

Foto IG

Medgeneracijski dialog je poročstvo za prihodnost slovenskega naroda

DRŽAVNI ZBOR RS XII. Vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu

Janez Janša: "Slovinci v zamejstvu in po svetu ste dodana moč, ki jo danes Slovenija potrebuje!"

Vseslovensko srečanje v Državnem zboru je iz leta v leto priložnost, da se Slovenci v zamejstvu in po svetu še enkrat več počutimo del slovenskega narodnega telesa. Je pa predvsem trenutek, na katerem se globoko zazremo v aktualne tematike, ki zaznamujejo odnos zdornih in zamejskih Slovencev do matične domovine in do dinamiki, ki krojijo naše razmerje do samega pojma pripadnosti slovenskemu narodu in njegovi kulturi.

In ravno v tem je bila srčika letošnjega srečanja v četrtek, 5. julija, saj je bila izhodiščna tema XII. Vseslovenskega srečanja usmerjena v prežemanje ključnega vprašanja, od katerega je dejansko odvisna prihodnost slovenskega življa zunaj meja slovenske države. Glede vprašanja medgeneracijskega dialoga so imeli predsednik komisije za odnose za Slovence v zamejstvu in po svetu in gostitelj srečanja Franc Pukšič, predsednik slovenskega parlamenta Gregor Virant ter ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Ljudmila Novak v svojih pozdravnih nagovorih izrazito jasna stališča. Predsednik komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu **Franc Pukšič** je udeležence plenarnega zasedanja, med katerimi je bilo veliko predstavnikov manjšinskih in izseljeniških političnih in družbenih organizacij, najprej spomnil, da je Evropski parlament uradno razglasil leto 2012 za Evropsko leto aktivnega staranja in

medgeneracijske solidarnosti. "Namen te pobude je povečati ozaveščenost o soočanju z izzivi, ki jih prinaša staranje in deljenje dobrih praks. Aktivno staranje tudi po mnenju Evropske komisije daje starejšim ljudem možnost, da ostanejo v sferi dela in da delijo svoje izkušnje z mlajšimi. Interes za sodelovanje mladih v slovenskih društvih in organizacijah je v nekaterih državah večji, drugod pa manjši. Manjši interes mladih je namreč posledica generacijskih razlik in pomanjkanja medgeneracijskega sodelovanja", je med drugim dejal Pukšič ter poudaril, da je Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu glede področja povezovanja mladih pripravil Akcijski načrt sodelovanja in podpore mladim Slovincem v zamejstvu in po svetu: dokument vsebuje strateške usmeritve, cilje in ukrepe, ki so nastali na podlagi analize stanja: te usmeritve bo potrebno vključiti tudi v prihodnje parlamentarne razprave.

Tudi predsednik DZ **Gregor Virant** je pojasnil, da se evropsko prebivalstvo stara, to pa sicer počne aktivno. To pomeni, da je ta življenjska doba čas razcveta življenjskih energij, ustvarjalnosti. "Starejši so pa steber družbe predvsem zato, ker prenašajo svoje znanje na mlajše: ti pa morajo biti sposobni modrost starejših črpati", je dejal in se dotaknil nujne pokojninske reforme, ki naj bo v Sloveniji vzdržna v času in naj bo odraz prav medgeneracijske solidar-

nosti. Po drugi strani na vzpostavljanje odnosa med mlajšimi in starejšimi temeljito vplivata globalizacija in vsestranski tehnološki razvoj, ki v primeru površnega koristenja, lahko negativno učinkujeta na ohranjanje slovenstva: "Prenašanje vrednot od starejših na mlajše je zato še kako pomembno". Ministrica **Ljudmila Novak** je spomnila zato, da je spletna stran Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu opremljena z linki, ki spodbujajo sodelovanje mladih zlasti na gospodarskem in znanstvenem področju. Glede medgeneracijskega dialoga je ministrica povabila starejšo generacijo, naj nenehno vzgaja svoje mlajše rodove in naj jim v času zaupa odgovornosti. "Starejše generacije imajo drugačen odnos do slovenstva kot njihovi vnuki": nenehno je potrebno usklajevati to razliko, da se bodo v svetu korenine slovenstva širile, da bodo črpalce iz slovenske dediščine in jezika, predvsem pa, "da bodo obrodile sadove".

V jabolko globalizacijskih dinamik je ugriznila pisateljica in pesnica ter profesorica iz Gorice **Antonia Claudia Vončina**, ki so ji prireditelji zaupali uvodni nagovor. Ob ugotovitvi, da ponuja današnji svet veliko boljše možnosti za mlade kot nekoč, je govornica posvarila, da je potrebno procese globalizacije obravnavati na pravi način. Mladi se namreč nahajajo v zapletenem in hkrati očarljivem svetu, v katerem pa nam je vse težje se približati sočloveku:

"Izguba človečnosti v brezobrazni družbi vodi v pomanjkanje humanosti. Prav zato morajo vsi člani družbe - bodisi mlajši bodisi starejši - brez predsodkov uresničiti svoje poslanstvo. Nam starejšim energije padajo, poslušajmo in zaupajmo zato mladim, naj uresničijo želje in sanje ter naj na glas povedo, kaj hočejo, njihov je namreč sedanji svet!" Poglobila se je nato v obsejno področje, kjer Slovenci čutimo skrb za mlajše rodove: "Ti so pripravljeni, dovzetni za spremembe in bolj kritični do prostora in časa, v katerem živijo". Slovenski narod po svetu potrebuje izobražene kadre, ki so zaradi generacijskih in družbenih dinamik nositelji nove identitete: na svoj način nadgrajujejo slovenske korenine svojih prednikov. Potrebno je tudi stalno spodbujati sodelovanje med znanstvenimi inštituti v matični domovini s slovensko razpršenostjo v svetu: le na podlagi večjega izobraževanja in z udeležanjem držnih idej mladih slovenske diaspore bo lahko ves slovenski narod rasel. Ta apel je **Claudia Vončina** namenila pristojnim, ki na političnem področju krojijo usodo slovenskega naroda.

V sklopu uvodnih razprav so udeležence plenarnega zasedanja nagovorili sociologinja dr. **Marina Lukšič Hacin** iz ZRC SAZU, ki je s širšega gledišča analizirala stopanje mladih v odraslo življenjsko obdobje, dr. **Matejka Grgič**, ki je predstavila izobraževalno vlogo Slov. I. K-a v zamejstvu, in dr. **Zvone Štrubelj**, ki je analiziral vlogo cerkvenega in medgeneracijskega dialoga v treh generacijah slovenskih izseljencev v Nemčiji. V zgodnjih 60. letih se je tradicionalno doživljanje Cerkve pri naših rojaki kot varno zavetje pred tujim okoljem, spopadalo s sodnim ustanavljanjem društev jugoslovenskega kova.

/ stran 16
Igor Gregori

Intervju

Knjižničar ter ustanovitelj knjižnice **Dušana Černeta** **Marjan Pertot** je spregovoril o zdornem tisku

3

Pogovor

Podravnateljica SCGV **Emil Komel** **Alessandra Schettino** o uspehih in težavah glasbene šole

6

Obvestilo uprave

Že na seji Deželne posvetovalne komisije za slovensko jezikovno manjšino, ki je bila 29. junija v Vidmu, sta predsednik SSO dr. **Drago Štoka** in predsednik SSO za Goriško **Walter Bandelj** odločno opozorila na nevdružno stanje, v katerem so se znašle slovenske ustanove, v katerih je zaposlenih precej ljudi. **Bandelj** je tudi izrecno naglasil, da je treba poleg pomoči in

iskanja rešitev za Primorski dnevnik pomagati in urediti tudi finančno stanje pri Domu, Novem Matajurju in našem Novem glasu. Deželna vlada je sicer iz svoje blagajne odobrila sredstva za naše ustanove v upanju, da se Rim le premakne, a negotovost za prihodnost še naprej ostaja, tudi za Zadrugo Goriška Mohorjeva in naš Novi glas.

Srečanje s predstavniki manjšine

Predsednik Danilo Türk o projektu Jezik-Lingua

Predsednik republike Danilo Türk se je v torek, 3. julija, sešel s predstavniki krovnih

ta projekt ne nadomešča nujnih dejavnosti, ki so potrebne za sistemsko urejanje položaja manjšin. Ta

našimi skupnimi naporji za razvoj Evropske unije, ki trenutno doživlja zelo zahtevne trenutke. V teh zahtevnih

organizacij slovenske narodne skupnosti v Italiji in italijanske narodne skupnosti v Sloveniji, s katerimi je govoril o napredku pri izvajanju strateškega projekta Jezik-Lingua. Kot je izpostavil, je projekt začel dajati zelo dobre praktične rezultate. Po Türkovih besedah se rezultati projekta razlikujejo glede na potrebe vsakega okolja. Kot je pojasnil, so ti rezultati v Videmski pokrajini vezani na izobraževanje, na slovenski Obali pa bolj na promocijo kulture in književnosti, so sporočili iz urada predsednika republike. Predsednik je tudi poudaril, da

prizadevanja morajo namreč potekati samostojno in v skladu z obstoječimi dogovori. Projekt Jezik-Lingua po Türkovih besedah dodaja novo kulturno dimenzijo sodelovanju med Slovenijo in Italijo. Pomemben pa je tudi kot zgled, kako je mogoče odnose med etničnimi skupinami v Evropi urejati na nove načine in tako skrbeti tudi za razvoj jezikovnega pluralizma. Vse to Evropa potrebuje, je dodal predsednik. Nove projekte, ki povezujejo ta prostor - med njimi je Türk omenil tudi projekt Pot miru od Alp do Jadrana - bomo morali znati povezati tudi z

trenutkih se Slovenija in Italija izkazuje kot aktivno zainteresirani za "več Evrope", je dejal Türk, ki je izrazil prepričanje, da imata državi na tej osnovi veliko skupnega. Projekt "Jezik-Lingua: Večjezičnost kot bogastvo in vrednota čezmejnega slovensko-italijanskega območja" je namenjen promociji in širitvi rabe italijanščine oziroma slovensščine. Namenjen je tudi boljšemu poznavanju kulture in tradicije s pomočjo dragocenih danosti ozemlja, na katerem poleg večine živi tudi manjšini. Financira se iz evropskih sredstev.

Igor Gabrovec: nujen je poseg deželne Civilne zaštite Usad vzhodnega brega izvira Timave

Deželna civilna zaščita naj po najhitrejšem postopku intervenira za sanacijo vzhodnega brega ob izvira Timave, kjer je nastal nekaj desetmetrski usad opornega zidu. Devinsko-nabrežinski župan

"Cirianiju sem podrobneje predstavil nastalo stanje, ki že resno ogroža varnost in stabilnost občinske steze, sam dostop na kmetijsko obdelano površino, obenem pa je na tistem območju nameščena tudi rezervna

opornega zidu". O razlogih za nastalo stanje lahko le ugibamo, najbolj verjetna hipoteza pa je že na dlani. »Še pred letom dni je bila na istem območju več mesecev na delu posebna enota italijanske vojske, ki je imela nalogo, da iz vodne globine potegne na površje na stotine neeksplozivnih bomb iz druge svetovne vojne. Tja jih je začetka petdesetih let odvrгла zavezniška vojaška uprava verjetno v prepričanju, da z njimi ne bo več sitnosti. Čistilna akcija se dejansko še niti ni zaključila, saj se v blatu skriva še kar nekaj eksplozivna. Teža vozil in odkopnega blata pa je po vsej verjetnosti nadpovprečno obremenila stare cementne oporne zidove, ki so naposled klesnili v vodo", je mnenja deželni svetnik Gabrovec, ki sta ga na sosednje dogodkov prva opozorila domačina Lucijan Kocman in David Peric, medtem ko za občinsko upravo problemu sledi pristojni odbornik Andrej Cunja. "Podpredsednik deželne uprave je soglašal, da je potrebno problem rešiti že v kratkem, saj bodo prve obilnejše padavine še poslabšale itak hudo stanje", je po srečanju s Cirianijem povedal Gabrovec, ki zato računa, da bo pri Štivanu še pred zimo na delu deželna Civilna zaščita.

Vladimir Kukanja je pred tremi tedni že uradno seznanil civilno zaščito z nastalim problemom in prosil za pomoč. O tem se je danes dopoldne s podpredsednikom deželne vlade Luco Cirianijem, ki je obenem odgovoren za civilno zaščito, pogovarjal deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec.

črpalka, ki po potrebi oskrbuje Trst z vodo" je še poudaril Gabrovec. "Štivančani vedo povedati", - tako Gabrovec -, "da so bili prvi znaki usada razvidni že pred meseci, v zadnjem obdobju pa se je stanje bistveno poslabšalo, saj deroča voda razjeda nezaščiten breg in postopno trže še nove predele cementnega

Deželni rebalans

Tondovi večini je zmanjkalo poguma

Sredi noči (4. julija) je deželni svet sprejel finančni rebalans za tekoče leto z glasovi desno sredinske večine. O vsebinah in smernicah je bilo veliko napisanega. Če se omejimo le na poglavja, ki bliže zadevajo slovensko narodno skupnost, lahko z zadovoljstvom zabeležimo odločitev, da bo deželna uprava vnaprej izplačala državne prispevke po zaščitnem zakonu 38/01. Deželni "predujem" seže do največ skupne vsote treh milijonov evrov, saj zdaj ni še dano vedeti višine letošnjih državnih prispevkov, ki so bili že lani podvrženi nepričakovanemu in neizprosni kletenju. Pristojni odbornik De Anna se je v avli deželnega sveta obvezal, da bo do konca leta (predvidoma s finančnim zakonom 2013) poravnal tudi prispevek v dotacijski sklad Slovenskega stalnega gledališča v višini 160.000 evrov. Odbornikovi "obljubi" je sledil umik popravka, ki je predvideval nakazilo že v okviru rebalansa. Poudarka vreden je vsekakor tudi izredni prispevek Slovenskemu raziskovalnemu inštitutu v višini 40.000 evrov za strokovno pomoč pri pripravi in izvedbi prve deželne konference o slovenski skupnosti, ki jo predvideva deželni zaščitni zakon in se bo odvijala v prvi polovici oktobra. Sklep predstavlja pomembno priznanje vloži in pomenu Slorija, za kar sva si s kolegom Kocijančičem v prvi osebi dolgo pri-

zadevala. Deželna žlica ni vedno pravična, prej nasprotno. Majhen primer tega je odločitev deželne večine, da z izrednim prispevkom pol milijona evrov dodatno podpre nujna popravila na zgradbi Marijinega svetišča na Vejni. Za vsaj enako nujna popravila (v veliko skromnejšem obsegu 70.000 evrov) Marijine cerkvice v lasti kontovskega jusa, le lučaj stran, pa ni bilo niti približno enakega posluha. Do prihodnjega finančnega zakona bo potrebno vsestransko pomnožiti prizadevanja. Sprejet je bil tudi popravek, ki je vnesel dodatni prispevek za de-

že zagotovila, priznala izredni prispevek zadrugi Dolga Krona za pobude v okviru trženja in promocije domačih proizvodov. Še vedno brez odgovora pa ostajajo zahteve po večji pozornosti do celovitega gospodarskega razvoja Krasa in v prvi vrsti spoštovanja obvez, ki so zapisane v sporazumu o blagovni znamki Prosecco. Neupoštevan je tako ostal tudi poziv predsednice Poropatove. S svojim popravkom sem desno sredinski večini predlagal namensko dotacijo 500.000 evrov Tržaški trgovinski zbornici izrecno za izvajanje sklepov in programov kraškega masterplana.

Igor Gabrovec (foto IG)

Elio De Anna

lovanje Deželnemu koordinacijskemu združenju jusov in skupne lastnine, h kateremu sodi tudi naša Agrarna skupnost. Zaradi nedavnega neurja prizadetemu območju dolinskega Brega bo na moj predlog deželna uprava, taka

Pri tem sem žal zabeležil popolnoma odklonilno zadržanje odbornika za kmetijstvo Violina. Tudi tržaški kolegi iz vrst desne sredine so se očitno previdno odločili, da ne gredo v spor z odbornikom iz vrst Severne lige. S stanovskimi organizacijami, s konzorciji in s kmetijskimi podjetniki moramo vzeti na znanje, da za zdaj ni (zadostne) politične volje, da se problem reši. Volitve so že pred vrati in poslednja priložnost, da uprava vsaj malenkostno pozitivno odgovori na sprejete obveze, je zadnji finančni zakon, ki bo na dnevnem redu decembra. O tem bomo lahko kakšno povedali tudi na srečanju, ki ga jutri zvečer na Proseku sklicuje predsednik zahodno kraškega rajonskega sveta.

Srečanje SSK in SSO z GK dr. Ruplom

Stranka Slovenska skupnost in Svet slovenskih organizacij se zahvaljujeta novemu Generalnemu konzulu Republike Slovenije dr. Dimitriju Rupleju za vljuden in prijeten sprejem ob prevzemu konzularne zadolžitve.

V prejšnjih dneh je Generalni konzul sprejel najprej predsednika SSO Draga Štoko, včeraj pa tudi deželnega tajnika SSK Damijana Terpina. Obe srečanja sta bili vljudnostnega značaja, obenem pa je bila to priložnost za kratek pregled aktualnih vprašanj, ki zadevajo slovensko narodno skupnost v Italiji ter čezmejnne odnose med državama.

Stranka Slovenska skupnost in Svet slovenskih organizacij dr. Dimitriju Rupleju izrekata dobrodošlico med Slovenci v Deželi FJK in mu želita uspešno delo za skupno dobrobit širšega obmejnega prostora. **Deželno tajništvo SSK - Izvršni odbor SSO**

Igor Gabrovec
deželni svetnik
Slovenske skupnosti

Povejmo na glas

Nasilno oglaševanje po telefonu

Lahko da niti ne pomislimo, čeprav smo včasih nejevoljni, da je oglaševanje po telefonu mnogokrat vsiljivo in včasih že na robu nasilnosti. Živimo v družbi, ki na številnih ravneh prisega na varovanje zasebnosti, čemur se s splošno uveljavljeno tučko reče privacy. Vsaka oseba ima pravico do te privacy, osebni podatki so zaščiteni, če pa se jih kdo želi ali mora posluževati, smo vprašani za dovoljenje. Pravzaprav kar idilična skrb za sočloveka, da slednji ne bi bil ogrožen oziroma oropane nedotakljivosti svojega prostora in psihološke varnosti. Tu pa smo že pri oglaševanju po telefonu in tudi po omrežju, kjer pa smo kot zasebniki povsem nezaščiteni. Hišni telefon te skoraj vsakodnevno pokliče s strani te ali one oglaševalne agencije. Ponudba je zelo raznovrstna, od nagovarjanja za to in ono pohištvo do najrazličnejših razprodaj, na prvem mestu pa je gotovo ponujanje za vpis v določeno telefonsko ali omrežno članstvo. Ne manjka tudi raznih pozivov za dobroteljsko, skratka, v vsem tem oglaševanju smo že priče pravemu malemu trgu prodaje in vztrajnih prepričevanj, naj vendar klic ugodimo. Očitno so na delu ne tako maloštevilni uradi, ki najamejo telefonskega prodajalca ali več njih, da ti nepretgoma kličejo eno številko za drugo. Vse je potemtakem legalno razen ene stvari, ki je bistvena in je usodno prezrta: nihče me ni vprašal, če sem določeno ponudbo sploh pripravljen poslušati. Klic je tako neke vrste vdor v moj dom, in to

v najmanj primernih urah. Tisti, ki kličejo, so že izkušeni in točno vedo, da najbolj zanesljivo ulovijo izbrano stranko v času kosila ali večerje. Zato se moraš dvigniti od mize in dvigniti slušalko, da poslušas oglas, ki si ga slišal že desetkrat. In potem se ti ne splača se razjeziti ali celo odločno vreči slušalko na telefon. Takoj namreč sledi ponovni klic, ki te opozori, da se obnašaš grdo in da nimaš te pravice, kar zveni že kot opozorilo, da si zagrešil kaznivo dejanje. Biti moraš torej na vso moč prijazen, čeprav se ti hladi kosilo. Če pa vendar želiš razčistiti vso zadevo, se pokaže, da nimaš prav nobene možnosti rešitve. Predlagaš operaterju, naj te črta s seznama, ker si že slišal isto ponudbo vsaj petkrat v tem mesecu. Odgovor: to morate storiti vi. Mi samo kličemo navzven, mi kličevo ne sprejemamo. Dobro, potem mi pa povejte, na katero številko naj se obrnem, da uredim stvar. Odgovor: tega mi ne vemo. Vse skupaj zveni že komično, v resnici pa je nadležno, posebno še, ker so oglašni operaterji izurjeni, in, preden odpreš usta, ti zdrdžajo celo stran podatkov, ugodnosti in način sklenitve pogodbe. Kdo poreče, da gre za preveliko občutljivost, ker zadevo gledamo v tej luči. Že mogoče, toda ob vseh vsakodnevnih obveznostih, ob bombardiranju informacij, ki v času krize nikakor niso pomirjujoče, se upravičeno nahajamo v bližini stresnega območja. Lahko da vsaj delno tudi po zaslugi napadalnih telefonskih obiskov.

Janez Povše

POGOVOR Tržaški kulturni delavec in knjižničar Marjan Pertot o zdomskem tisku

"Veliko so pisali, igrali in peli"

S o ljudje, ki delajo v ozadiju. Marljivo, vestno, vztrajno. Dan za dnem skrbno oblikujejo svojo skulpturo, ki je kip enega življenja. Predajo se klicu, pravzaprav poklicnosti k stvari, h kipu namreč, in kar naprej delajo, klesajo, rezljajo, tolčejo, modelirajo, lepijo, gradijo. Racionalnih parafraz in utemeljitev ni, na dnu kiparske izkušnje ostaja predanost temu, kar kliče.

Marjan Pertot je eden takih. Rojen leta 1935 na Kontovelu pri Trstu je aktiven prosvetni in kulturni delavec na Tržaškem, poklicni knjižničar in ljubitelj gledališča, ustanovitelj tržaške Knjižnice Dušana Černeteta in avtor številnih bibliografskih del, ki raziskujejo predvsem zdomsko tematiko. V objemu "domačih" knjig smo z njim pokramljali o njegovem delu.

Gospod Pertot, začniva morda pri koncu. 3. aprila letos so vam podelili 49. literarno nagrado Vstajenje 2011 za knjigo Lepa Vida ob Srebrni reki. Kako ste bili zadovoljni s tem priznanjem za življenjski trud?

Nagrado v glavnem podeljujejo literarnim delom, medtem ko je ta knjiga bolj znanstvena, arhivistična. Od tu prijetno presenečenje za nagrado. Zadovoljstva ne skrivam v upanju, da bom v prihodnje še kaj napisali in izdali.

Na mizi vidim že novo gradivo.

Trenutno zbiram in pripravljam podatke in dokumente, da bi predstavil kulturno in gledališko delovanje Slovencev v Kanadi. Dela je ogromno, kar je dober znak: veliko so pisali, veliko igrali in peli. Že zdaj računamo, da se bo bibliografije zbralo za preko 500 strani.

Nekaj dolžnostnih besed o zadnji izdaji "Lepa Vida ob Srebrni reki", ki je izšla lani pri založbi Mladika. Osvetljuje nam manj znano kulturno delovanje prvih slovenskih emigrantov v Argentini od leta 1882 naprej. Bili so v glavnem Primorci...

To so bili Primorski Slovenci, ki so po prvi svetovni vojni spadali pod italijansko državo. Od Istre, Trsta, Gorice tja vse do Postojne. Primorani so bili v izselitve zaradi zaposlitve in zaslužka, ki jih tu ni bilo. Pomenljivo se mi zdi dejstvo, da so prav vse prošnje naših ljudi za odselitev v Argentino ita-

lijanske oblasti potrdile v teku enega dne. Ni dvoma o tem, da so želeli odstraniti slovensko populacijo s teritorija, da bi ostale slovenske hiše in vasi prazne. Naš jezik je bil v medvojnem času seveda prepovedan, kar je dodatno spodbudilo odhod.

Katere vrste dokumentov ste zbirali za "Lepo Vido" in kakšne so bile največje težave?

Zbrali smo spomine in dokumente navadnih ljudi, publikacije, dnevni in periodični tisk. Popisali smo izdaje vseh tamkajšnjih društev. Pomenljivi so nam bili dopisi Izidorja Cankarja, ki je v Argentini med vojnama delal kot veleposlanik. Veliko je pomagal Slovincem pri vsakdanjih tegobah, težavah s preživetjem in kulturnem življenju. V novem domu so morali najprej poskrbeti za streho nad glavo in zaposlitev, takoj zatem pa so začeli ustanovljati domove, društva, krožke in se povezali v aktivnem kulturnem delovanju. To je vsekakor slovenska specifičnost: hrvaški izseljenci niso, denimo, ustanovili niti enega društva.

Največji problem v raziskovanju izseljeniške literature je pomanjkanje arhivov. Prečesali smo časopise, ki pa niti v NUK-u ali Slovanski knjižnici ni popolno. Manjka kompletna zbirka, zato smo morali neposredno do ljudi na teritoriju. Živih pričevalcev v Argentini je še malo.

Kako ste vzpostavili stike z njimi?

V vseh teh letih smo jih veliko spoznali. V našem delu smo opisovali predvsem kulturna društva, v argentinski prestolnici smo jih našli 35. Nahajajo se v t. i. Provincii, ki obkroža zgodovinski center, tam so zgradili cerkve, društvene prostore, dvorane. Prijatelj z bližnjega Proseka se iz Buenos Airesa vrača vsako leto domov in poroča o kriznem stanju. Član društva Triglav, ki domuje v veliki, novi stavbi iz osemdesetih let, pravi, da je še pet ali šest slovensko govorečih. Španščina usodno homogenizira drugo in tretjo izseljeniško generacijo. Ta naravni proces utapljanja v večinskem narodu je žal težko ustaviti.

Nekaj besed o dveh valovih izseljevanja Slovencev iz naših krajev v 20. stoletju.

Predvojni val naj bi od doma odnesel približno 30 tisoč, povojni pa okrog 15 tisoč ljudi. Prvi, predvsem Primorci, so odšli s tre-

buhom za kruhom iz ekonomskih razlogov, prava ljudska delegacija: kmetje in delavci. Drugi izseljeniški val pa je zavzel celotno Slovenijo zaradi novonastale partijske situacije. Bili so izobraženci, doktorji, advokati, pisatelji in pesniki, znanstveniki.

Kako gledate torej na izseljeništvu kot na specifično življenjsko situacijo?

V Argentini je predvojni generacija že preminila. Ta je že dvajset let po prihodu, to je sredi 2. svetovne vojne, doživela močan upad slovensčine. Prireditve so potekale v mešanem jeziku, gledališke igre so se igrali v španščini. Za povojne emigrante pa, ki so v Argentino odšli leta 1949-50, pa to ne velja. Držali so in še držijo zelo trdno. Veliko mladih danes obiskuje tečaje slovenskega jezika, ki tako ohranja živo prisotnost. Povojni val izseljencev je izhajal predvsem iz slovenskih katoliških krogov in v culo so zavili tudi željo po ohranitvi slovenske kulture. Petnajset let nazaj, ko sem nazadnje obiskal slovenske družine v Argentini, sem bil kljub vsemu presenečen. Slovenščina je kot materin jezik res zvenela v domačem okolju družine, španščino so mnogi prvič resno študirali šele v šoli. Dober znak za prihodnost.

Kaj po Vašem nekoga, ki živi

tako daleč od doma, najbolj veže na rojstni kraj?

Nekaj domotožja in sorodstvenih vezi, nedvomno. Po osamosvojitvi Slovenije se je relativno dosti izseljencev vrnilo, dober primer je sodelavka Knjižnice Dušana Černeteta Lučka Kremžar-De Luisa, ki se je preselila nazaj v Trst in si tu ustvarila družino, prav tako njeni bratje in sestre.

Ne morem mimo omenbe njihovega očeta, gospodarstvenika, politika in pisatelja Marka Kremžarja, ki je v Argentini veliko naredil. Tam so se Slovenci dobro povežali in so znotraj izseljeniške skupnosti lažje zbrali moralno energijo za ohranitev slovenske identitete in kulturnih elementov.

Narediva korak naprej. Objavili ste veliko bibliografskih knjig: leta 1983 "Bibliografijo slovenskega periodičnega tiska v Italiji. Maj 1945-december 1980", "Bibliografijo slovenskega tiska v Argentini. 1945-1990" v dveh delih, "Slovensko bibliografijo za Veliko Britanijo. 1. 1. 1975-1. 5. 2000" leta 2000 in leta 2007 "Slovensko bibliografijo za Kanado". 1932-2007. Kakšen je pomen tovrstnih bibliografskih zbirk za slovenski kulturni prostor?

Bibliografija prikazuje vse, kar so

na primer Slovenci v Veliki Britaniji v določenem obdobju izdali. Knjige, časopisi, revije, nekaj drobnega tiska, kakor so župnijski listi. Arhiv Slovenske bibliografije, ki redno deluje, zajema samo del izdajanja v zdomstvu, vsekakor pa ne vsega in ne dovolj. V Trstu smo imeli vedno več stikov z izseljenci po svetu, spominimo se lahko kontaktov, ki smo jih preko časnikarja Iva Jevnikarja gojili z znanstveniki v Veliki Britaniji. Podobno velja za Kanado in Argentino.

Kaj menite o stanju slovenske kulture in jezika med Slovenci v Italiji?

Naša prednost je, da smo slovensko kulturo znali institucionalizirati. Imamo ne samo društva in jezikovne tečaje, ampak predvsem šole, od otroškega vrta do višje srednje. Zdi se mi, da smo precej aktivni, tudi na založniškem področju. Zamejci izdajamo dan za dnem, leto za letom in nič ne bo slo v pozabo. Ni nam treba se bati, da bi izgubili stik s slovensko kulturo, jezikom, zavestjo. Kljub vsemu pa občutim pomanjkanje stika z matico in sonarodnjaki iz Slovenije, ki je takoj tam čez, korak od nas. Preprosti ljudje bodo o nas lahko izvedeli samo, če bo uradno časopisje pisalo, poročalo in spremljalo, kaj se pri nas dogaja. In dogaja se, tega ni mogoče zanikati.

Veliko ste se ukvarjali tudi z gledališčem, o katerem sta izšli dve publikaciji: "V domovini Jake Štokes. Amaterska gledališka dejavnost na Proseku in Kontovelu 1863-2004" leta 2003 in "Slovensko gledališče v Argentini. Ob 60-letnici zdomskega gledališkega delovanja 1948-2007" leta 2008. Kako se spominjate Vaših let pri Jaku Štoku?

Na Proseku in Kontovelu je moja generacija po burnih časih Kominforma obnovila bogato gledališko dejavnost povojnih domačinov. Leta 1965 smo ustanovili amaterski oder in oživili dramatik, ki deluje še danes. V knjigi sem popisal zgodovinsko delovanje društva, ki je bilo vsestransko bogato in se ga vedno rad spominjam. Gledališču pa danes ne sledim veliko, časa je ravno dovolj za knjižnico.

Ravno prav, da spregovoriva o njej. Knjižnico Dušana Černeteta v Trstu ste ustanovili leta 1981 kot oddelek Slovenske prosvete, leta 2003 pa je pridobila avtonomen status. Z njo poglobljate zanimanje za dejavnosti zamejskih in zdomskih Slovencev. Katero je Vaše in njeno poslanstvo, vodilo, cilj?

Delo knjižničarja je vsepovsod enako: zbiramo knjige, katalogi-

ziramo, pripravljamo inventar, zadnje čase ažuriramo sistem Cobiss. Tega se loteva predvsem naša sodelavka. Vzdržujem seveda stike s tovrstnimi ustanovami pri nas in po svetu. Nekaj gradiva je vedno v izmenjavi, po potrebi naše in drugih ustanov. VKDC se predvsem zanimamo za slovensko gradivo, ki izhaja v Italiji in zdomstvu, predvsem Argentini, Ameriki, Kanadi, Avstraliji in Nemčiji. Do tega zanimanja sem prišel naključno in tako je tudi prav. Z vsemi imamo redne stike ter prejemamo izdano gradivo. V zadnjem času smo posebej veseli kontaktov s slovenskimi župniki v Nemčiji, kjer izdajajo cerkveni bilten, nekakšna oznanila, ki jim je naslov "Med nami povedano". Sestavlja ga osem ali devet slovenskih župnij v Nemčiji. Iz Argentine dobivamo vse izdaje založbe Kulturna akcija, izvode tednika Svobodna Slovenija in tedenska cerkvena oznanila, tamkajšnji župnijski urad izdaja revijo Duhovno življenje. Ob tem prejemamo še društvene publikacije, kakšen biltenček, glasilo. V Kanadi je osrednja revija Božja beseda, pet župnij iz Toronta, Hamiltona in Ottawe tedensko izdaja oznanila, že dolgo let pa žal ne izhaja več revija Kanadski Slovenci.

Kaj je za vas pravzaprav knjižnica in zakaj je nezamenljiva? Je to predvsem arhiv oz. hranilec zgodovinskega spomina pred zobom časa, je to prostor kulturne rasti, srečevanja misli...

Moja življenjska izkušnja je najbližja arhivistiki. Hraniti zdomsko tiskano gradivo pred izgubo in pozabo, zbrati ga in postaviti na varno, to se mi zdi najpomembnejše. Temu področju je sicer pred leti sledila NUK, a delo ni bilo sistematično in načrtno. Pomemben doprinos na tem področju je dal dr. Janez Arnež, ki je leta 1957 v Washingtonu ustanovil raziskovalni inštitut Studia Slovenica. Po osamosvojitvi je končno dobil svoj dom v Zavodu sv. Stanislava v Šentvidu. Po smrti dr. Arneža bo njegova knjižnica vključena v ljubljansko katoliško univerzo.

Za konec še misel o Slovenski narodni skupnosti v Italiji. Ali smo po Vašem dovolj vestni prenašalci slovenske kulture, ne samo take iz matice, temveč slovenske kulture s Tržaškega, Goriškega, Videmskega?

Prepričan sem, da smo, in verjamem, da bo tudi mladina začutila potrebo po tem, da se slovenski kulturni prostor v Italiji razvija v spoštovanju vsega, kar smo ustvarili v zgodovini.

Pogovarjal se je Jernej Šček

SSO / Zasedanje Izvršnega odbora v Čedadu

Kljub premikom na deželi ostaja vprašanje prispevkov še odprto

Izvršni odbor SSO je imel v sredo, 4. julija letos, v Čedadu sejo, ki jo je posvetil vprašanju, ki so v tem času v našem zamejskem prostoru najbolj žgoča.

Po uvodnem predsedniškem poročilu Draga Štokes je sledila razprava, ki se je osredotočila na pravkar sprejete zakonske odločbe s strani deželne vlade in deželnega sveta FJK, na podlagi katerih je naši narodni skupnosti in njeni organiziranosti zajamčena vsota od treh milijonov evrov in to v pričakovanju, da nam osrednja rimska vlada dodeli celotno letno vsoto (pet milijonov) skupaj z manjkajočo vsoto 400.000 evrov za letošnje sezono. Izvršni odbor je z zadovoljstvom vzel na znanje zagotovilo, da bo začelo v Rimu de-

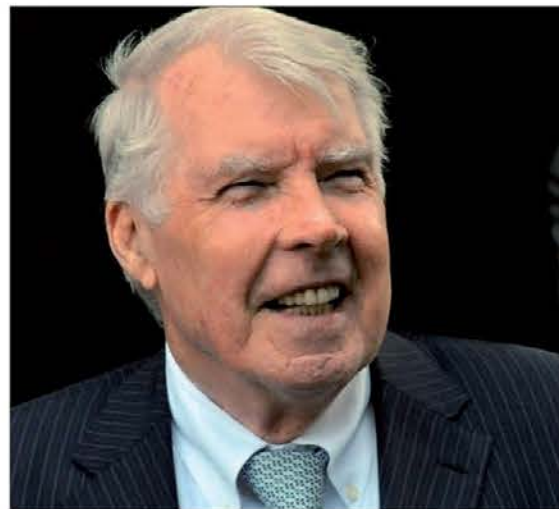
lovati skupno delovno omizje pod vodstvom državnega podsekretarja dr. Saveria Ruperta, ki naj bi začelo s svojim rednim delom že julija letos in potem s tem nadaljevalo v jesenskem roku. SSO si je za ustanovitev skupnega omizja od vsega začetka prizadeval, zato so zanj te novice resnično razveseljevale. Prav tako je IO SSO z zadovoljstvom vzel na znanje odpiranje novih poti pri reševanju krize Primorskega dnevnika, ki bo po novih stališčih tudi s strani rimske vlade in parlamenta postal vsemanjšinski dnevnik, tako kot je npr. dnevnik Dolomiten na Južnem Tirolskem ter druga dnevna ter tedenska občila na področju Alp in Dolomitov, ki so in morajo obstajati kot branitelji in mitotaje posameznih na-

rodnih skupnosti. Obenem si bo SSO še naprej prizadeval tudi za posredovanje in pomoč ostalim medijem, od Radia TS A do Novega glasa in Doma. Izvršni odbor je nato razpravljalo o raznih odzivih, ki jih je bil v Primorskem dnevniku ter v Novem glasu deležen dokument, ki ga je izdelala skupina treh članov Izvršnega odbora in ki so nakazali nekaj predlogov za nove prijeme pri urejanju našega zamejskega tiska, ob upoštevanju sedanjih težkih ekonomskih razmer in v vidiku kakovostnejše ter sodobnejše medijske ponudbe med Slovenci v Italiji. Deželni svet SSO je na zasedanju v Finžgarjevem domu na Opčinah omenjeni dokument, ki so ga pripravili Ezio Gosgnach, Joži Peterlin in Julijan Čav-

dek, vzel na znanje, delno o njem spregovoril že na zasedanju samem in si pridržal pravico, da v naslednjih mesecih sprejme sintezo omenjenega dokumenta in ga uskladi z dokumentom, ki ga je SSO osvojil v zvezi s Primorskim dnevnikom in njegovo bodočnostjo lani septembra. Vse te listine bodo organi SSO skrbno preučili in nato izdelali dokončen dokument, ki nam je v sedanjem času splošne krize, vizije nove evropske stvarnosti, vsesplošne modernizacije naših komunikacijskih sredstev še kako potreben.

Izvršni odbor SSO-ja je vzel na znanje odziva na omenjeni dokument, o katerem je bil govor v Finžgarjevem domu na Opčinah in sta bila objavljena v Primorskem dnevniku (uvodnik Duška Udoviča) ter Novem glasu (podpisano uredništvo). Iz teksta sta avtorja

dveh skoraj sorodnih člankov iztrgala nekaj stavkov in ustvarila vtis, kot da bi šlo za kako zaroto proti Primorskemu dnev-

niku in Novemu glasu. Izvršni odbor SSO poudarja še enkrat, da je bil omenjeni dokument le izhodišče v pričakovanju izdelave dokončnega besedila, ki bo v najkrajšem času sprejeto in bo osnovni doku-

ment pri posredovanju glede vprašanja slovenskih medijev v odnosih s člani paritetnega odbora, s člani novega vladnega omizja ter s pristojnimi političnimi in administrativnimi organi v deželi FJK, v Sloveniji in v Italiji sami.

Neumestna užaljenost, ki sta jo pokazali naši že omenjeni komunikacijski sredstva (PD in NG) zato nikakor ni utemeljena, oz. je v tem trenutku preuranjena. SSO pa je na podlagi izhodišča dokumenta pripravljen na resno in odkrito soočanje z vsemi zainteresiranimi dejavniki in to v duhu konstruktivnega dialoga in medsebojnega sodelovanja v izključno korist slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Polemike ob jubileju slovenske države

Človeka pri nas še bremenijo usedline polpreteklosti

Ob katoliškem shodu v Nemčiji sem se v devetdesetih letih srečal tudi z nemškim kanclerjem Kohlom. V pogovoru je zatrdil, da je krščanska demokracija Evrope bistveno pripomogla k priznanju Slovenije in omenil kolega Aloisa Mocka, takratnega avstrijskega zunanjega ministra. Oba imata pomembno vlogo pri osamosvojitvi Slovenije, čeprav se krščanski izvori teh vplivov v slovenski zavesti zanemarjajo ali celo spregledujejo. Ne pozabimo seveda tudi na prizadevanja dr. Alojzija Šuštarja in Svetega sedeža ter evropskih škofov.

Človek se sprašuje, kako da nekateri slovenski politiki še zdaj ne razumejo, kaj je državniška država, dostojnost in diplomacija. Večina držav sveta prireja poleg praznovanja tudi verske slovesnosti, ki pomenijo vrhunec in globino vsebine njihovih praznikov. Politiki se praviloma teh slovesnosti udeležujejo ne glede na svojo svetovnonazorsko ali politično pripadnost. V uglednih demokracijah tudi vedo, kaj sodi na proslavo in kaj ne. Letošnje praznovanje in državna proslava brez zvezd spet dviguje - po nepotrebem - prah med politiki in tudi

ostalo javnostjo. Sicer imamo tudi praznik OF z vso njegovo historično slavo in problematičnostjo vred. Tudi sama zvezda najbrž ni tak problem, kot nepripravljenost tistih, ki se je oklepajo, da bi iz ločevalnega in razredno-sovražnega znamenja iz nje napravili narodno in človeško spravno znamenje sodelovanja in ustvarjalne prihodnosti. Tega si želijo predvsem mladi in vsi bi si morali prizadevati, da se bodo vse dejavnosti od politike, gospodarstva pa do kulture in znanosti usmerile na to pot v blagor nas vseh. Tako bi lahko vsi pripomogli, da se država osvobodi tiranstva, ki ga simbolizira zvezda, ki nam je prinesla revolucijo in vojno proti Sloveniji, čeprav je za marsikoga bila tudi simbol slovenske samostojnosti, a so jo drugi izkoristili za tiranstvo nad narodom.

V tej smeri bi bilo dobro, da bi vsi govorniki na državnih proslavah s svojimi nastopi dali slovesnosti ustrezen ton, ki usmerja v presejanje preteklih delitev - žal v imenu simbola zvezde - v sodelovanje za reševanje kriznih razmer. Krize pa ne moremo reševati brez vrednot ali celo ne-vrednot, kot so laž, nepoštovanje življenja in lastnine ter

prezare. Zato ne pozabimo na vlogo slovenskih kristjanov, doma in po svetu, ki so vztrajali v krščanski držbi, ko je revolucija izvedla prevrednotenje vrednot. Pričevalci so zato dali tudi svoja življenja. Lambert Ehrlich, eden največjih Slovencev, je s slovensko izjavo leta 1941 in spomenico Italijanom leta 1942 pričeval za vero in domovino, in to je bil vzrok njegove ustrelitve pred sedemdesetimi leti. Podobno profesor Filip Terčelj, ki so ga najprej internirali Italijani, potem pa sta s Francem Krašnja, župnikom Sorice in Davče, ker sta se zavzela za tako imenovane "nemške kmete" v Davči, to svojo krščansko držbo plačala 7.1. 1946 z nasilno smrtjo. Za zvestobo tej domovini so si prizadevali zavzeti kristjani s svojo pokončno držbo. Eni so to plačali s krvjo, drugi z izgonom iz domovine, tretji s takimi ali drugačnimi šikanami in označbami kot neljudje ali razredni sovražniki. Mnogi so žal tudi klonili, izdajali in sodelovali. Kristjani pa so dali tudi politično svoj prispevek, saj je stranka s krščanskim imenom dobila največ podpore med Slovenci. Lahko je tudi takoj prevzela mednarodno po-

vezavo, saj je Slovenska ljudska stranka v zdostvu pred političnimi spremembami omogočila povezave z evropskimi in svetovnimi sorodnimi strankami. Tako je pred spremembami prišlo do sestanka v cistercijskem samostanu Stamsu na Tirolskem, kamor se je pred revolucionarnim nasiljem leta 1945 zateklo več slovenskih patrov iz Stične. Na omenjenem sestanku so vidni slovenski osamosvojitelji dobili prve politične smernice in podporo pri slovenskih politikih iz zdomstva.

Kriza, v kateri se nahajamo, je posledica omalovaževanja in teptanja temeljev, ki so nam jih posredovale krščanska in druge religije. Tudi danes ne moremo mimo zlatih pravil življenja, ki so nam jih odprle religije in najboljše izročila človeštva. Človeka, zaznamovanega s protislovji in krizo sodobnega sveta, pri nas še dodatno bremenijo usedline polpreteklosti, ki nas je razdelila, nam porezala korenine in nas naredila za sovražnike. Zato smo si na Teološki fakulteti Univerze v Ljubljani zadali kot prednostno nalogo poglobljati in utrjevati pravne procese. Zavedamo se, da je pot zahtevna in težka. Zato bi bilo dobro, da tudi Zveza borcev NOB, če je njen glavni namen slovenski narod in njegova svoboda, iz revolucionarnih simbolov preide na sodelovanje in spravo. Naj išče pota dialoga tudi z Novo slovensko zavezo in skupaj naj omogočita politiki, da bo razbremenila prihodnje rodove preteklih travm. Pokopljimo dostojno vse svoje mrtve in dajmo dostojen grob in spomin tudi tistim, ki so jim vzeli ne le življenja, ampak tudi imena in njihova pokojna telesa pometali v brezimne temine, rove in rudnike. Ali se ne bi še živeli člani NOB pred narodom dostojno odkupili za svoja pretekla dejanja tudi s tem, da povedo resnico o tem in sebi in drugim omogočijo mir, spravo in odpuščanje? V okviru teh prizadevanj je potekalo tudi predavanje enega vidnih sodobnih teologov in humanistov Hansa Künga v Mariboru in ustanovitev Svetovnega etosa Slovenija. Člani si prizadevamo, da bi na podlagi etičnih izročil danes vsi ljudje ne glede na svoje svetovnonazorsko in religiozno pripadnost našli skupni jezik za reševanje perečih vprašanj sodobnega človeštva. Ne razdvajanje, pač sodelovanje na temeljih človečnosti je pot iz krize in upanje prihodnjih rodov.

Janez Juhant

Lani so jo poškodovali neznanci Ruska kapelica pod Vrščem je obnovljena

Ruska kapelica pod Vrščem, ki so jo konec lanskega leta odstranili macesnove skodle in pri tem povzročili precej škode.

poškodovali neznanci, je ponovno obnovljena. Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport je za obnovo spomenika v državni lasti odštelo 10.000 evrov. Nameščene so nove skodle in plošče iz pocinkane pločevine. Kot so sporočili z ministrstva za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, je obnova kapelice dokončana. Potem ko so neznanci konec lanskega leta na kapelici poškodovali macesnove skodle in odnesli bakrene plošče pod njimi, je bilo zaradi poškodb potrebno precejšen del skodel odstraniti in zamenjati z novimi. V obnovitvenih delih so ukradene bakrene plošče pod skodlami nadomestili z novimi ploščami iz pocinkane pločevine. "V izogib ponovnemu primeru vandalizma, plošče niso več bakrene", so pojasnili na ministrstvu. Neznani storilci so namreč s kritine kapelice pokradli bakreno oblogo. Da pa bi prišli do njih, so

Kot so za STA pojasnili na Policijski upravi Kranj, storilcev kaznivega dejanja še niso odkrili. Njihov motiv naj bi bil koristoljubje, saj so odtujili baker, da bi ga lahko prodali na črnem trgu. Leseno kapelo, posvečeno svetemu Vladimirju, so leta 1917 zgradili preživeli ruski vojni ujetniki v spomin umrlim, ki jih je med gradnjo ceste leta 1916 zasul snežni plaz. Je edinstven spomenik in simbol prijateljstva med Rusijo in Slovenijo, ki ga letno utrjuje tradicionalna prireditvev od njej. Kapelica, ki je celovito obnoveno sicer doživela leta 2005, je po obnovi kritine ponovno pripravljena za spominsko slovesnost, ki jo vsako leto konec julija pripravi društvo slovensko-ruskega prijateljstva in kranjskogorska občina. Letos bodo dogodki ob spominski svečanosti potekali od 27. do 29. julija, častni pokrovitelj in govornik pa bo po podatkih Društva Slovenija-Rusija predsednik vlade Janez Janša.

Fotografski posnetek z biserne maše, ki jo je na pobudo pastoralne enote Soča-Vipava 1. julija v Gabrjah praznično obhajal msgr. Anton Lazar. Nadškofijski upravitelj msgr. Dino De Antoni je ob koncu zelo lepo obiskanega slavlja oznanil, da je jubilaranta povišal v monsinjorja in mu dal kanonikat te-rezijanskega kapitlja goriške nadškofije. Dragemu msgr. Lazarju iskreno čestitam! (Foto Remo D.)

Karitas / Za radostnejše poletje otrok in družin Poletni tabori ... od Soče do morja

Vsako leto ob tem času so letovanja otrok in družin pod okriljem Karitas v polnem teku. Začnemo že prvi teden po koncu šolskega leta in vrstijo se do konca avgusta, ob morju pa še krepko v septembru. Pravkar se pripravljamo na tabor v Soči (no, ko to berete, smo že v polnem teku), kamor prihajajo otroci iz Istre, pa otroci iz programov Posvojitve na razdaljo in Popoldan na Cesti pod okriljem Škofijske karitas Koper. Za veliko število otrok in družin bodo to edine počitnice, ki si jih bodo lahko privoščile. Za nekatere družine je to prvi skupni dopust po dolgem času. Nekateri starši pa pošljejo otroke na tabor, zato, da lahko v tistih nekaj dnevih popriimejo za kakšno dodatno delo in mogoče še kaj prinesejo v družinski proračun. Otroci pa so deležni vsaj malo sproščenega vzdušja, ki jim ga z velikim trudom in mnogimi pripravami poskušamo ustvariti voditelji in mladi animatorji. Nepogrešljivi pri tem so tudi naše kuharice

in kuharji, ki prostovoljno razdajajo svoj čas in dobro voljo. In te je potrebno imeti veliko - sploh, ker so nagnjeni k ustvarjanju veselja s takimi zadevami, kot je peka palačink. Za okrog štirideset udeležencev to

ni prav malo delo. Skrb za sproščeno počitniško vzdušje pa ne pomeni, da se otroci samo zabavajo. Sobe morajo biti vsak dan pospravljene, posoda po vsakem obroku pomita in

pospravljena, skupni prostori in veranda skrbno pometeni... Zato pa skrbijo otroci skupaj s svojimi animatorji. To je običajno edina stvar, ki jo udeleženci zapišejo v evalvacijski list ob koncu tabora v rubriko "Ni mi bilo všeč, da...". "Da smo morali toliko čistiti". "Da smo morali pomivati posodo". In podobno. Ampak za oceno "všečnosti" teh dejavnosti nam ni potrebno čakati do konca tabora. Ta del otroci ocenjujejo kar sproti. Med dnevom se sa-

trudijo, da bi svoje varovanje motivirali, da bi bilo delo hitro in lepo opravljeno. Hitro zato, da bi ostalo več prostega časa; lepo, da bi bili pohvaljeni. Nekateri otroci pač prvič brišejo posodo prav na taboru. Tudi "samostojno" pometanje verande je za koga pravi podvig. Ob tem se učimo vsi. Vztrajnosti, doslednosti, primerne spodbujanja, pomembnosti skupinskega dela, pa tudi zavedanja, da je vsak v skupini pomemben, smotrnega organiziranja, ustrezne pohvale, zadovoljstva ob opravljenem delu, pa tudi popravljanja napak in "šlampasto" narejene dolžnosti. Marsikoga obide presenetljivo spoznanje, da tudi v domači hiši nič ne pride samo od sebe, ampak da mora nekdo to narediti. Kot povsod, se najdejo tisti marljivi in tisti, ki zlahka prepušajo delo drugim. Lepota skupnega bivanja je prav v tem, da se to hitro pokaže. Otroci so med seboj neizprosnopravični. In odkriti. Ko starši prihajajo po otroke, povemo, kaj vse so počeli. Da znajo in so sposobni marsikaj. Nekateri se pohvalijo kar sami. Mi pa upamo, da tega ne bodo pozabili, ko bodo prestopili domači prag - ne otroci ne njihovi starši.

Alenka Hvalica

Kratke

24. Romanje treh Slovenij na Svete Višarje 5. avgusta 2012

Rafaelova družba in Zveza slovenskih izseljenskih duhovnikov vabita prvo nedeljo v avgustu na Svete Višarje, kjer se bodo spet srečale tri Slovenije: matična, zamejska in izseljenska. Pešpot bodo udeleženci začeli ob 8. uri ob vznožju gore nad Žabnicami, od koder se bodo ob premišljevanju križevega pota povzpeli do Marijinega svetišča. Za vzpon je na voljo tudi žičnica. Ob 10.30 bodo prisluhnili predavatelju prof. dr. Jožetu Trontlju, predsedniku SAZU. Ob 12. uri bo slovesna maša, ki jo bo skupaj z izseljenskimi duhovniki daroval msgr. Metod Pirih. Ob 13. uri bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program. Pri programu bo sodeloval Cerkevni mešani pevski zbor iz Podbrezja.

Višarski dnevi mladih 2012

Rafaelova družba vabi mlade Slovence iz domovine, zamejstva in tujine na Višarske dneve od četrta, 2., do nedelje, 5. avgusta 2012. Program: četrtek: Celovec - voden ogled po mestu, srečanje z gostom; petek: Gospa Sveta, Vetrinj, Rož, vzpon na Svete Višarje; sobota: vzpon na Lovce, srečanje z gostom; nedelja: udeležba in sodelovanje na tradicionalnem Romanju treh Slovenij; pogovor, druženje, prepevanje ... Starostna omejitev: od 20. do 35. leta. Pohitite s prijavo! Več informacij na tel. 01 438 30 50, rafaelova.druzba@siol.net

Koper / Poletni kamp z misijonom

V Koprbo od 17. do 22. julija 2012 poteka poletni kamp z misijonom, ki bo namenjen mladim, ki želijo doživeti svežo izkušnjo Boga v družbi vrstnikov. Dogodek bodo organizirali društvo Prepih - potujoči misijon, Študentski center Jadro - Koper in glasbena skupina Svetnik. Namen kampa je v vsakem prebuditi zavest poslanstva, ki ga je prejel pri krstu, in ga tako spodbuditi, da tudi v svojem okolju živi skladno s tem poslanstvom in svojim dostojanstvom. Na poletnem kampu bodo mladi lahko doživeli: osebno srečanje z živim Bogom, izkušnjo misijona in usposabljanje za njegovo izvedbo, izkušnjo, kako se prav preko njih Bog razodeva ostalim, tudi neverujočim, odkritje svojih sposobnosti, pomoč pri odkrivanju svoje poklicanosti ter petdnevni oddih na morju, v družbi mladih iz vse Slovenije. Fototrunki s Kampa 2011, prijave in dodatne informacije so na voljo na spletni strani: www.prepих.org.

Bog v mineštri!

Cerkev da, Bog ne!

Knjižne predstavitve so bile vedno zanimive, še zlasti če predvidevaš, da se bo tedaj kresala mnenja. Nekaj takšnega sem pričakoval tudi sam, ko sem se v knjigarni ljubljanskega Konzorcija udeležil predstavitve knjige z – vsaj zame – nekoliko neprijetnim naslovom. Avtor je znani slovenski publicist, profesor in urednik Peter Kovačič, knjigi pa je dal naslov Duh inkvizicije, s podnaslovom Slovenski katolicizem med restavracijo in prenovo. Že naslov je neobičajen – za nekatero naravnost žaljiv, za druge provokativen, za tretje vzbujajoč radovednost, za četrte sprejet z odobravanjem, zame pa ...? Ker avtorja poznam in vem, kaj bo povedal, saj v glavnem, ko govori ali piše o slovenski Cerkvi, pove o njej veliko negativnega, vendar s tisto njemu lastno željo, da bi se to izboljšalo. Večina bralcev pa ga razume obratno in meni, da vedno vse ruši, da je nekakšen podaljšek "rajnih časov", kar pa sploh ni res.

V knjigi se najprej zaustavi ob narodni spravi, ki je za Slovence ne samo važna, ampak tudi boleča. Avtor pravi, da je napočil čas za odpuščanje, ki je temeljna premisa naše narodne sprave. Potem pa se poda na področje, ki je vsaj zame razgibano, to je današnji slovenski katolicizem v povezavi s svojo zgodovino in sedanjo umeščenostjo v slovensko družbo. Ne more tudi mimo katoliškega integralizma, ki, kot pravi, "hoče obvladovati celotno družbeno življenje od zasebnosti, vzgoje, kulture, sociale pa do politike". Pripomni tudi, da smo še vedno preveč obremenjeni z ideološkimi vzorci družbenega ravnanja, ki močno zavirajo vzpostavljane moderne

družbe kot tudi pravo demokracijo, na katero bo treba čakati še kar nekaj časa ... Sicer pa, če je človek veren, je veren, pa naj bo doma, v službi ali družbi! Če pa si preobleče prepričanje, pa (dejanje) kot obleko, pa spada med tiste, ki so Gospodu za pljunek iz ust! Vedno pa avtor poudarja, da je vitalna moč krščanstva v evangeliju, kar ni nič novega. Mene pa so bolj kot predstavitev sama zanimali debata ali posegi, ki navadno sledijo ob takšnih dogodkih. Prva, ki se je oglašila,

Peter Kovačič Peršič

je bila dama – "mati slovenskega naroda", dr. Spomenka Hribar. Poudarila je, da uradna politika Katoliške cerkve v Sloveniji spodbuja nove delitve. Nihče ni ugovarjal tej trditvi, iz pogledov navzočih pa se je videlo, da marsikdo tega ni odobral. Takšno njeno stališče je bilo pričakovano, vsaj pri tistih, ki poznajo njene nastope kot tudi njene poglede na sedanje slovensko stanje. Zanimiv je bil komentar publicista Janeza Markeša, moža,

ki je do slovenske Cerkev izredno kritičen, je pa praktičen vernik, saj ga skupaj z družino redno videvamo pri nedeljski maši pa tudi na jeseniškem koru, ko obiše rojstni kraj na nedeljo in s petjem obuja mladostne spomine. Trezno je povedal: "Avtor knjige se ne naslaja nad moralnim in gospodarskim polomom, ki ga je doživela Katoliška cerkev pri nas, temveč v knjigi opiše stanje in predlaga izhod iz te krize". Tu sta v ospredju sedanje stanje in možni izhod iz krize, ki dejansko je v Cerkvi.

K debati se je oglašil tudi antropolog, teolog dr. Matija Remše. Poudaril je zelo drzno misel: "Vera je nekaj osebnega in pripadnost instituciji sama po

našem Škornju bilo vedno nekaj "nobile", ker si imel vedno kako osebno korist: lahko si zaprosil za krst, za gala cerkveno poroko, lahko si bil boter, da si se izkazal z darilom, lahko si imel pompozno pogreb, četudi si imel kamion ljubic ali pokojna dama en vagon ljubimcev ... Vedel si, da bodo trumoma drli na pogreb "pomaziljeni gospodje", ki so vedno "v luft devali" take veljavne osebe ... Da o takšnih in drugačnih privilegijih ne govorimo. Prav tako so bili "cerkveni" vedno v čisljih in jim je, vsaj tu za konfinom, bilo velikokrat marsikaj dovoljeno, kar drugim, navadnim smrtnikom ni bilo.

Odnos do Boga je bil vedno nekaj osebnega. Današnji človek pa ima vtis, da Boga ne potrebuje, češ da vse zmore sam. Običajno se v določenih trenutkih obračamo na razne ustanove, zato je Bog v večjem delu našega življenja odsoten in z njim ne računamo. Ker smo izredno zaposleni in nam čas zelo hitro teče, tudi o vprašanih glede smisla življenja zelo malo razmišljamo. Zavest o Bogu, ki človeka osebno kliče in tudi spremlja, je zbledela tudi pri mnogih vernih kristjanov. Tako je za marsikoga danes Bog le še neka meglena stvarnost, na katero se včasih spomni. V Svetem pismu spoznavamo, kako so Izraelci doživljali osebno Božje vodstvo in

Božjo skrb zanje skozi celotno njihovo zgodovino. Človek danes doživlja neko vrženost v čas in prostor, kjer naj se vsak znajde, kakor ve in zna. Zato pri marsikom pride do ugotovitve: "Cerkev da, Bog ne"! Cerkev mi je potrebna ne iz notranje, duhovne, ampak iz zunanje potrebe! Če Bog kje je, naj bo, mene trenutno moti ali mi je celo odveč, ga bom pa "porabil", če ga bom potreboval ...

Ambrož Kodolja

nad svojimi idejnimi in političnimi nasprotniki, slovensko zemljo posejali z množičnimi grobišči po krivici in brez sodbe pobitih. Neupravičenosti in nezakonnosti tega zločinskega početja so se dobro zavedali, zato je potekalo v veliki tajnosti. "Žrtve na Lajšah se do danes niso deležne najosnovnejšega človeškega dostojanstva, ki ga dolgujemo mrtvim", je bil kritičen škof Pirih, ki se je tudi vprašal, kdaj bo pri nas prišlo do tega, da bomo po naših brez njih odkrivali pobite in umrle ter jih dostojno in človeško pokopali. "Naše javno mnenje ter pouk zgodovine v šoli je še danes v veliki meri pod vplivom prejšnje ideologije. Ljudje, ki se niso strinjali z vladajočo ideologijo, so bili preganjani, zapostavljeni, neenakopravni, ponižani in drugorazredni državljani. Katoliška Cerkev je desetletja veljala za najnevarnejšega notranjega sovražnika. Oblast je Cerkev preganjala in omejevala njeno delovanje," je še povedal upokojeni koprski škof.

Spomnil je tudi na številna opravičila, ki so jih po drugi svetovni vojni tudi zaradi napak katoliške Cerkve izrekli ljubljanski škofje, ter spomnil tudi na opravičilo vseh slovenskih škofov ob začetku novega tisočletja. Država pa je danes dolžna popraviti krivice, ki jih je storila prejšnja nedemokratska oblast.

MM

Kratke

Maša za žrtve v Brancici

V nedeljo, 15. julija 2012, bo v Brancici, ob obletnici krutih pobojev žrtv Brecljeve družine iz Žapuž, spominska maša na obeleženem kraju. Mašo, ki bo ob 17. uri, bo vodil župnik mag. Simon Fortuna iz Zabnice. V primeru slabega vremena bo sveta daritev v bližnji cerkvi pri Kodretih. K udeležbi k maši in rožnemu vencu pred njo vabi tudi združenje Concordia et Pax v spoštljiv spomin na pok. g. Bogomila Breclja, enega izmed soustanoviteljev združenja.

V spomin na g. dr. Alfonza Čuka

Goriška je v prejšnjem stoletju dala mnogo zelo zaslužnih duhovnikov, ki so obogatili slovenski narod doma in v svetu. Zato je prav, da se jih ob raznih obletnicah spomnimo. Tokrat naj ob stoletnici rojstva omenimo dr. Alfonza Čuka, ki se je rodil v Biljah pri Gorici 6. julija 1912. Nadarjenega dečka so domači poslali v goriško Alojzijevo, kjer je obiskoval semeniško gimnazijo. Nato se je odločil za bogoslovni študij in ga na Gregorijanski univerzi v Rimu tudi uspešno dokončal. Še v času študija je bil v domači cerkvi posvečen v duhovnika. Študij je v Rimu končal z doktoratom iz teologije.

Med vojno je deloval v dušnem pastirstvu v Gorici in Štandrežu. Obenem je med letoma 1942 – 1948 poučeval razne predmete v semeniškem liceju in v bogoslovju. Bil je tudi katehet na slovenski gimnaziji v Gorici, ki je bila ustanovljena ob koncu II. svetovne vojne. Poleg raznih cerkvenih služb v ožjem pomenu besede je zavzeto deloval tudi v raznih slovenskih organizacijah. Ker so se po pariški mirovni konferenci leta 1947 razmere na Goriškem zelo spremenile, se je izselil v ZDA, kjer je opravljal duhovniško službo v raznih župnijah, obenem pa uspešno študiral in dosegel doktorat iz psihologije. Posvetil se je poučevanju te vede na raznih visokošolskih zavodih vse do prezgodnje smrti 30. aprila 1975.

Napisal je več znanstvenih razprav s področja psihologije in jih objavil v raznih ameriških znanstvenih enciklopedijah. Prispeval pa je tudi vrsto razprav v slovenskih publikacijah: Duhovnem življenju, Glasu Slovenske kulturne akcije, Meddobju. V Koledarju Goriške Mohorjeve družbe sta izšli dve razpravi: leta 1966 Moderna psihologija in leta 1974 O hipnozi in hipnotizmu. Ob njegovi smrti se ga je v Koledarju Goriške Mohorjeve družbe za leto 1976 z daljšim poglobljenim člankom spomnil msgr. Rudolf Klinec. / (mab)

Unesco baziliko Jezusovega rojstva uvrstil na seznam svetovne dediščine

Odbor za svetovno dediščino Organizacije ZN za izobraževanje, znanost in kulturo (Unesco) je v petek, 29. junija, izglasoval, da se bazilika Jezusovega rojstva v Betlehemu uvrsti na seznam Unescove svetovne dediščine. Izrael je uvrstitvi nasprotoval, češ da je politična, odločitev pa so glasno pozdravili Palestinci.

Na glasovanju, ki je potekalo v ruskem Sankt Peterburgu, je 13 članov odbora glasovalo za, šest jih je bilo proti, dva pa sta se glasovanja vzdržala. Za potrditev sta bili sicer potrebni več kot dve tretjini glasov. Odločitev je palestinska delegacija na srečanju glasno pozdravila. Izrael je na drugi strani uvrstitvi cerkve na seznam svetovne dediščine nasprotoval in ga označil za poskus Palestinecev za enostransko priznanje njihove države s pomočjo Združenih narodov. "Območju zaradi izraelske okupacije nenehno grozi uničenje", je po glasovanju povedal predstavnik palestinske delegacije. Izraelski delegat pa je povedal, da Izrael podpira uvrstitev bazilike na seznam svetovne dediščine, vendar v drugačnih okoliščinah, v katere ne bi bila vpletena mirovna pogajanja na Bližnjem vzhodu.

"Danes sprejeta odločitev je bila povsem politična", je po navedbah francoske tiskovne agencije AFP dejal izraelski delegat. Izrael je Unesco kritiziral, češ da podpira stališče Palestinecev, da je cerkev ogrožena prav zaradi Izraelcev. Pobudo za uvrstitev cerkve na seznam Unescove svetovne dediščine so podali Palestinci. To je bila njihova prva pobuda v organizaciji, ki so se ji ob ostrem nasprotovanju judovske države pridružili oktobra 2011. Pobudo so sprejeli "na nujni ravni", saj naj bi cerkev nujno potrebovala obnovitvena dela.

Spominska slovesnost na Lajšah

Brez sprave in sožitja z ljudmi ni sprave z Bogom

Letošnja spominska slovesnost za žrtve druge svetovne vojne in komunistične revolucije na Primorskem je potekala na Lajšah nad Cerknim s somaševanjem mnogih primorskih duhovnikov, ki jo je vodil upokojeni koprski škof Metod Pirih. Dejal je, da ustvarjanje hujskaškega javnega mnenja zoper Cerkev in nekatero medvojne in povojne žrtve ter pouk zgodovine v šoli, ki je danes še vedno v veliki meri pod vplivom prejšnje ideologije, ni omogočilo poznavanja polpretekla zgodovine in podlage za korake, ki vodijo k spravi na osebnih ravni, spravi v določenih okoliščinah, kjer so se dogajali medvojni in povojni zločini, in narodni spravi. Upokojeni koprski škof Metod Pirih je ob pridigi spominske maše povedal, da je slovenska katoliška Cerkev desetletja veljala za najnevarnejšega notranjega sovražnika.

ja sprava z ljudmi. Škof je spomnil, da se je po prvi svetovni vojni začel velik ideološki spor med katoličani in komunisti. Ti so po izbruhu druge svetovne vojne prikrito izrabili željo Slovencev po osvoboditvi za izvedbo revolucije in uvedbo totalitarne oblasti po njej. Z ene strani so Slovincem okupatorji grozili z uničenjem in številni med njimi so se, vede ali nevede,

vedar je hkrati tudi povzročilo bratomorno državljansko vojno, za katero so komunisti obtožili "izdaje" vse, ki so se komunizmu uprli, ali potencialno niso bili zanj. "Izdajalce" pa so "kaznovali" z diskreditacijo in nato z likvidacijo. Revolucija je velikokrat razdvojila in razdvajala še danes celo posamezne družine in soseske ter množila gorje našega ljudstva.

Med mašo na Lajšah

Oblast jo je preganjala in omejevala njeno delovanje. Žalostno, saj je Jezus Kristus tudi danes roka, ki jo Bog ponuja slehernemu človeku. Ponuja mu pot, po kateri pride resnični mir. Namen spomina na nedolžne žrtve ostaja poziv, da se spravimo z Bogom in tudi med seboj. Sprava z Bogom ni mogoča, če je ne spremlja

da je osvobodilno fronto vodila komunistična partija, iz iskrenega domoljubja vključili v partizansko gibanje. Po drugi strani pa je osvobodilna fronta, zlasti v tedanji ljubljanski pokrajini, začela izvajati revolucionarni teror nad vodilnimi katoličani, ki so bili idejni nasprotniki komunizma. To je izsililo samoobrambo,

Po istem ključu se je nasilje nad katoličani zgodilo tudi na Lajšah, kjer je bilo februarja 1944 umorjenih 14 ljudi, med njimi tudi dva duhovnika: Sluga in Piščanc. Poleg medvojnih revolucionarnih pobojev so se komunisti, ki so se znašli med t. i. zavzniki - zmagovalci, ki so osvobodilo Evropo, kruto maščevali

POGOVOR Alessandra Schettino, podravnateljica SCGV Emil Komel

Delo z mladimi nas žene naprej

Ob koncu šolskega leta je vedno koristno potegniti črto. To smo storili s podravnateljico glasbene šole Komel Alessandra Schettino.

Kakšen je torej vaš obračun?
Delovanje je potekalo po ustaljenih tirih, bilo je zelo pestro na vseh področjih. S poukom smo začeli septembra 2011, ko smo imeli glasbeni kampus na Plešivem, nato pa z rednim poukom. Vpisanih je bilo 385 učencev, torej približno 20 manj kot leto prej; velika večina teh, ki niso potrdili vpisa, so iz Slovenije. Veliko otrok smo imeli pri predšolski glasbeni vzgoji, uvedli smo nove tečaje, npr. v vrtcu in osnovni šoli v Bračanu; tam smo imeli predšolsko glasbeno vzgojo v sodelovanju z didaktičnim ravnateljstvom. Osnovnošolce smo

uvedli v svet glasbe in skupnega muziciranja. Otroci so celo leto lepo delali s prof. Michelo De Castro, so pa tudi nastopili ob raznih priložnostih, kot npr. na reviji Zlata grla, na Snovanjih in šolskih prireditvah. Sodelovanje nameravamo ponoviti v naslednjem šolskem letu, pa tudi okrepiti podružnico na Plešivem, kjer imamo na razpolago zelo primerne prostore v nekdanji osnovni šoli. Želimo se še tesneje povezati z glasbeno šolo z Dobrovega, saj je srečanje z drugimi otroki res spodbudno. V letošnjem šolskem letu smo imeli nekaj novosti še zlasti s

klavirsko šolo. Veliko uspehov je prinesel zlasti razred prof. Sijavaša Gadjieva. V prvi vrsti Alexander Gadjiev, ki je prejšnji teden briljantno diplomiral. Imel je več koncertov, odlično se je uvrstil na tekmovanjih. Zelo dobro napredujejo tudi drugi gojenci prof. Gadjieva, kot npr. Giuseppe Guarrera, ki je ponesel ime šole Komel na prestižne odre, Alessandro Villalva, pa tudi mlajši, ki so bili v juniju nagrajeni na tekmovanju v Martignacu. Veliko zadoščenj prinašajo tudi violinisti, v prvi vrsti Aleš Lavrenčič. Uvedli smo tečaj Suzuki za harfo, ki jo vodi prof. Tatiana Donis na osnovni šoli v Števerjanu; nova metoda navdušuje mlade glasbenike. Imeli smo tudi tečaj trobente, ki ga je vodil prof. Fabiano Maniero, prva trobenta v beneškem gledališču La Fenice. Imeli smo tudi tečaje za profesorje, posvetili smo se torej tudi pedagogom, za katere smo organizirali dva tečaja. Enega - za klavir in improvizacijo - sta vodila Ilonka in Jaka Pucihar iz osrednje Slovenije; dala sta širši pogled na improvizacijo, ki je postala reden predmet pri poučevanju instrumentov. Uspešna sta bila tudi naša zbor; rodil se je Otroški zbor Emil Komel, ki je večkrat nastopil na pomembnejših prireditvah.

Delovanje Otroškega in Mladinskega zbora je pod vodstvom Damijane Čevdek Jug 1. junija kronala predstavitve novega cd-ja s celovečernim koncertom. Z bogatim delovanjem sta se zelo dobro uveljavila tudi zbor Mali veseljaki in Veseljaki iz Dobre doba, ki ju vodita Mateja Černic in Lucija Lavrenčič. Dragocene izkušnje so tudi izmenjave z glasbeno šolo iz Ajdovščine in Porcie pri Pordenonu.

Ste bili zadovoljni s Snovanji?
Da, tudi letos smo potrdili začetno zamisel, da ne nastopamo v običajnih dvoranah, temveč v različnih krajih našega teritorija; radi sodelujemo s sorodnimi ustanovami, uveljavljamo mlade talente, ki se odlikujejo med letom; možnost, da se pokažejo občinstvu, dajemo tudi najmlajšim.

Kako pa kljubujete krizi, ki kaže zobe?
Šolska dejavnost je bila bogata na vseh področjih in v vseh oddelkih, od klasične do sodobne in jazzovske glasbe. Kar se tiče strukture šole, se pač spopadamo s krizo, ki je tudi nas privedla v stanje, ko je marsikaj nedoločeno in negotovo. Kot druge slovenske primarne ustanove v deželi FJK, smo tudi mi odvisni od javnih prispevkov,

italijanskih in, skromnejših, slovenskih. Znano je, da v času krize najprej črtajo prispevke svetu kulture; mi namreč nič ne proizvajamo, pač pa vzgajamo. Ne zdi se nam prav, da bi zaradi tega povišali šolnine; z druge strani potrebujemo delovno silo, da nadaljujemo svoje poslanstvo. Žal smo odvisni od politike, ki pa nima vedno dovolj posluha za kulturo in vzgojo. Kaj nas čaka, ne vem. Sem optimist. S tem, kar bomo prejeli, bomo pač morali reorganizirati naše delo.

Vprašanje, ki si ga morda mnogi postavljajo: kako je na šoli sedaj, ko ni več ravnatelja prof. Kerševana?

Silvan me je naučil ogromno stvari, do zadnjega sva skupaj načrtovala delovanje. Za šolo je naredil ogromno, velikokrat je segel po lastni denarnici. Za šolo je dal dušo, bila je njegova družina. Prav je, da skušamo izboljšati, kar se da, kot nas je on naučil, pa tudi po naših zamislih. Žal doživljamo težave, ki prihajajo "od zgoraj", niso odvisne od nas. Z vsemi močmi se bomo borili, da bo šola ohranila vlogo, ki jo ima na Goriškem in v širšem prostoru. Gojenci prejema splošno kulturo in izobrazbo v glasbi, prihajajo pa tudi do visokih profesionalnih ciljev. Šola in profesorji ne vzgajajo samo v glasbi, gre tudi za vzgojo k spoznavanju, sodelovanju, skupnemu ustvarjanju, sožitju itd. Silvan ni nikdar imel meja v glavi. Učenci prihajajo iz naše manjšine, iz Slovenije, iz italijanskih družin, iz Genove, s Sicilije itd. Vse je ena sama velika družina, ki deluje profesionalno. Pri nas se ljudje družijo. Tisti, ki so poklicani, da delijo prispevke in da odločajo, bi morali vse to upoštevati. Ponavljam: sem optimist. Vem, da bolj ne bo, toda upam vsaj, da prispevkov ne bodo krčili. Sicer bi šlo precej ljudi na cesto...

Kako gre s predpisi?

Predpisi so možni že od polovice maja. Gojenci potrjujejo vpise, številke ostajajo v glavnem enake kot lani. Očitno so ljudje zadovoljni, na šoli se počutijo dobro. S potrditvijo vpisa nagradujejo naša prizadevanja.

Za katere oddelke vlada največ zanimanja?

Največ zanimanja je seveda za klavir, violino in kitaro. Vedno več je gojencev za električno kitaro, jazz in sodobno glasbo. Veliko je predšolske glasbene vzgoje. Ti so zelo koristni za otroke, ki nato pristopijo k individual-

nemu pouku. Tečaji Willems so zelo učinkoviti. Naša vloga je tudi ta, da otrokom in staršem svetujemo, jih usmerjamo. V vseh teh letih smo se naučili se

Foto DPD

pogovoriti s starši, jim razložiti, kateri so cilji glasbene šole in učenja tega ali onega instrumenta. Na začetnih tečajih otroci najprej razvijajo ritmične in melodične sposobnosti, hkrati spoznavajo različne instrumente, se sami preizkusijo in nato izberejo. Poleg individualnega dela je pomembno tudi skupno muziciranje; to je Kerševan vedno poudarjal, večjo vlogo mu dajejo tudi novi programi italijanske reforme glasbenega šolstva. Po tej poti gremo naprej.

Ustanovam, kakršna je vaša, je ta reforma malce "zakomplcirala" življenje, še zlasti kar se tiče polaganja izpitov...

Prejšnji teden so naši gojenci končali poletni rok izpitov na tržaškem in videmskem konservatoriju. Celotno profesorji s konservatorijem nimajo točnih smernic. Vemo, da reforma predvideva nove tečaje, novo strukturo glasbenega šolstva, in sicer predakademske tečaje. To pomeni, da naši učenci ne morejo priti - samo s šolanjem pri nas - do diplome. T. i. predakademske tečaji so razdeljeni v tri sklope: ko končaš tretjega, lahko vstopiš na konservatorij oz. akademijo, kjer po vstopnem izpitu opraviš trienij in nato specializacijo na bieniju. Še do aprila za nekatere instrumente nismo imeli programov. Ker imamo dobre stike s posamezniki, smo pa le prejeli nekaj informacij. Omenjena konservatorija imata

glede reforme različne poglede. Tržaški predvideva sodelovanje z zasebnimi šolami, po izpitih pa izda potrdilo, ki velja na vsem državnem ozemlju. Videmski želi tesnejše sodelovanje, zato pošilja tudi lastnega komisarja na glasbene šole; potrdilo izda šola, velja pa samo na konservatoriju v Vidmu. V letošnjem letu smo - tudi v sodelovanju z Glasbeno matico - dosegli, da so učenci na tržaškem konservatoriju prvič opravili izpit iz teorije v slovenskem jeziku pred slovensko komisijo. Prisoten je bil ravnatelj konservatorija Parovel; od vsega začetka je bil do nas odprt. Z ravnateljem in predsednico GM smo namreč z njim sklenili dogovor; z akademskim senatom je nato Parovel odločil, da od letos naši gojenci lahko polagajo izpite v slovenskem jeziku. Glede reforme smo imeli več sestankov na več ravneh. V bistvu lahko gojenci opravijo vse izpite na konservatoriju; tudi brez konvencije. Kdor ima to konvencijo, o kateri se toliko govori, lahko ima kakšen privilegij, a to danes še ni jasno. Tudi mi smo morali podpisati

neko konvencijo; zaradi zadržanosti predsednice našega upravnega odbora in nato smrti našega ravnatelja smo podpisali preloži. To bo vsekakor urejeno.

Vzporedno pripravljamo gojence tudi po slovenskih učnih programih; nekaj jih je opravilo izpit osnovne stopnje na glasbeni šoli v Novi Gorici in Ajdovščini. Sistem je drugačen; mi pripravljamo do šestega letnika, torej do osnovne stopnje. Eno učenko smo pripravili tudi za izpit ABRSM v Royal College v Londonu.

Druge novosti?

Sveža novost je ansambelček, ki smo ga pripravili za števerjanski festival. Sestavlja ga sedem otrok od 9. do 12. leta! Seveda niso tekmovali, toda skupaj muzicirajo in se zabavajo. To je cilj.

In poletne pobude?

Ob koncu avgusta bomo imeli masterclass za klasično in keltško harfo; poleg naše profesorice bo tudi pedagoginja iz Brescie. V začetku septembra pa bomo spet organizirali glasbeni kampus na Plešivem. Idej in načrtov je še in še. Nekateri so žal povezani z denarjem; če tega ni, jih ne moremo uresničiti. Če nimamo podpore, ne moremo delati. Nismo komercialna ustanova, vzgoja in glasbeno izobraževanje ne prinašata "dobička", kot ga pojmuje in zahteva svet. Na šoli je živahno, veliko dela in mladih. To nas žene naprej. / DD

Kratke

Vabilo na romanje v Assisi

Goriška nadškofija in dekanija Štandrež vabita na romanje po poteh sv. Frančiška v Assisi od 2. do 4. oktobra 2012. Cena: 149 evrov na osebo. Cena vključuje poln penzion v dvoposteljni sobi, prevoz in romarski kit. Način plačila: akontacija znaša 50 evrov. Doplačilo 8 evrov za enoposteljno sobo. Čim prej se vpišite pri domačem župniku! Program: v torek, 2. oktobra, odhod z avtobusom v jutranjih urah, prosto za kosilo. Sledi obisk kraja La Verna, nato sv. maša. Prihod v Assisi, večerja in prenočevanje v Domus Laetitia in bližnji bazilike sv. Klare. V sredo, 3. oktobra, zajtrk v domu, ogled bazilike sv. Klare, stolnice sv. Rufina in hiše sv. Frančiška. Kosilo. Ogled cerkve sv. Damijana, bazilike Kraljice angelov in Porziuncole. Ob 17. uri slovesnost Transito sv. Frančiška; večerja. Četrtek, 4. oktobra: po zajtrku ogled bazilike sv. Frančiška, ob 10. uri slovesna maša v papeški kapeli. Po kosilu prosti čas, odhod, za večerjo prosto, prihod domov v poznih večernih urah.

Sončnica vabi na izlet na Poljsko

Skupnost družin Sočnica in Slovensko pastoralno središče v Gorici prirejata petdnevni izlet z avtobusom na Poljsko. Izletniki si bodo ogledali Olomouc (Moravska), kjer bodo prespali prvo noč, nato Oswiecim (nacistično taborišče) in Wadowice (rojstni kraj papeža Janeza Pavla II.). V Krakowu, nekdanji prestolnici poljskih kraljev, si bodo v naslednjih dveh dneh ogledali veliko zanimivosti, saj je mesto zibelka poljske znanosti in kulture. Globoko pod zemljo bodo obiskali tudi rudnik soli Wieliczko. Zadnji dan bodo po maši odpotovali proti domu. Cena vključuje avtobusni prevoz, nastanitev v hotelih s tremi zvezdicami, 4-krat polpenzion (večerje in zajtrki), vodiča. Za potovanje je potrebna veljavna osebna izkaznica ali veljaven potni list. Informacije pri Katerini Ferletič (0481 536807) ali Ani Saksida (0481 534004) do 15. julija 2012.

Bogata poletna sezona štandreških igralcev

Člani dramske skupine Prosvetnega društva Štandrež tudi v poletnih mesecih ne mirujejo in večkrat nastopajo na prostem v raznih krajih in s štirimi različnimi igrami. V mesecu juliju so sodelovali na Poletju na placu v Šempetru. Letos prirejajo v tem kraju, v okviru občinske uprave, od 21. junija do 4. septembra, vrsto prireditev, ki privabijo kar lepo število obiskovalcev. Prireditvena prostora sta obnovljeni trg in park pred dvorcem Coronini, kjer ima svoj sedež občinska uprava. Štandreški igralci so nastopili 4. julija in navdušili številno publiko z vedrim prizorom Čiri-čiri. Zaigrala sta Majda Zavadlav in Božidar Tabaj. Na večerju je sodeloval tudi domači moški zbor, ki ga vodi Miran Rustja. Po uspešnem nastopu so organizatorji povabili štandreške igralce, da bi 19. julija še nastopili v Šempetru, seveda z drugo komedijo. V prvi polovici julija bo štandreška skupina nastopila še štirikrat, in sicer v Sežani s komedijo Zbeži od žene, v Jamljah 12. julija z veseloligro Cvetje hvaležno odklanjamo, 13. julija v Škocijanu na Krasu z igro Zbeži od žene in v grajskih prostorih v Štanjelu 15. julija, kjer bodo odigrali Cvetje hvaležno odklanjamo. Tudi v mesecu avgustu imajo na programu nekaj nastopov. / DP

Pokrajina za slovenščino in furlanščino

S podelitvijo potrdil konec tečajev

Pedeset tečajnikov, 130 ur izobraževanja, trije tečaji na osnovni stopnji, en tečaj na srednji stopnji in tečaj konverzacije. To so številke tečajev slovenščine, ki jih je Pokrajina Gorica - Služba za jezikovne identitete priredila v letu 2011/2012 za svoje službenice in uslužbenice drugih državnih ustanov v sodelovanju z izobraževalno agencijo Ad formandum. Na slovesni podelitvi potrdil, ki je potekala v palači Attems, ki je potekala v palači Attems, je predsednik pokrajine Enrico

Gherghetta podrčal pomen učenja jezika, "ki so sestavni del našega ozemlja" in izobraževanja, ki "bogati posameznike in organizacije, za katere le-ti delajo", je dejal. Direktor Ad formandum Massimiliano Iacono pa je izpostavil, da sta "izobraževanje in izpopolnjevanje sredstvi, ki omogočata rast tako na poklicnem področju kot na osebni ravni". Ob tej priložnosti so potrdila izročili tudi uslužbenecem, ki so obiskovali tečaj furlanščine v prireditvi Centra za raziskovanje

furlanske kulture in jezika (CIRF), ki deluje v sklopu Videmske univerze. Letos je dva tečaja uspešno zaključilo 11 tečajnikov. Podelitve potrdil so se udeležili tudi namestnik rektorja videmske univerze Fabio Vendruscolo, ki je sicer odgovoren za didaktiko in inovacijo, direktorica centra

za furlanščino Piera Rizzolatti in koordinatorka tečajev Alessandra Montico. Tudi oni so v svojih posegih poudarili pomen večjezičnosti in strokovnega učenja jezika. Furlanščina, predvsem s pomočjo tečajev, kot jih prireja Pokrajina Gorica, je presegla raven pogovornega jezika in se

uveljavila na vseh področjih sporočanja. Tečajniki so poleg potrdil o uspešno opravljenih tečajih dobili v dar trijezično publikacijo Ar-rivi/Partenze - Rivadis/Partencis - Prihodi/Odhodi, ki jo je izdala Pokrajina, in brošuro Ad formandum z naslovom Tečaj sloven-

ščine? Pa pojdiva!, ki vsebuje osnovne pogovorne vzorce v slovenščini s prevodom v italijanščino. Brošuro so sestavile učiteljice slovenščine na Ad formandum Polona Strnad, Erika Valentinčič in Tamara Vicman. Tečaji slovenščine in furlanščine se bodo spet začeli jeseni.

David, ob izgubi

DRAGE MAME RENATE

ti vsi člani

SLOVENSKE ZAMEJSKE SKAVTSKE ORGANIZACIJE

izrekamo iskreno sožalje in smo v tem težkem

trenutku s tabo in z vsemi domačimi

v mislih in molitvi

Našemu sodelavcu

dr. DAVIDU BANDLJU

izražamo iskreno ter občuteno sožalje

ob izgubi drage mame Renate

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

42. Festival Števerjan 2012

Ansambel Prleški kvintet absolutni zmagovalec

Prvi konec tedna meseca julija se je zadihalo v Števerjanu, v župnijskem parku med Borovci, praznično vzdušje, med pravimi prijatelji. Daleč je že tisto leto, ko je prvič zazvenela glasba iz Števerjanskih

predstavnic organizatorjev) je nagradila Faniko Požek za skladbo Dva bregova, ki jo je izvajal ansambel Topliška pomlad iz Dolenjskih Toplic, glasbo pa je spisal Peter Fink. Nagrado v znesku 200 evrov je podelil Dario

lijana Čavdka, župana občine Brda Franca Mužiča, predsednika KTD Damjana Paulina, predsednika Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice Daria Bertinazzija, podpredsednika ZSKP iz Gorice Miloša Čo-

Borovcev! Letos je potekal že dvainštirideseti festival narodno-zabavne glasbe po vrsti.

Kljub hladnemu zraku, ki je v petek zvečer ponagajal poslušalcem, je sicer lepo vreme spremljalo tridnevno tekmovanje in smo lahko dobesedno uživali ob zvoku polk in valčkov na lepo urejenem briškem prizorišču. Očitno le malo nagajivo deževno vreme prinaša Števerjancem srečo, saj so lahko ponosni nad doseženim kakovostnim rezultatom prijavljenih ansamblov in številom obiskovalcev, tudi če se je zaznal manjši upad zaradi vsepolsne gospodarske stiske. V petek in soboto, 6. in 7. julija, sta bila na sporedu predfinalna večera, kjer se je pomerilo petindvajset ansamblov, od katerih tudi dva zamejska, iz Devina in Doline. Oba večera je netekmovno, doživeto uvedel ansambel malih gojencev goriškega Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel, ki sta ga pripravila Alessandra Schettino in Mirko Ferlan. V nedeljo, 8. julija, pa je padel zastor na 42. Festival Števerjan 2012 s finalnim delom in podelitvijo nagrad. Na števerjanskem odru so se s slovensko pesmijo predstavili tudi slovenski maturantje iz Argentine in Kanade. V prvih dveh tekmovalnih večerih je komisija za glasbo (Jože Burnik, Mihael Corsi, Danilo Čadež, Bertl Lipusch, Tullio Možina, Denis Novato, Slavko Avsenik ml., komisiji je predsedoval Filip Hlede) prepustila v finalni nedeljski del šestnajst ansamblov.

Nagrade so si letos prislužili:

- najboljši ansambel Festivala in trofej društva F. B. Sedej Prleški kvintet iz Križevcev pri Ljubljani (1500 evrov);
- občinstvo (600) je nagradilo ansambel Kraški muzikantje iz Devina pri Trstu;
- najboljši kvintet (400) pa ansambel Poskočni muzikanti iz Slovenske Bistrice;
- najboljši trio (400) je bil Nemir iz Mokronoga;
- najboljši debitant (200) ansambel Stil iz Velenja;
- najlepšo melodijo (400) pa je imel ansambel Simona Gajška iz Šentjurja pri Celju.

Bertinazzija. Sodelovanje s festivalom Alpen Grand Prix v Meranu se nadaljuje tudi letos po utečenih tirnicah; na jesensko tekmovanje, kjer bodo predstavljali Števerjanski festival, so bili pripuščeni ansambli: Prleški kvintet, Kraški muzikantje, Poskočni muzikanti in Nemir.

Tudi letos so ljubitelji števerjanskega festivala in narodno-zabavne glasbe lahko sledili celotnemu poteku tekmovanja v živo na <http://sedej.org>, kar je dodatno obogatilo ponudbo s strani organizatorja predvsem za tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. V treh večerih je bilo kar rekordnih preko dvasoč kontaktov. Odziv občinstva je bil letos zadovoljiv. Petek in sobota sta bila dobro obiskana. Za nedeljski finale pa so prvi poslušalci prihajali med Borovce že v zgodnjih popoldanskih urah. Nedeljski del prireditve so počastili številni častni gostje, med katerimi naj omenimo županjo občine Števerjan Franco Padovan, števerjanskega župnika Mirka Butkoviča, predsednika

viziji in tudi to daje festivalu velik ugled. Obiskovalcem festivala je bil na voljo obširen bilten o festivalu. Brošuro, ki obsega desetino črno-belih pa tudi več barvnih strani, je izdala Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, uredili pa so jo člani društva F. B. Sedej. Brošura vsebuje fotografije vseh nastopajočih ansamblov

Svetovnega slovenskega kongresa konference za Italijo Marjana Terpina, predsednika SSK Borisa Pleskoviča, poslanca v državnem zboru Danijela Krivca, deželnega tajnika SSK Damjana Terpina, deželnega svetnika Slovenske skupnosti Igorja Gabrovca, pokrajinskega tajnika SSK Ju-

liana Čavdka, župana občine Brda Franca Mužiča, predsednika KTD Damjana Paulina, predsednika Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice Daria Bertinazzija, podpredsednika ZSKP iz Gorice Miloša Čo-

tarja, predsednika SSO za Goriško Valterja Bandlja, predsednika kmetijske zadruge Medvođe Janeza Šušteršiča, dekana strojne fakultete Jožeta Duhovnika, podpredsednika ustavnega sodišča Miroslava Mozetiča. Prava poslastica nedeljskega večera je bil nastop ansambla Modrijani, ki je še dodatno segrel že tako veselo in sproščeno praznično vzdušje. Vse tri večere je povezovala nova dvojica števerjanskega odra, in sicer Andrej Hofer ter Tjaša Hrobat. Oba sta med najvažnejšimi in najvidnejšimi obrazi na slovenski tele-

rokratskih zapletov z ansambli in sponzorji do fotografiranja, podeljevanja nagrad na odru ipd. Številni sposobni člani društva F. B. Sedej si lahko prištevajo v ponos skoraj brezhibno izpeljavo tega tridnevnega glasbenega maratona, ki pa v bistvu skriva za sabo ogromno neotipljivega dela skozi celo leto.

Števerjanski festival ni le glasbeno tekmovanje, temveč ima velike zasluge pri ohranitvi kulturne dediščine in daje mladini močno oporo, da se lahko s ponosom zaveda svojih korenin in da vedno bolj spoznava, da je treba biti narodu zvest in tako ohranjati lastno identiteto. Temu v oporo je številna prisotnost mladih obrazov, ki se razdajajo za brezhiben potek festivala. To so bile spodbudne besede predsednika društva F. B. Sedej Filipa Hledeta na nedeljskem prazničnem popoldnevu. Laskave besede je namenila organizatorju tudi županja občine Števerjan Franca Padovan.

Končal se je 42. Festival narodno-zabavne glasbe, ki vsako leto privabi med Borovce v Števerjan veliko ljubiteljev domače glasbe. Še si ga boste lahko ogledali po televizijskem zaslonu: slovenska televizija ga bo predvajala 20. julija ob 20. uri na prvem kanalu. Števerjanski festival: kličemo ti še na mnoga leta!

Marjan Drufovka

no vlogo pokrovitelji: ZSKP iz Gorice, Goriška skupnost Terskih in Nadiških dolin ter Brd, Občina Števerjan, Občina Brda, RAI - Radio Trst A ter sponzorji Banca di Cividale - Kmečka banka, Avto Batič Ajdovščina in gostilna pri Francetu. Posebno podporo so še zagotovili: Zadruga banka Doberdob in Sovodnje, podjetje Terpin Spa, Nipret doo, Banca Manzano, Kabelska televizija Nova Gorica, Krpan doo, Terpin Andrej srl, Farmtech doo, vinogradniki Mania' Gianni, Humar Marino, Komjanc Simon, Maraž Ivan, Gradis'ciutta, Skok Edi, Muzič, Goriziana caffè', Agrochimica friulana, Salon pohištva Danilo Koren s. p., Ricambi ribi snc, Pala isolamenti Srl, mehanična delavnica Lutman Marko, supermarket Komauli srl in Grafica goriziana. Tudi vsem ostalim cenjenim darovalcem, ki so zagotovili pomembno finančno podporo letošnjemu Festivalu, gre pristrčna zahvala. Misel hvalečnosti gre tudi vinoteki Števerjanski grič, kulturnemu društvu Briški grič in prosvetnim društvoma Štandrež ter Sabotin iz Št. mavra za sposojeno dragočeno opremo.

Obiskovalce so čakali dobro založeni kioski, pristna briška kapljica ter brezplačna pokušnja vin domačih vinarjev.

Za razsvetlavo med Borovci je poskrbel Branko Terčič, odrsko sceno si je zamislil in izdelal priznani slovenski umetnik Jože Napotnik. Za ozvočenje sta bila zadolžena Niko Klanjšček in Vajsa Križmančič s sodelavci, ki so se tudi letos odlično izkazali. Za vso skrb in profesionalnost si zaslužijo vsi omenjeni pristrčno pohvalo. Dodaten "pridni fantje in dekleta" si zaslužijo vsi števerjanci, celotna organizacijska vrva, ki gre od preprostega pranja kozarcev do točenja piva, od bi-

rokratskih zapletov z ansambli in sponzorji do fotografiranja, podeljevanja nagrad na odru ipd. Številni sposobni člani društva F. B. Sedej si lahko prištevajo v ponos skoraj brezhibno izpeljavo tega tridnevnega glasbenega maratona, ki pa v bistvu skriva za sabo ogromno neotipljivega dela skozi celo leto.

Števerjanski festival ni le glasbeno tekmovanje, temveč ima velike zasluge pri ohranitvi kulturne dediščine in daje mladini močno oporo, da se lahko s ponosom zaveda svojih korenin in da vedno bolj spoznava, da je treba biti narodu zvest in tako ohranjati lastno identiteto. Temu v oporo je številna prisotnost mladih obrazov, ki se razdajajo za brezhiben potek festivala. To so bile spodbudne besede predsednika društva F. B. Sedej Filipa Hledeta na nedeljskem prazničnem popoldnevu. Laskave besede je namenila organizatorju tudi županja občine Števerjan Franca Padovan.

Končal se je 42. Festival narodno-zabavne glasbe, ki vsako leto privabi med Borovce v Števerjan veliko ljubiteljev domače glasbe. Še si ga boste lahko ogledali po televizijskem zaslonu: slovenska televizija ga bo predvajala 20. julija ob 20. uri na prvem kanalu. Števerjanski festival: kličemo ti še na mnoga leta!

Obvestila

Prispevke za Slovenski center za glasbeno vzgojo Emil Komel v spomin na rojatelja prof. Silvana Kerševana lahko nakazete na bančni tekoči račun: Banca di Cividale (Via Kugy, 2, Gorica) IBAN IT 30 C 05484 17402 003 570 036 225; SWIFT CIVITZC. S pripisom: za SKLAD SILVANA KERSEVANA. Informacije na tajništvo SCGV Emil Komel, tel. št. 0481 532163 ali 0481 547569.

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bo v mesecu juliju urad v Gorici zaprt ob ponedeljkih in petkih.

Amatersko športno združenje Olympia in Skupnost družin Sončnica vabita k vpisu v poletno središče "Srečanja 2012", ki poteka do 3. avgusta v Zavodu Sv. Družine (ul. Don Bosco 66 - Gorica). Informacije nudi Damijana Češčut vsak dan med 9. in 11. uro ter med 19. in 21. uro na tel. 335 5952551.

KRUT vabi ob 150-letnici rojstva Gustava Klimta na Dunaj, na ogled mesta in obeh razstav enega najpomembnejših avstrijskih sodobnih umetnikov, od 13. do 15. julija.

KRUT obvešča še, da sprejema prijave za individualna bivanja v termalnih centrih v Sloveniji, na željo tudi s prilagojenimi zdravstvenimi programi. Podrobnejše informacije in prijave na sedežu, korzo Verdi 51/int. - tel. 0481 530927 ob torkih in četrtek od 9. do 12. ure ali na tel. 040 360072, krut.go@tiscali.it.

Mladinski dom prireja v Sovodnjah poletno središče Mavrica do 20. julija za otroke od 3. do 10. leta, pripravo na začetek pouka Šolo za šalo od 27. avgusta do 7. septembra za osnovnošolce in prvošolčke z delavnicami slovenskega, italijanskega in angleškega jezika, matematike, kreativnega branja in pisanja in s pravilnim koticom. Informacije in vpisi na tel. 334-1243766, 328-3155040, 0481-546549/536455 ali po elektronski pošti mladinskidom@libero.it.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v nedeljo, 5. avgusta, vsakoletni piknik. V jutranjih urah si bomo ogledali Miramarski grad in park. Popoldne bo srečanje v restavraciji Al Mulin - Norbedo pri Kopru. Informacije in prijave po tel.: 0481 390697 (Marija Č.), 3471042156 (Rozina), 0481 21361 (Ema L.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 884156 (Andrej F.). Na račun 20 evrov.

Isto društvo prireja tudi 8-dnevni izlet samo z enim avtobusom in trajektom na Sardinijo od 25. septembra do 2. oktobra. Informacije in prijave po tel.: 349 4042060 (Eda L.), 0481 882183 (Dragica V.), 0481 884156 (Andrej F.). Na račun 300 evrov.

Prodajamo vino iz Goriške rdeče sorte - merlot, barbera, cabernet - v rinfuzi, količina 10 tisoč litrov, cena od 0,80 evra do 1,20 evra za liter. Tel. št. 00386 41 625393.

Prijazna in zanesljiva gospa srednjih let, z večletnimi izkušnjami, nudi vsestransko pomoč in nego starejšim in bolnim, tudi 24-urno varstvo, vse po dogovoru. Pripravljena tudi na pomoč pri čiščenju doma in raznih opravilih v gospodinjstvu. Kontakt: 00386 5 3882358 ali 00386 40303493.

Nudim varstvo otrok na vašem domu, čiščenje in likanje, čiščenje gostinskih lokalov in pisarn. Sem mlajša gospa z izkušnjami. Tel. 00386 70777512.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Prodajam stanovanje v Gorici, 85 kvadratnih metrov (dve spalni sobi, kuhinja, dnevna soba in kopalnica), mirno okolje, garaža. Za informacije pokličite na številko (+39) 335 6525946.

Cestitke

Ivanu in Stefanii na novi skupni življenjski poti kličejo vso srečo vsi pri Mohorjevi.

Darovi

Ob smrti Franca Podveršiča daruje brat Anton z družino 50 evrov za Števerjanski vestnik in 50 evrov za cerkev sv. Ivana.

Ob prerani izgubi Anke darujeta v njen spomin Mara in Remo 50 evrov za Združenje prostovoljnih krvodajalcev iz Sovodenj ob Soči.

V spomin na Jurija Pahorja daruje družina Pahor iz Rupe: 100 evrov za cerkev v Rupci, 50 za zbor, 50 za misijone.

V spomin na Jurija Pahorja darujejo: za cvetje v cerkvi v Rupci druž. Devetak-Peric Darko 30, druž. Kovic Ivo 30; za cerkev v Rupci N. N. 30 evrov.

Namesto cvetja na grob moža, očeta in deda Franca Podveršiča darujejo svojci v naslednje namene: za prostovoljno službo za prevoz dializnih bolnikov S. O. G. I. T. iz Gradeža 300, za zbor F. B. Sedej iz Števerjana 200, za zbor Hrast iz Doberdoba 200, za zbor Lojze Bratuž iz Gorice 100, za pevsko skupino Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela 100, za cerkev v Števerjanu 100, za cerkev na Jazbinah 100 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka daruje Francka Žgavec namesto cvetja na grob pokojnih Franca Podveršiča 50, Anke Černic 50, Jurija Pahorja 50 in Renate Bandelj 50 evrov.

Za Sklad Silvana Kerševana so v njegov spomin darovali: Luis Costanza 50 in G. C., Sovodnje, 50 evrov.

Sožalje

Ob težki izgubi drage mame Renate izreka svojem nekdanjemu dirigentu Davidu Bandlju in svojem iskreno krščansko sožalje MePZ Štandrež. **Dragi David**, Gospod je poklical k sebi tvojo ljubljeno mamo Renato, da jo v nebesih poplača za vse dobro, ki ga je storila tebi, sorodnikom in celotni skupnosti. Tega se zdaj veselimo. Bolečino ob izgubi naj čim prej nadomestita zaupanje in radost ob prepričanju, da slovo ni dokončno. Odbor Mladinskega doma

Ob izgubi drage mame in sestre Renate sočustvujemo z Davidom, Ido in vsemi domačimi ter jim izrekamo iskreno sožalje vsi na Centru Komel in Arsateljeju.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 13.7.2012 do 19.7.2012)

Radljska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob sobotah, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 13. julija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.)

Nedelja, 15. julija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rejzjanskem narečju.

Ponedeljek, 16. julija (v studiu Andrej Baucon): Narodno-zabavna in zabavna glasba - Zanimivosti doma - Humor.

Torek, 17. julija: (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 18. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Pogumni mornar Odisej II. del - Izbor melodij.

Cetrek, 19. julija (v studiu Andrej Baucon): Poletna glasba - Zanimivosti po svetu - Humor.

20 let umetniškega poustvarjanja Ambroža Čopija Ženeta ga ljubezen in odgovornost do glasbe

Kot dirigent poslušalce in pevce poveže v celoto doživetja prednosti ljubezni do glasbe

Letos praznuje Ambrož Čopi, dirigent, skladatelj in pedagog 20 - letnico umetniškega poustvarjanja. Za kraj praznovanja je izbral svoj rojstni kraj Bovec in

sežke v času študija je Ambrož Čopi prejel nagrado Mladi glasbenik leta 1995.

Leta 1996 je diplomiral iz kompozicije v razredu Daneta Škerla, podiplomski študij pa je zaključil v razredu Uroša Rojka. Njegove skladbe so bile nagraje-

to Cantores (2011-), vodil pa je tudi Komorni orkester Vladimir Lovc (2005-2007).

Bovškega in sploh mnoge primorske pevske zборе je pripeljal na visok umetniški nivo

Poleg vseh študijskih in vse več tudi drugih strokovnih aktivnosti, je z velikimi uspehi vodil Komorni zbor Iskra Bovec (1992-2001), Komorni zbor Nova Gorica (1998-2004) in MeMPZ Obala Koper (1998-2007). Od leta 2004 je dirigent Akademskoga pevskega zbora Univerze na Primorskem. Z omenjenimi zbori je prejel devet zlatih plaket na državnih tekmovanjih ter dvanajst prvih mest in več zlatih priznanj v tujini: Grand Prix mesta Varna (Bolgarija, 2008), Tonen 2000

Ambrož Čopi

kot dvorano starodavno cerkev Device Marije v Polju, kjer je v teh dvajsetih letih v čast božjo donela pesem številnih zborov, s katerimi je tukaj nastopal.

Tokrat je ob slovesnem dogodku pripeljal v Bovec (svoj) Akademski pevski zbor Univerze na Primorskem iz Kopra. Med posameznimi pesmimi je izražal hvaležnost mnogim (od staršev naprej), ki so prispevali k izjemni zgodbi njegove dosežke in umetniške poti. Kot je videti, pa sem ni štel prav tako uspešnega delovanja, že pred svojim devetnajstim letom, ko je končal šolanje na srednji glasbeni šoli v Ljubljani.

Mladi glasbenik leta 1995

Ta njegova pot se torej začneja s časom vpisa na študij kompozicije in klavirja na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Za svoje do-

ne na različnih skladateljskih natečajih. Predstavljen so na avtorskih zgoščenkah Lirični akvareli (APZ Tone Tomšič, dir. Stojan Kuret), So ptičice še snivale (ČarniCe, dir. Stojan Kuret) in na različnih domačih ter tujih zborov. Izdane so pri založbah Astrum, Ed. DSS in Sulasol. Leta 1997 pa je prejel Prešernovo nagrado Univerze v Ljubljani. Od leta 1999 poučuje na Umetniški gimnaziji v Kopru, vodi MeMPZ Gimnazije Koper (1999-2002, 2007-), zbor Konservatorija za glasbo in balet Ljubljana (2010-) in Camera-

Pevci predaja slavljencu torto

(Nizozemska, 2006), Preveza (Grčija, 2003 in 2006), "Franz Schubert" Dunaj (Avstrija, 2001), Cantonigrés (Španija, 2000 in 2011), Fortlauredale (ZDA, 1999), Samobor (Hrvaška, 2011), Ohrid (Makedonija, 2011). Za svoje interpretacije je prejel številne posebne nagrade, večkrat pa je bil na-

grajen za izjemne dosežke z zborom in kot najboljši dirigent tekmovanja. Leta 2009 je za dosežke z APZ UP prejel zlato plaketo Univerze na Primorskem. Kot strokovni ocenjevalec in član žirij je vabljen na različne zborovske manifestacije in tekmovanja, kot predavatelj pa sodeluje na zborovskih seminarjih doma in v tujini. Vse ta gostovanja in tekmovanja prinašajo vrsto priznanj in nagrad. "Priznanja hrani zbor, ki dosega zavidljive uspehe, ne pomenijo pa vedno srži zasedbe.

Žene pa ga ljubezen in odgovornost

Akademski pevski zbor je pokazal bistvo študentskega zbora, ta je eden redkih elementov umetniškega poustvarjanja na naši univerzi, ki je še mlada. "Svoje delovanje je zbor zastavil široko, predstavljal se je na tekmovanjih, predvsem pa je v domači kraj prinesel kulturne dogodke in mladost.

Poleg priznanj pa duši Ambroža Čopija prinese zadovoljstvo glasba na odru, "... ko glasba lebdi, ko začutiš, da si eno z ekipo, in ko vsak gib, mi-mika obraza ali telesa sproži novo interpretacijo, novo občutenje glasbe in s tem tudi kakovostno interpretacijo".

Čopija, ki je dirigent, skladatelj in pedagog, napreje žene odgovornost. "Dobili smo novo generacijo, 20 novih članov, ki bodo sledili viziji zbora in popeljali ime univerze in študentske organizacije Univerze na Primorskem po Sloveniji in svetu." Raznolikost dela v glasbi ga bogati, osrečuje ta delo z ljudmi in obveza, da znanje predaja novim generacijam. Ne bo presenečenje, če bo nekega dne ustanovil tudi orkester.

Mm

Predstavitev knjige Brginci g. Rudija Šimaca Zgodovinska povest o usodi hribovskih vasi

V petek, 29. junija 2012, je g. Rudi Šimac predstavil svojo peto knjigo, zgodovinsko povest BRGINCI. Izvirne ilustracije v knjigi je prispeval g. Rudi Škocič.

Predstavitev knjige v hotelu Perla v Novi Gorici se je udeležilo veliko ljudi in kulturni dogodek se je zaključil v prijetnem večernem druženju.

Značilnost vseh avtorjevih knjig je, da imajo korenine v zgodovinski pripovedi prebivalcev hribovskih vasi. Knjigo Brginci je g. Šimac posvetil slovenskim vasi, ki so preživele temo srednjega veka, ohranile svojo govorico in ubravnile svojo posest, tako da so danes živi mejniki zemlje, na kateri živimo Slovenci.

O knjigi je g. Šimac napisal naslednje:

Knjiga je zgodovinska povest o preživetju hribovskih vasi v težkih časih srednjega veka. Vprašanje, ki ga do sedaj slovenska književnost ni obdelala, je v tej knjigi prikazano na resničnih dogodkih v gorski vasi Breginj ali Brgin, ki leži v Soški dolini in je najzahodnejša vas Slovenije, v času opisanih dogodkov pa je bila na vzhodni meji Beneške republike. Vas sedaj leži v severni Go-

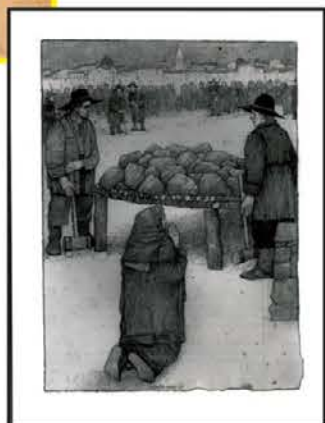
riški, vendar njeno narečje spada med terska narečja. Na mejah njene skupne posesti, za katero so Brginci krvaveli stoletja, je sedanja in prejšnja meja naše države.

Iz knjige je razbrati hude preizkušnje, ki so jih morale

zemlji. V knjigi je opisan potek dogodkov, ki je bil značilen za ves gorski svet in lahko služi za primer katerekoli vasi v alpskem loku. Iz vsebine knjige je razumljiv tudi zaključek vsakoletne molitve in prošnje našega človeka: "Bog, reši nas kuge, lakote in vojne!".

Lakoto so hribovci večkrat preživeli, le da se je ta drama največkrat odvijala znotraj posamezne družine. Običajno so si starci sodili sami. Odtavali so v gozd in zmrznili v ostrem mrazu ali se pogнали v prepad ... Brginska drama pa je tokrat prišla v vas izmenada, tako da je prisilila sestrane ljudi k hitri odločitvi. Stiske so se zgostile in hkrati pritisnile na gorjane, da so se morali nemudoma odločiti in potegniti črto med življenjem in

Ilustracija iz knjige: Stara Kocjanka kleči pred lesom.

smrtjo.

V poglavju Sodni dan avtor opisuje, kako so stari Brginci žrtvovali svoja življenja, da bi mladi rod preživel lakoto. Ilustracija prika-

zuje staro Brginko pred usodno odločitvijo. V odstavku na strani 177 je zapisano naslednje:

Tedaj pa je nepričakovano stopila naprej stara Kocjanka. Pogledala je župana in njegove može in jih oplazila s trdimi besedami: "Strahopetci! Strahopetci, ki se oklepate tega bednega življenja, kakor bi imeli dvajset let. Kaj niste dovolj časa živeli in doživeli vsega, kar vam je Bog naklonil? Potem začnite z mano, če se vi bojite! Jaz bom prva, ki grem pod leso". In pokleknila je na sredi zbrane množice in se obrnila proti cerkvi: "Hvala ti Bog, za to milost, ki si mi jo naklonil. Hvala ti za vse, kar si mi dal, in hvala za to, da lahko s svojim življenjem rešim naše otroke". Potem je vstala in šla do nastavljene lese, na kateri je že bilo zloženo kamenje. Pokleknila je in mirno legla pod les, ki je bila obložena s kamni kakor težko sprožilo. Takrat so se zaslišali otroški kriki in mladi Kocjanovi nevesti sta se iztrgali dvojčici in stekli proti lesi: "Stara mama, kam greš? Ne hodi tja, to te bo bolelo! Pojdi z nami, gremo domov! Tukaj so grdi ljudje!" Otroka nista razumela vsega, kar se je dogajalo, in nagonsko sta hotela odpeljati staro mamo s strašnega prizorišča. Stara Kocjanka pa jih je mirno potolažila: "Otroka, pojdi nazaj k svoji mami! Meni ni nič hudega. Samo malo časa me ne bo doma. Potem pa se bomo zopet videli: Tam zgoraj med zvezdami. Pojdi ta in ubogajta mamo!"

Majda Nemec

Ajdovščina / Pilonova galerija

Slike Vladimirja Klanjščka

Pilonova galerija Ajdovščina znotraj svojega programa spremlja tudi ustvarjalnost slovenskih umetnikov, ki delujejo onkraj slovenskih mej. Razstava, ki so jo odprli 6. julija, razgrinja slikarski opus - nastal v preteklih petih letih - Vladimirja Klanjščka, ki živi v Italiji. Klanjšček (1944, Števerjan) je študiral na oddelku za likovno umetnost Pedagoške akademije v Ljubljani, kjer se je pri prof. Marku Šuštaršiču izpopolnjeval tudi v grafiki, diplomiral pa je na Državnem zavodu za umetnost v Gorici. Vmes je obiskoval tudi Akademijo lepih umetnosti v Benetkah ter tam sledil predavanjem znamenitega modernista Emilia Vedove. Od leta 1970 do upokojitve l. 1994 je poučeval likovno vzgojo na slovenski srednji šoli v Gorici. Javnosti se je prvič predstavil leta 1962

Breskve 2011, akril na platnu

na skupinski razstavi v Galeriji tržaškega Prosvetnega doma, njegovo prvo osebno razstavo v gorški Galeriji Pro loco l. 1969 pa je prof. Milko Rener pospremil z ugotovitvijo, da mladi Klanjšček ne sledi slepo "modnim" tokovom na likovni sceni, temveč išče lastno pot, obenem pa ni neobčutljiv za moderne umetniške struje. To je njegovo vodilo tudi danes, ko ustvarja v rodnem Števerjanu - narava, genius loci je ostal bistvenega pomena za Klanjščkovo slikarsko izražanje. Klanjšček se je posvečal tudi grafiki, ilustraciji ter knjižnim in grafičnim oblikovanjem. Doslej se je predstavil na več kot 45 osebnih razstavah, sodeloval je na številnih skupinskih v Italiji, Sloveniji in Avstriji. Od leta 1977 se udeležuje mednarodnih kolonij in ekstemorov ter natečajev, na katerih je prejel kar nekaj nagrad, kot član Društva likovnih umetnikov severne Primorske (DLUSP) in Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov (ZDSL) pa sodeluje tudi na društvenih razstavah. Klanjšček je subtilen, prefinjen kolorist čvrste, a obenem

Človek in zemlja 2008, akril na platnu

nežne, trdne, a subtilne barvne poteze, ki raztaplja barvno snov skozi stopnjevanje in prelivanje toplih, zemeljskih tonov. Razstava, ki jo spremlja dvojezični katalog z besedilom Tanje Cigoj in reprodukcijami del, bo v Pilonovi galeriji na ogled do 29. julija.

Izšla Mladika št. 5

Na začetku meseca je zagledala luč julijska številka mesečnika Mladika. Reviji, ki nosi na platnici sliko letošnjega nagrajenca nagrade Vstajenje Marjana Pertota, je priložen bilten s programom letošnjih 47. študijskih dnevov Draga 2012, ki bodo potekali na Opčinah pri Trstu od 31. avgusta do 2. septembra.

Prvo srečanje letošnje Drage bo na sporedu v petek, 31. avgusta, popoldne, ko bodo okroglo mizo Manjšina in zajamčeno politično zastopstvo oblikovali Roberto Battelli, Rudi Vouk in Damijan Terpin. V soboto, 1. septembra, bo na temo Planetarne meje - ovira za rast, izziv za razvoj govorila klimatologinja dr. Lučka Kajfež Bogataj. V nedeljo zjutraj bo predaval teolog in filozof dr. Branko Klun na temo Nemir spraševanja. Temeljna duhovnost in religija. Popoldansko predavanje bo imel minister RS za izobraževanje, znanost, kulturo in šport prof. dr. Žiga Turk. Govoril bo na temo Preteklost navidezne resničnosti. Konstrukcije slovenskih resničnosti. V spremljevalnem programu študijskih dnevov Draga bo v petek zvečer koncert zbora Alfa in Omega z instrumentalisti pod vodstvom Nane Žgur.

Uvodnik v julijsko Mladiko je napisal pisatelj Alojz Rebula. V članku se pisatelj Rebula navezuje na zapis, objavljen pred nedavnim v Primorskem dnevniku, kjer se je o izvoljenem slovenskem županu pisalo kot o dvojezičnem županu. Pisatelj Rebula se v uvodniku sprašuje, od kod izvira ta "deklasacija narodne zavesti". Odgovarja, da bi težko to nastalo na bazovski gmajni. V tem pojavu vidi raje domislico slovenske levice, ki ob pomanjkanju lastne identitete išče pomožne ideje, na kar spominja tudi izjava Janeza Stanovnika na prvomajski prireditvi "smrt razizmu", ki je zamenjala stari "smrt fašizmu".

V rubriki literatura so objavljene novela Tanje Vamberger Obtožnica Karoline Trampuš, ki je prejela tretjo nagrado za prozo na 40. literarnem natečaju revije Mladika, pesmi Križi, Pred obličjem in Tišina Sebastijana Valentana, ter cikel pesmi Mama Dominiqea Rešičiča, ki je prejel drugo nagrado za poezijo na 40. literarnem natečaju revije Mladika. Irena Žerjal objavlja peti del romana Peta Avenija in smrtne zagate z naslovom Živahnost pod nebotičniki. Sledi zapis Tomaža Simičiča o Dveh vtisih s slovenske glasbene scene, in sicer o uprizoritvi Kogojevih Črnih mask in Finalu za veliko zborovsko nagrado Evrope 2012 aprila v Mariboru.

Postumno je objavljen avtobiografski zapis župnika Viljema Žerjala, ki ga je leta 2010 izročil sobratu Tavanu za objavo v tisku. V Mladiki je kot običajno priložena tudi mladinska priloga Rast.

Kratke

Mednarodna likovna delavnica "Slovenija odprta za umetnost"

Zgodovina mednarodnih delovnih srečanj likovnikov na Sinjem Vrhu (Gora nad Ajdovščino, Turistična domačija "Sinji vrh") sega v leto 1993. Takrat je akademski slikar Klavdij Tutta uresničil prvo pomembno in odmevno mednarodno likovno delavnico z imenom Slovenija odprta za umetnost. Delavnici so sledila vsakoletna delovna društva in Sinji Vrh se je izoblikoval v mednarodni likovni center. Udeleženci se lahko v ateljejskih prostorih in v idili narave prepuščajo ustvarjalnemu miru in novim navdihom. S skrbnim izborom avtorjev iz mednarodnega prostora, ki jih organizatorji vabijo na priporočilo selektorjev iz različnih držav, skrbijo za kakovost in pestrost delavnice. Na vsaki delavnici sodeluje ok. 25 umetnikov in v vseh teh letih se je zvrstilo že preko 400 različnih imen. Posebnost Slovenije odprte za umetnost je tudi v tem, da po koncu razstav likovna dela postanejo del stalnih zbirk galerij oz. muzejev, ki gostijo ta dela. Na pobudo Črtomirja Frelaha, akademskega slikarja in profesorja na oddelku za likovno pedagogiko Pedagoške fakultete v Ljubljani, so delavnici dodali tudi simpozij del, za katerega pripravljajo predavanja znani likovni ustvarjalci, prof. na akademijah in pisci s področja likovne teorije. Delavnica ima vsako leto tudi dva častna gosta, priznana avtorja – enega iz tujine, enega iz Slovenije –, ki sta kompleksneje predstavljena na razstavah, ki sledijo projektu. V času trajanja delavnice je produkcija novonastalih del malega formata predstavljena v Galeriji Lična hiša v Ajdovščini. Dela večjega formata pa so pozneje razstavljena: v Galeriji Kosovelovega doma v Sežani, v razstavišču

Nikolaja Pirnata v Idriji (Mestni muzej Idrija), v Šivčevi hiši v Radovljici in v Galeriji A. Kosič v Gorici (Italija). Delavnica poteka konec junija na Sinjem Vrhu nad Ajdovščino, letos je bila od 25. do 30. junija. Konec srečanja vedno spremlja zelo obiskan dan odprtih vrat, namenjen predstavitvi umetnikov ter srečanju poznavalcev in ljubiteljev umetnosti.

Slovenija odprta za umetnost je projekt, ki odpira vrata našim avtorjem v tujino in tujim v naš prostor. V letošnjem letu delavnica praznuje 20-letnico nepretrganega delovanja. Ob tej priložnosti pripravljajo obširnejšo publikacijo, ki bo predstavila povzetek projekta ter bo poudarila njegovo vlogo v domačem in mednarodnem prostoru. Uvodno študijo za zbornik je pripravila mag. Milena Koren Božiček. Na letošnjo delavnico so organizatorji povabili likovne ustvarjalce, ki so v preteklosti ključno oblikovali podobo Sinjega Vrha. Novo desetletje pa bodo nadaljevali s kakovostnim izborom avtorjev iz raznolikih likovnih sfer.

Keep yourself busy

V Galeriji Tir je bilo v petek, 29. junija 2012, odprtje razstave Keep yourself busy; razstava bo na ogled do sobote, 14. julija 2012. Razstavljajo Katarina Müller, Katja Špiler, Anja Radović in Dan Adlešič. Avtorje in njihova dela je predstavila kustosinja galerije Katarina Brešan. Prva generacija prihodnjih diplomantov Oddelka za unikatno oblikovanje Akademije za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani se predstavlja s produkcijo del, ki so nastajala med študijskimi leti. Razstava v Galeriji Tir je njihov prvi skupni projekt in odraz eksperimentiranja v različnih medijih ter materialih, znotraj katerih odkrivajo možnosti avtorskega izražanja. Postavitev sicer ni zamišljena kot enoten projekt, vsak avtor se predstavlja s samostojnimi deli, rdeča nit vseh stvaritev pa so ostra ironija, inventivnost in mladostna svežina. Poigravajo se z elementi in situacijami iz vsakdanjega življenja, spreminjajo jih v estetske predmete s pomenljivo, tudi družbenokritično sporočilnostjo. Skupino povezuje poleg tega velika želja po ustvarjanju, po skupnem delovanju, ki jih nenehno zaposljuje in osrečuje. Držijo se pravila, ki je deloma razvidno iz naslova razstave, v celoti pa je z žebli pribito na steno galerije: The only way to be truly happy, is to keep yourself busy (Resnično si srečen, samo če se vedno z nečim ukvarjaš).

V NUK-u razstavi na temo izseljenstva

V Narodni in univerzitetni knjižnici (NUK) so prejšnji teden odprli dve razstavi na temo slovenskih izseljencev v Kanadi. Ena bo posvečena slikarju in pisatelju Tedu Kramolcu iz Toronta, druga - iz gradiva, ki ga hranijo v knjižnici -, govori o Slovencih v Kanadi. Razstava S peresom in čopičem: Ted Kramolc, 90 let je posvečena slikarjevi in pisateljevi obletnici ter skuša odgovoriti na vprašanje, kdo je Kramolc, ki od leta 1948 živi v Kanadi. Plečnikov učenec, ki je slikarsko izobrazbo nadgradil na Umetnostni akademiji v Ontariu, ima za sabo vrsto razstav v Kanadi in ZDA, pa tudi v Sloveniji. Vmes ustvarja z besedami. Po letu 1991 so v Sloveniji izšle štiri njegove knjige. Kanada je znana tudi kot država, kamor se je v več valovih priselilo na milijone ljudi iz vsega sveta. Rezultat dolgoletnih migracij so številne kitajske, italijanske, grške in druge skupnosti v večjih mestih. Med priseljenci so bili tudi številni Slovenci, ki so med bolj dejavnimi slovenskimi skupnostmi v svetu. Zdjaj naj bi jih tam živel okrog 30.000. Prvi Slovenci so prišli v Kanado na začetku 20. stoletja, druga skupina je prifežala po drugi svetovni vojni, tretji val je sledil v 60. letih 20. stoletja. Dvodelna razstava Med Slovenci v Kanadi, ki je nastala v sodelovanju z Inštitutom za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU, prikazuje življenje in delovanje kanadskih Slovencev in tradicionalne oblike druženja skozi organizirano društveno dejavnost.

Izbor iz življenjskega opusa
Donacija Roberta Faganela
Goriškemu muzeju

Slikar Roberto Faganel je od vsega začetka navdušen nad Goriškemu muzeju podaril izbor trintridesetih likovnih del, ki zaobjemajo njegovo slikarsko ustvarjanje od sedemdesetih let dvajsetega stoletja do danes. Vrtojbenki rojak, ki je svoje življenje preživel med Trstom in Gorico ter na številnih potovanjih po svetu, se je zapisal v zavest slovenske zamejske in obmejne skupnosti kot kvaliteten avtor, pripovedovalec zgodb in občutij iz domačih ter eksotičnih krajev. Slikar tako sodi med številne ustvarjalce, ki so prispevali k oblikovanju kulture na našem ozemlju, pokrajinska muzejska ustanova pa bo s trajnim hranjenjem ovrednotila njegovo delo. Roberto Faganel spada v heterogen krog ustvarjal-

začetna slogovna iskanja. Iz osemdesetih let so nekatere vedute slovenske pokrajine, Bre- na lestvica pa prehaja od zamolklih rjavkastih tonov do izrazito živahnih. Eksotični prizori se nadaljujejo v devetdeseta, prepletajo pa se z ekspresivnimi vedutami jesenske in zimske kraške pokrajine. Poleg tega se večkrat pojavlja tudi človeška figura, ki je včasih samo nakazana z nekaj potezami čopiča ali naslikana z več detaili. Zadnje desetletje še vedno zastopajo motivi s Havajev, iz Indije, Južne Amerike, domačih krajev;

Steza, Havaii, Oahu, 1993, olje na platno, 180 x 250 cm

Roberto Faganel (foto IG)

cev, rojenih pred drugo svetovno vojno in po njej, ki so skušali oživiti kulturno dogajanje v popolnoma spremenjenem družbenem in političnem okolju povojnega primorskega ozemlja. Slikarsko znanje je pridobil na Likovni šoli v muzeju Revoltella in se prvič predstavil javnosti v Gorici, v kavarni Teatro, leta 1962. Mladi slikar, že

potovanje v Afriko in Južno Ameriko, saj si je zaželel spoznati nove, drugačne svetove in svoja spoznanja zabeležiti v slikarskem jeziku. Tako so se odvila številna daljša študijska potovanja v bližnje in daljne dežele, po Sloveniji, Italiji, Franciji, Keniji, Tanzaniji, ZDA, Kanarskem otočju, Indiji..., na katerih je Faganel odkrival vedno nove motive, ki pa jih je vsakič prepletal z domačimi, goriškimi, kraškimi.

Faganel je za Goriški muzej izbral raznolike, reprezentativne motive svojega opusa, v tehnikah olja na platno, na lesnitu, na vezani plošči ter akrila na platno in lesnitu, srednjega in velikega formata. Iz sedemdesetih let je izbral afriški motiv Masajev in tri prizore iz otroških spominov na domače okolje, ki še kažejo avtorjeva

ze, Bistra, Begunci in drugi, poleg tega pa še havajanski motivi in prizor iz Grand Canyon. Slikarjeva poteza je tu odločnejša in bolj ekspresivna, barv-

slikar pa jih vsakič ponovno odkriva ter opazuje z drugačnega zornega kota in z novimi očmi.

Katarina Brešan

Kobarid / Projekt Čudežni zlom

Projekt Čudežni zlom je nastal ob klepetu med umetnikom Leonejem Continijem in Špelo Zidar, slovensko kustosinjo s prebivališčem v Italiji. V pogovoru hitro pride do neskladnosti: Zlom pri Kobaridu (Disfatta di Caporetto) je v Sloveniji znan kot Čudež pri Kobaridu (Miracolo di Caporetto), čeprav v Sloveniji tako zgodovinsko kot pregovorno, zaradi drugačnih političnih okoliščin, ta izraz ni tako splošno poznan kot v Italiji. Čudežni zlom je tako paradoksalna jezikovna združitev dveh na videz nezdržljivih zgodovinskih perspektiv. Dne 14. julija 2012 bosta ob 19.30 v Kobariskem muzeju (Gregorčičeva 10, Kobarid) Contini in Zidarjeva v odprtem dialogu med kustosom, umetnikom in občinstvom predstavila v obliki zemljevida kot končnega izdelka izkušnje z dela na terenu in projekte, ki so nastali, ter način njihove uresničitve. Naslednjega dne bo v dopoldanskem času potekala prva akcija: sprehod po bojišču prve svetovne vojne, pri katerem bo življenjsko/sodobni aspekt pomembnejši od vojaško/spominskega. V naslednjih dneh bodo zemljevidi umetniških akcij na razpolago v Kobariskem muzeju. Obiskovalci bodo na njem našli še več umetniških akcij, razpršenih po območju. Za ogled nekaterih akcij je potreben dogovor z razstavljalcem.

JOLKA MILIČ

TUJI PESNIKI O NAŠIH KRAJIH IN LJUDEH

Renzo Cigoi

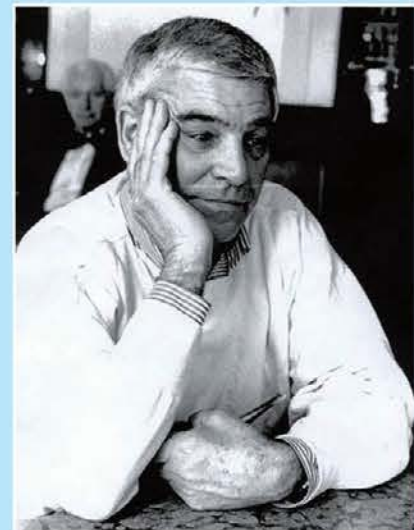
Veter s kopnega

Kras, ne moreš me prevarati:
vem, da si Morje,
da so sivi pasovi ostrih
grebenov, morske pene in vali
okamneli
kot Lotova žena,
in da visoko valovje, pomole
in otočja zdaj preletevajo
črni in bleščeči galebi;
vse je kot preden
si stopil iz svojih globin.
Saj niti ni moglo biti drugače:
vedel sem, da si mornarje vedno
sprejemal v svoje okrilje,
mornarji ne morejo umreti
za okensko šipo
in gledati neskončno
sejanje vodnih cvetov.
Ljubi Kras,
tega še ne ve nihče,
a jaz odhajam.
Ne bom slišal več
tvojega globokega vzhodnega diha
in niti tvojih kamnitih voda
na svojih žilah,
nič več tvojih plazov dehtečih trav
v svojih možganih
kot spreletavanje taščic.

O avtorju

Italijanski pesnik, publicist in scenarist Renzo Cigoi se je rodil v Trstu leta 1931 in tam tudi živi. Do upokojitve je bil programski režiser na italijanskem radiu in televiziji. Napisal je več izvirnih televizijskih iger in pripravil niz radijskih kulturnih oddaj. Pri rimski založbi Seimar je leta 1996 izdal knjigo Quattrocento domande a un vecchio ebreo triestino (Štiristo vprašanj staremu tržaškemu židu), ki je prava poslastica za poznavalce italijanske tržaške literature. Leta 1991-92 je z romanom Biblion prišel v finale za nagrado Italo Calvino. Pri videmski založbi Campanotto je leta 1995 objavil zbirko pesmi Il satellite di Giove (Jupitrov satelit) z uvodom Valentina Braitenberga, direktorja tujbinškega inštituta za biološko kibernetiko, kmalu nato pa je uredil in komentiral knjigo Le tracce del sapiente (Sledovi učenjaka) o tržaškem pisatelju Giorgiu Vogheri in književnem svetovalcu Robertu Bazlenu. Prevedena pesem je iz pesniške zbirke Riva dei Capitani (Obrežje Kapitanov), ki je iz-

la zaradi spleta objektivnih težav šele leta 2002 pri že omenjeni furlanski založbi Campanotto s spremno besedo znanega tržaškega pisatelja in pripovednika Stelia Mattionija, ki pa je umrl pet let pred izidom prijateljeve zbirke. Leta 2003 je v moji mali antologiji Pet sodobnih italijanskih pesnikov/Cinque poeti italiani contemporanei, ki je izšla v zbirki Aleph pri Centru za slovensko književnost v Ljubljani, vključen tudi on z zelo lepim izborom pesmi. Pisatelj živi zelo izolirano, skoraj asketsko, daleč od vsakdanjega hrupa in literarnih nečimrnosti, piše sicer na računalnik, a na internetu je mogoče najti komaj kakšen podatek o njegovih tiskanih, o sebi malo ali nič, v bistvu kot Emily Dickinson bolj kot za čim širše občinstvo piše zase in za predal, kar pa je dandanes še bolj brezizhodno, kot v časih ameriške pesnice.

Prevod iz italijanščine in beležka o avtorju
Jolka Milič

Kratke

Deželni svetnik SSK Gabrovec / Še o hitri železnici

V zadnjih tednih so se na krajevnem časopisju pojavile fragmentarne novice o novi varianti načrta visokohitrostne železnice. Slednja – piše Igor Gabrovec v svetniškem vprašanju predsedniku Dežele Tonda – naj bi bila enotna študija o celostnem načrtu trase petega evropskega koridorja na odseku med Benetkami in Trstom, pripravila pa naj bi jo z nekajletno zamudo družba Italferr. Deželni svetnik Slovenske skupnosti v nadaljevanju opozarja, da omenjenega dokumenta ni mogoče najti niti na spletnih straneh pristojnega Ministrstva, čeprav naj bi bil rok za predložitev pripomb že 20. avgust.

“Takšen pristop do tako velikega in kompliciranega načrta je povsem zgrešen”, piše Gabrovec v svojem posegu, “saj gre za zajetno in zelo komplicirano dokumentacijo. Gradnja hitre železnice pod Krasom bi imela težke in pomembne posledice za življenje in delo v naših vaseh, zato je pomembno, da se z vsebinami načrta seznanimo čim širša javnost, ki ima pravico in dolžnost, da se o tem izreče. V tem smislu prav gotovo ne koristi odločitev, da se nova različica načrta uradno predloži v poletnih mesecih”.

Deželni svetnik Gabrovec obenem opozarja predsednika Tonda, da ni dano vedeti, ali je omenjeni dokument zgolj skupek štirih posamičnih načrtov iz leta 2010 ali vsebuje novosti in pomembne spremembe, ki jih je pred meseci napovedoval izredni komisar za gradnjo hitre železnice čim širša javnost, ki ima pravico in dolžnost, da se o tem izreče. V tem smislu prav gotovo ne koristi odločitev, da se nova različica načrta uradno predloži v poletnih mesecih”.

Deželni svetnik Gabrovec obenem opozarja predsednika Tonda, da ni dano vedeti, ali je omenjeni dokument zgolj skupek štirih posamičnih načrtov iz leta 2010 ali vsebuje novosti in pomembne spremembe, ki jih je pred meseci napovedoval izredni komisar za gradnjo hitre železnice čim širša javnost, ki ima pravico in dolžnost, da se o tem izreče. V tem smislu prav gotovo ne koristi odločitev, da se nova različica načrta uradno predloži v poletnih mesecih”.

Festival Kras in Glasbena matica / Poletna šola za godala

Poletna šola za godala Festivala Kras in Glasbene matice, ki bo od 13. do 19. julija, je kraj, kjer se mladi glasbeniki iz različnih držav lahko obogatijo z lepimi umetniškimi, formativnimi in človeškimi izkušnjami. “Naši tečajji niso nastali v duhu master-classa, saj niso namenjeni izključno zelo nadarjenim otrokom ali glasbenikom z višjo izobrazbo. Vabljeni so vsi, ki želijo dobiti pravilne informacije o izvajanju pri priznanih profesorjih” – pojasnjuje koordinatorica tečaja Jagoda Kjuder, ki je zelo ponosna tudi nad drugo pedagoško usmeritvijo, ki bo v novi lokaciji lahko zaznamovala letošnjo izvedbo: “Pri rednem študiju se stik med profesorjem in učencem omejuje na lekcijo, v tem primeru pa se tečajniki srečujejo z mentorji in drugimi učenci ves dan, živijo skupaj. Razvojni psiholog Vigotski je poudarjal pomen tega stika, predvsem med sovrstniki, kjer mlajši imajo starejše za zgled, kar je zanje spontana spodbuda.”

Tečaj se odvija že tretje leto, tokrat prvič v prostorih Jadranskega zavoda združenega sveta, na sedežu Mednarodne visoke šole komorne glasbe Trio di Trieste (Ul. Trieste, 29 v Devinu pri Trstu). Tečaje bodo vodili trije mednarodno priznani strokovnjaki: docent na konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani Armin Sešek (znan po izjemnih dosežkih na pedagoškem področju), bivši profesor na šoli za izredne glasbene talente v Minsku in redni profesor violine na Akademiji za glasbo v Ljubljani Vasilij Melnikov in stalni dirigent komornega orkestra mesta Weilheim Vasja Legiša, ki bo vodil tečaj violončela in komorne igre, kar je novost letošnjega intenzivnega tedna, ki je bil v prejšnjih izvedbah posvečen izključno violini.

Tečajnike iz Italije, Slovenije in Bosne pričakujejo možnost prenočevanja, učilnice opremljene s klavirjem za lekcije in vežbanje, avditorij za večerne koncerte javnega in internega značaja. Otvoritveni koncert bo na sporedu v petek, 13. julija, ob 20.30, ko bodo v intenzivne študijske dneve uvedle izvedbe dveh mentorjev, Melnikova in Legiša, ter korepetitorice Beatrice Zonta. Sledila bo vrsta popoldanskih srečanj najprej z mladimi koncertanti iz Avstrije in Slovenije, z učenci profesorja Seška in dvakrat z učenci profesorja Melnikova, ki bodo nastopili tudi na zaključnem, javnem koncertu 19. julija ob 20.30.

LONJER Deseta izvedba Artedna

Likovna delavnica vstopa v novo desetletje

Izdelovalka grafik, ki rada kombinira razne medije pri realizaciji svojih del; oseba, ki stalno spreminja stvari, ki jo obkrožajo in ji ne uspe postaviti korenin; Kanadčan, ki je ustvaril kip iz repenskega kraškega marmorja. Pa še mlada Španka iz Valencije s štirimi platni, štirimi mandljevim drevesi v cvetju, naslikanimi z oljnimi barvami in fotograf, ki predstavi žensko figuro v nedoločnem prostoru, kot bi drsela z njega.

To so Ana Komatina, Diana Bošnjak, Victor Oriecuia, Iris Bonora in Boris Prinčič, ki so en teden skupaj sobivali, iskali dialog, predvsem pa ustvarjali skupen prostor likovne umetnosti v Lonjerju na Artednu, dogodku, ki vsako leto privablja lepo število tako umetnikov kot vaških radovednežev. Mednarodna likovna delavnica v Lonjerju je letos potekala že deseti, skupno

so gostili že petinpetdeset umetnikov iz različnih koncev sveta.

Foto Kroma

Tudi tokrat je dogodek priredilo Slovensko kulturno društvo

Lonjer - Katinara v sodelovanju z Zvezo slovenskih kulturnih društev, s Kulturnim društvom za umetnost Kons, Foto video Trst 80 in z Mladinskim združenjem Lonjer - Katinara pod pokroviteljstvom Avto-

ne Trst in Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Program se je začel v četrtek, 28. junija, ko so uvedli Artedn z odprtjem razstave domačina Alessandra Čoka Otožni možički. Umetnik razodeva svojo umetniško dušo in kiparsko spretnost, ki se zrcalita v bronastih kipih in slikah, v katere prenaša občutke, pa tudi strahove in misli okrog skrivnosti človeka. Ob priložnosti je nastopil mladinski zbor Tončka Čok iz Lonjerja pod vodstvom Manuela Purgerja. Od ponedeljka do petka so potekale otroške delavnice pod vodstvom Emme Maline Marinelli, Elene Guglielmotti, Tadde Druscovich in Madalene Mura, v večernih urah pa delavnica digitalne fotografije za začetnike z Mirno Viola v okviru krožka Fotovideo Trst 80.

DSI Zadnji ponedeljkov večer z Majdo Artač Sturman

Z Mozaikom v kovčku na Piščance

Založba Mladika je pred slabim mesecem izdala zanimivo knjigo oziroma projekt izpod peresa pisateljice, pesnice, profesorice slovenščine in latinščine ter umetnice in ilustratorke, katere likovna govornica je metaforična, sanjska in simbolična. Rezultat tega ustvarjanja je Mozaik v kovčku, “zelo lepa knjiga tako zaradi vsebine kot tudi likovnih izbir”, je mnenja Nadia Roncelli, urednica Mladike.

Predstavili so jo na zadnjem običajnem ponedeljkovem srečanju Društva slovenskih izobražencev, ki je sklenilo letošnjo sezono in je tokrat potekalo na odprtem, v Agriturizmu Ferfoggia na Piščancih. Z avtorico Majdo Artač Sturman in ilustratorko Jasno Merku' se je pogovarjala radijska urednica Loredana Gec. Slednja je mnenja, da je knjigo lepo držati v rokah in jo prelistavati, ker je elegantna in barvita. Avtorico je označila kot svojstveno, samostojno in izvirno. Pesmi z naslovom Kaleidoskop življenja so nastale za sodelovanje pri po-

služijo avtorici predvsem kot izhodišče za razmišljanje, v avtobiografiji pa se ne razgali do golega. Glavna junakinja je Galja, Majdina ruska prijateljica, ki je po spletu okoliščin prišla v naš svet. Gre torej za žensko prijateljstvo oziroma Majdin alter ego, ki opazuje svet iz neke dis-

tanca. Galja se poroči z zamejcem, se sem preseli in kritično razmišlja o naših družbenih razmerah. Pomemben element knjige so tudi jeziki, saj jih avtorica obožuje in ima zelo rada

Foto Kroma

še posebno glagole. Loredana Gec je njej jezik označila kot tekoč, sočen in žuboreč kot čist potok. Spodbuda radijske urednice je bila ta, naj se knjiga uživa, lista in bere počasi. Ilustratorka in umetnica Jasna Merku' je dejala, da jo je najbolj pritegnila asociativnost in je za-

izrazil željo po čim bolj tvornem sodelovanju v prihodnje. Tržaški prefekt Alessandro Giacchetti je so-

govorniku priklical v spomin koncert na tržaškem velikem trgu, katerega so se pred dvema letoma udeležili trije predsedniki: ta dogodek je potrdil prenovljeno sodelovanje med Italijo, Slovenijo in Hrvaško. Tržaški prefekt je tudi v vlogi vladnega komisarja dežele Furlanije Julijske krajine izrazil pripravljenost za ovrednotenje vseh pozitivnih potez, ki lahko še dodatno okrepijo odnose med državama v duhu skupne prisotnosti v Evropski uniji. Ob koncu srečanja je tržaški prefekt Giacchetti poklonil novoumeščenemu Generalnemu konzulu Dimitriju Ruplu fotografsko monografijo o lepotah tržaške pokrajine.

to v tem ključu prepletala abstraktne elemente s figurativnimi. Avtorica si je izbrala enajst barv in jih določila za posamezna poglavja, sama pa je za vsako poglavje ustvarila ilustracijo oziroma kolaže, ki se prepletajo s slikarstvom.

Kot piše na ovitku knjige, se “refleksija o barvah, o njihovih simbolnih pomenih, o njihovi pojavnosti nastavlja ne samo kot navdih za čustveno izpoved in razmišljanje o sodobnih vprašanjih, ekoloških, kulturno-družbenih temah, temveč kot izhodišče Galjine zgodbe”.

Kulturni dogodek v zelo prijetnem okolju z razgledom na zaliv je uokviril godalni kvartet Fenix, ki je zaigral Mozartovo in Heidnovo skladbo. Posamezne odlomke iz knjige je brala Julija Berdon.

Majda Artač Sturman se je zahvalila številnemu občinstvu in izrazila svoje veselje ob čudovitih ilustracijah, saj so slike v sozvočju z vsebino knjige, o samem naslovu pa je dejala, da je mozaik sestavljen iz drobcev, ki so nastali po Loredanini zaslugi. Zahvalila se je založbi Mladika, in sicer urednici Nadji Roncelli, in oblikovalcu Mateju Susiču. Svojo knjigo je označila kot refleksijo o nekem času, ki je bil različen od današnjega, o mozaiku časa, ki postavlja v ospredje predvsem vrednoto prijateljstva, poosebljeno v Galji. Zaključila je z mislijo, da bi “vsi morali biti milijonarji časa”.

Šin

Začetek prevzema poslov

Generalni konzul RS Rupel pri prefektu Giacchetti

Novoumeščen Generalni konzul Republike Slovenije v Trstu, dolgoletni šef slovenske diplomacije Dimitrij Rupel, je na delu. Prejšnji teden se je namreč srečal s tržaškim prefektom Alessandrom Giacchetti. Na vladnostnem sestanku je beseda tekla o skupnih tematikah, zlasti pa o vprašanju slovenske narodne skupnosti v Italiji. Dimitrij Rupel je izrazil zadovoljstvo nad pozornostjo italijanske vlade in tržaške prefekture do manjšinske problematike, obenem je

Na Artednu so se vsak večer ob 20.30 zvrstile predstave za vse okuse, od pesne delavnice z Dašo Grgič, umetniškega projekta s prepletanjem glasbe, poezije in plesa z Andrejem Kraljem in drugimi ustvarjalci iz Trsta, Tržiča in Gorice, zabave in glasbe z orkestrom Vecia Trieste z dirigentom Corradom Morattom do petkove likovne delavnice za vse z Luiso Tomasetig. V soboto so odprli razstavo mednarodnih umetnikov in del otroške delavnice z nastopom Martine Feri, Tomaža Nedoha in Marka Ferija, na platnu pa je bila videoprojekcija fotografij Marka Civaridija, predsednika fotokrožka in pa fotografij začetniškega tečaja. Vsak izmed umetnikov ima zanimivo življenjsko zgodbo. Španka Iris Bonora je kljub svojim mladim letom zmagala več nagrad tako v Španiji kot v Italiji. Diana Bosnjak se je rodila v Sarajevu, zdaj pa živi v Trstu, “upa v umetnost prihodnosti” in v prihodnost umetnosti”. Ana Komatina se je rodila v Bihacu, v Bosni in Hercegovini, na Artednu pa je realizirala dela, navdihnena s tržaškimi motivi, kot so dno morja in morskoga sveta ter

Jubilej duhovnikov apostolstva sv. Cirila in Metoda

Tradicionalna verska slovesnost na Vejni

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je v nedeljo, 8. julija, v svetišču na Vejni praznovalo slavje treh svojih bratov. Ob prisotnosti narodnih noš in skavtskih predstavnikov, ki so v spredu prinesli prapor od spodnjega oltarja v zgornjo cerkev, se je devet duhovnih vodij poklonilo 1150. obletnici, odkar sta sv. Brata Ciril in Metod postavila temelje slovanskega bogoslužja na Moravskem in v Panoniji ter prevedla verske spise in Sveto pismo.

Tržaški duhovnik Jože Markuža je pred slavnostno sv. mašo predstavil tri jubilate. 50 let duhovniškega poklica je slavil dr. Rafko Valenčič, dr. moralne teologije in muzikolog. Potem ko je bil kaplan v obalnih mestih, ga je škof Janez Jenko povabil k študiju v Rimu, kjer se je izoblikoval v uglednega bogoslužnega profesorja, ki trenutno dela na ljubljanski Teološki fakulteti. Prevedel je številne cerkvene dokumente, spomni-

mo pa naj se, da ga je posvetil božji služabnik Anton Volk. Zlato mašo je praznoval tudi

Foto IG

Franc Prelec, ki prihaja iz družine sedmih otrok. G. Markuža je opisal simbolično anekdoto, ko so Prelečevi materi odsvetovali, da bi rodila sina, saj bi jo morebitni porod dal v življenjsko nevarnost. Krščanska mati je z

očetom zaupala v Boga in rodila zaslužnega človeka. Franc Prelec se je razdal potrebnim

pomoči ter ljubezni do bližnjega predvsem s svojim delom z odvisniki, ki jim je odprl vrata v Portorožu.

Srebrno mašo je praznoval tudi sežanski župnik Aleksander Skapin, ki je veliko naredil za koprsko škofijo, celih devet let pa je služil kot misijonar na Slonokoščeni obali.

Slovesno bogoslužje so v slovenščini vodili dva zlatomašnika in en srebrnomašnik, za praznično petje pa je poskrbel pevski zbor Zveze cerkvenih pevskih zborov (ZCPZ) pod vodstvom Edija Raceta in z orglarsko spremljavo Tomaža Simčiča.

Jernej Šček

Foto IG

OPČINE Pevsko društvo Vesela pomlad in Finžarjev dom

Prijeten pevski in dramski večer

“Prijeten pevski in dramski večer” je bilo letošnje vabilo Slovenskega otroškega in pevskega društva Vesela pomlad ter društva Finžarjev dom, namenjeno vsem staršem in prijateljem mladih, ki redno posvečajo del svojega prostega časa dramski in pevski umetnosti v prostorih Marijanišča na Opčinah. Tu se je odvijala tudi skupna, zaključna prireditev, ki so jo oblikovali dekliska pevka skupina Vesela Pomlad, gostujoča dekliska pevka skupina Plejade iz Ajdovščine, ki jo vodi Karmen Ferjančič Žgavec, in dramska skupina Tamara Petaros z igrico Torta za mamo

št. 4, četrtem delom “sladke nadaljevanke” Lučke Peterlin Susič v režiji Manice Maver. Posebnost programa je bilo prepletanje dekliskih glasov v izmeničnih nastopih gostiteljev in gostujočega zbora, ki sta dodatno utrdila dolgoletne vezi med openskim društvom in Ajdovščino, od koder je večkrat prihajal v goste otroški zbor Marinke Šuštar, kot tudi danes zelo priznana zborovodkinja Martina Batič, ki je svojo zborovodsko pot začela prav z otroškim zborom Vesela pomlad. Spored je bil sestavljen po tematskih sklopih: najprej so zazvene priredbe slovenskih ljudskih pesmi, nato nabožne

skladbe in črnske duhovne pesmi, nazadnje še mladim pevcem najbolj priljubljene priredbe modernejših popevk. Po tradicionalni prireditvi se pevci Vesela pomladi niso še pozdravili, saj so v naslednjih dneh sledila uradna zaključna srečanja, na katerih so vsi prejeli priznanja za letošnje ali večletno sodelovanje. Dekliska pevka skupina je pod vodstvom Andreje Štucin imela tudi letos precej bogato sezono. Skupini so se pridružile nove članice, kar je omogočilo pevcam, da so postale še bolj samozavestne in so se lahko lotile vedno bolj raznoliškega programa. Pred začetkom nove

sezone se bodo dekleta srečala kot običajno na intenzivnih študijskih dnevih, kjer bodo pripravile glasove na koncerte, nastope in tokrat tudi na snemanje cd plošče nabožnih skladb za mladinske zборе, pri kateri bodo sodelovale razne pevske skupine in jo bo izdala otroška revija Pastirček. Otroška skupina Vesela pomlad pa je letos vadila pod vodstvom gospoda Franca Pohajača po metodi, ki je dala velik poudarek na postopnem razvoju vokalnih sposobnosti in vežbanju poslušanja. Skupina pričakuje nove člane, ki bi se pridružili jedru navdušenih malih pevcev in bi z njimi nadgradili pridobljeno znanje v naslednji pevski sezoni, ki se bo verjetno pričela z novim vodstvom.

PAL

G. Giorgio Giannini je obhajal jubilej

Zlatomašniško slavje v Devinu

Župnijska skupnost iz Devina, Štivanja in Medje vasi je v nedeljo, 8. julija, obhajala velik praznik, zlato mašo svojega dušnega pastirja, gospoda Giorgia Gianninija, ki je v župnijo prišel leta 1989, ko se je dotedanji župnik, g. Ivan Kretič, umaknil v Gorico. Do tedaj je g. Giannini kot duhovnik pomagal v Barkovljah, bil pa je obenem univerzitetni profesor na tržaškem vseučilišču. V Devinu je prišel tudi z dekretom, da bi po potrebi duhovno oskrboval dijake in profesorje Jadranskega zavoda Združenega sveta, ki deluje v tej vasi.

V nedeljo je ob tej slovesni priložnosti prišel na obisk goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, ki je potrdil, da konec septembra zapuščila nadškofijo. Med homilijo je izpostavil lik duhov-

nika, človeka, za katerega bi si vsi želeli, da je svetniški, a je navadno le človek, z vsemi človeškimi omejitvami in možnimi napakami, ki pa je bil poklican, da po svojih močeh kar najbolje skrbi za versko in duhovno rast občestva, ki mu je zaupano. Kot je poudaril škof, je za človeka, tudi duhovnika, ko doseže določena leta, nevarno, da se umakne v bolj zasebno življenje, v taki skušnjavi pa je zlasti za dušnega pastirja važno, da se zaveda vloge in odgovornosti, ki jo ima za svoje župljane. Taka želja, da bi se umaknili iz vrveža, je mogoče razumljiva, vendar pa so le redki, ki so poklicani za samotarsko življenje: izrazil mu je zato voščilo, da bi lahko še dolgo obiskoval Marijino božjepotna svetišča v naši okolici.

Jubilant je ob besedah hvalež-

nosti izpostavil zlasti svojo navezanost na Svete Višarje in Julijce. Med praznično mašo je slovenske mašne dele na koru pel mešani cerkveni zbor, ki ga je vodil domači organist Herman Antonič, medtem ko so se pri petju ostalih pesmi med mašo vrstili slovenska mladinska skupina in italijanski cerkveni zbor. Mladi pa so tudi brali berila, za-

danjem življenju in pri ohranjanju ter krepitevi naših vaških skupnosti. V tem smislu je vzgojna vloga duhovnika izrednega pomena, saj pomaga pri osebnosti rasti vsakega posameznika, da lahko nato s svojo osebnostjo prispeva k oblikovanju skupne podobe neke skupnosti. V imenu italijanskih vernikov pa se je zlatomašniku zah-

peli psalm in podali občutene prošnje. V imenu župnijske skupnosti se je zlatomašniku v slovenščini zahvalila Tanja Peric iz Štivanja, in ugotavljala, da so taki osebni duhovniški jubileji tudi lepa priložnost, da se zamislimo o pomenu, ki ga ima versko udejstvovanje v našem vsak-

valil mlajši faran Alberto Pisani. Številni župljani iz Devina, Štivanja in Medje vasi, ki so se zbrali na zahvalnem srečanju, so se nato ob škofu in zlatomašniku zbrali na sedežu devinskih zborov, da so mu nazdravili in se skupno veselili.

V.J.

Obvestila

Svet slovenskih organizacij sporoča, da bo v mesecu juliju urad v Trstu zaprt ob ponedeljkih in petkih.

Narodna in študijska knjižnica in Knjižnica Damir Feigel sporočata, da bosta od 25. junija do 31. avgusta odprti s poletnim urnikom, in

sicer od ponedeljka do petka od 8. do 16. ure. Zaprtje zaradi dopusta: Narodna in študijska knjižnica od 13. do 24. avgusta; Knjižnica Damir Feigel od 6. do 17. avgusta; Odsek za zgodovino od 30. julija do 15. avgusta.

Darovi

V hvaležen spomin na gospo Darinko Živic-Cusina darujeta Mirjana in Nino 30 evrov za Marijin dom pri Sv. Ivanu.

Prosek / Usoda vinogradništva

Da bi lahko ponovno obdelovali breg

Zahodnokraški rajonski svet je v četrtek, 5. julija, priredil na Proseku srečanje o vprašanju izvajanja dogovora o meddeželni zaščiti porekla za vino Prosecco Doc. To temo so povezali tudi z izvajanjem razvojnega načrta za Kras in ostalimi problematikami, ki zadevajo težke vinkulacije, ki na osnovi evropske direktive Natura 2000 bremenijo 75 % ozemlja tržaške pokrajine.

Predsednik zahodnokraškega rajonskega sveta Cattaruzza je po kratkem uvodnem posegu dal besedo trem deželnim svetnikom, Tononiju, Gabrovcu in Kocijanciču, ki so predstavili problematiko po predlaganem zakonskem osnutku, na osnovi katerega bi deželna uprava lahko z mrtve točke premaknila izpolnjevanje podpisanega protokola. Na sestanku je bil ponovno povabljen deželni odbornik za kmetijstvo Violino, ki pa ni prišel na Prosek. Namestnik ravnatelj deželne direktije za kmetijstvo dr. Miniussi je natančno razčlenil stanje in ugotavljal, da dežela skuša uresničiti izvajalske načrte ter da bi morale stanovske organizacije izoblikovati stvarne predloge, da bi nato lahko konkretno posegali na teritoriju. Izpostavil je pomen obstoječega načrta - masterplan za razvoj Krasa, pri katerem so sodelovali razni dejavniki, med drugim tudi sami kmetje, in pokazali pripravljenost aktivnega investiranja v kmetijsko proizvodnjo. Ker pa ta masterplan nima izvrševalnih direktiv, je važno, da se poišče sredstva, ki naj bi to omogočale. Razvojnata pot, ki jo nakazuje omenjeni razvojni načrt, je vsekakor mogoča, če bo prišlo do odprave nekaterih vinkulacij. Zavrnil je tezo, da ni politične volje, ampak, da primanjkuje sredstev, da bi predloge začeli uresničevati. Sredstva

pa bi bilo mogoče najti predvsem v dolgoročnem koriščenju finančne podlage, ki jo že sedaj in jo bo še predvideval snujoci se evropski načrt za razvoj podeželja za obdobje 2013-2020. V razpravi, ki se je razvila po teh posegih, se je podpredsednik konzorcija vin z zaščitenim poreklom Brda-Kras Sandi Škerk zahvalil deželnim svetnikom, ki so podpisali zakonsko zahtevo, da se uredi status prosekara in pozval k nadaljnjemu sodelovanju pri iskanju rešitev. Edi Bukavec je v imenu Kmečke zveze ugotavljal, da bo ta zastoj mogoče rešiti le ob tesnem sodelovanju vseh dejavnikov, od kmetov do upraviteljev. Obžaloval je, da deželni finančni rebalans, ki je bil pravkar odobren, nikakor ne predvideva v tej smeri nobene finančne kritje. Kmetijski odbornik Pokrajine Trst Dolenc pa je dejal, da je ključnega pomena predstavitev upravljalnih načrtov, kakor tudi poenostavitve pridobivanja ustreznih dovoljenj za nove posege na teritoriju. Za trgovinsko zbornico je Walter Stanissa potrdil, da bodo pripravili praznik prosekara, predvsem zato, da ga ne bi preselili v videmsko pokrajino. Iz besed domačina, geometra Rupla, pa je bilo jasno, da mora tudi tržaška občinska uprava poskrbeti za ustrezno reformo urbanističnega načrta, medtem ko je mlajši vinogradnik Škerlj ugotavljal, da so vinarji tržaške pokrajine zelo kritični do dosedanjega urejanja te problematike in da že razmišljajo o izstopu iz dogovora o meddeželni zaščiti vina prosecco DOC.

Vsekakor je bilo med ljudmi, ki so sledili razpravi čutiti veliko pomislekov na račun tega, kako so doslej deželni upravitelji in ostali pristojni uradi, vključno s stanovsko organizacijo urejali to problematiko.

Miloš Pahor razstavlja v Sežani

Pesnik Srečko Kosovel s svojim univerzalnim duhovnim sporočilom je v četrtek, 5. julija, vabil na prav poseben večer v sežanski knjižnici, ki nosi po njem ime. Širšemu krogu se je namreč s svojimi likovnimi stvaritvami predstavil tržaški ustvarjalec Miloš Pahor, ki je svoja dela zbral pod naslovom Obrisi. Kosovelove pesmi so začele v prefinjeni interpretaciji recitatorja Aleksija Pregarca, dve pa tudi v glasbeni podobi tržaške skladateljice in Pahorjeve žene Dine Slama, ki je za glas, flavto in oboo uglasbila Kosovelovo Impresijo in še pesem Kdo strmi v moje sanje. Zvočno podobo jima je dala glasbena skupina Gallus consort, se pravi da sta ob Slamovi, ki je svoji pesmi zapela, nastopila še oboistka Irena Pahor in flavtist ter glasbeni pedagog Miloš Pahor. Kot rečeno, se je Pahor na tem večeru predstavil kot likovni ustvarjalec z zanimivimi računalniško obdelanimi digitalnimi fotografijami. Likovnika, ki je v naši sredi sicer bolj poznan kot glasbenik, in njegovo ustvarjalnost je predstavil Edi Žerjal, ki je ob tem ugotavljal, da ni to prva Pahorjeva samostojna razstava, saj je že leta 1982 predstavil svoje risbe. Tokrat pa gre za grafično minimalistično sintezo digitalnih posnetkov openskih vaških koticov, a tudi tržaških hiš in ljubljanskih znamenitosti. Žerjal je izpostavil, da je kompozicija slik enostavna, a učinkovita, in da je tudi ob računalniški obdelavi "Pahor potrdil svojo bogato izkušnjo risarja, ki je vidna v elegantnih in ekspresivnih črtah. Pri izdelavi slik uporablja zmerne, a učinkovite barve, posebno pri temnosvetlih tonih". Dejansko je bil večer lepa potrditev ugotovitve, da imata glasbeni in likovni jezik veliko skupnega, saj oba neposredno nagovarjata gledalca oziroma poslušalca in mu sporočata vsebine in vtise tega, kar si ogleduje ali poslušča. / M. T.

POGOVOR Organizatorica Postaje Topolovo Donatella Ruttar

Kraj, kjer se napredna umetnost spaja s tradicijo

Kot vsako leto se vas Topolovo v prvi polovici julija spremeni v prestolnico ne samo Benečije, ampak vsega sveta. Vrata je v soboto, 30. junija, odprla že 19. Postaja Topolovo, ki bo na sporedu vsak dan do nedelje, 15. julija. Ob polovici letošnjega programa smo spregovorili z Donatello Ruttar, ki je z Morenom Miorellijem umetniški vodja Postaje. Celoten program na spletni strani: www.stazione-ditopolo.it.

Najprej ocena dosedanjega dela.

Zelo smo zadovoljni. Začeli smo predstaviti knjige "Zverinice prijateljice", ki jo je Matjaž Pikalo napisal novembra lani v Topolovem. Priložen je tudi cd v izvedbi skupine Autodafe'. Prvič smo gostili in spoznali tudi priznanega pisatelja Veita Heinichenha, s katerim smo se spraševali o mejah ter o skrivnosti naše dežele, za kar se je na Tržaško oz. v Kriz preselil tudi sam. V nedeljo, 1. julija, je potekal tradicionalni vaški praznik Senjam, ki se začne s slavnostno procesijo in bogatim kosilom, na katerem se vsi zberemo. Popoldan pa smo doživeli predstavitev muzikala, ki ga je na legendo kraljice Vide napisal Davide Klodič. Na isti oder je postavil 40 otrok, ki so ustvarili pravo operno vzdušje.

Kaj bi nam predlagala v naslednjih dneh, ko je na programu toliko dogodkov?

Težko izbiram, ker je zame kot organizatorici prav vse zanimivo. V Topolovem delamo na visokem nivoju in radi pajamo napredno, sodobno umetnost s tistim, kar je najbolj naše, zgodovinsko, tradicionalno. Radi pokažemo realni mikrokosmos Topolovega in vse

Benečije. Čutim, da ima vsak projekt, ki se predstavlja na Postaji svoj poseben, specifičen pogled na našo zemljo in ponuja majhno, a vendar pomembno vizijo, ki daje vsem nam moči za prihodnost.

Morda nekaj besed o Topolovskih lunah v sredo, 11. julija?

V večernih urah bomo predvajali redke posnetke in slike o tem, kar pravimo alpsko puščavništvo. Doživeti kraje in prostore - sami. Kako živijo ljudje v gozdovih, gorah in hribih, kjer je pot do doline in ljudi dolga, kjer živijo oddaljeni v samoti? Na to temo bo letos veliko projektov, 6. julija sta Piero Zannini in Renato Rinaldi na primer spregovorila o tem, kaj pomeni gledati na gore kot na razglednico. Vsak dan tam gori vedno idiličen, lep, vendar je težav, pomislimo na problematiko elektrovoda, ki bi moral preseči naše doline. Kaj so gore, kako se tam živi in kako se dotikajo naše duše? Celotno naš naglas se spremeni, če živimo v mestu ali v samoti okolja, ki je večje kot človek. Dokazati smo želeli, da so be-

neški prostor, a tudi Alpe in gore nasploh polne potencialov, a tudi nevarnosti. Znati moramo pogumno gledati na vse, kar nam prinaša življenje.

V petek, 13. julija, bo na sporedu srečanje z Borisom Pahorjem.

Pahor se po dveh letih vrača s Čedajko Cristino Batocletti, s katero je napisal knjigo "Figlio di nessuno. Un' autobiografia senza frontiere". Zelo se ga veselimo, saj je tudi on sin Benečije. Ob njem še drugi slavni gostje, npr. filozof in pesnik Gorazd Kocjančič, ki ga je v sklopu projekta Čakalnice povabil Miha Obit. Potem še srečanje z režiserjem Janom Cvitkovičem, našim prijateljem, in Vladom Škarfarjem, ki nam prinaša nagradni dokumentarec Otroci. Predzadnji dan predlagam spremljanje režiserke Anje Medved z arhivom slik o "prekleti meji" "Pot spominov Topolovo-Livek". V Topolovem obujamo, hranimo in oživljamo take in drugačne povezave, sodelovanja, zgodbe, zgodovine, spomine, ljubezenske in sorodstvene vezi naših vasi na obeh straneh bivše meje.

Kaj nam bo letošnja Postaja Topolovo pustila?

Veliko truda, kar se mene tiče (smeh). Postaja ne pomeni veliko le vaščanom, ki jo enkrat letno oživimo, temveč veliko pušča tudi umetnikom iz vsega sveta. To je prijateljstva, skupinsko delo in lokalni pomen, na drugi strani globoke stedi navzven za širši, svetovni prostor. Umetniki iz New Yorka, Nove Zelandije, Berlina in Pariza pridejo v Topolovo na lastne stroške, ker se tu globoko raziskuje in posebno dela. Mi gledamo v svet, a tudi svet gleda na nas in tega smo veseli!

Jernej Šček

Predstavitev DVD in glasbena nastopa

Vida se vrača v Landarsko jamo

Kraljica Vida, ki je rešila svoje ljudi pred Atilo in njegovimi razbojniki, se spet vrača v Landarsko jamo. V četrtek, 19. julija, ob 20.30 (zbirališče ob 20.15 na začetku steze, ki pelje k jami) bodo namreč predstavili DVD "Landar an Vida", sledila bo glasba skupine "Etnoploč trio" in skupine "Accordion orchestra 4-8-8-16".

Landarska jama, do katere se povzpnejo po stotih strmih stopnicah, predstavlja enega najlepših zgodovinskih, kulturnih in naravnih obrazov Nadiških dolin. Od prazgodo-

vine preko Rimljanov so ta kraj blizu istoimenske vasi izkoristili v bivalne in obrambne namene. Čudoviti sta kapela »Sacra Vergine Antiqua« in kapela sv. Janeza Krstnika, veliko bogastva pa se skriva v podzemnih rovih.

Umetniški vodja Aleksander Ipavec si je pod pokroviteljstvom občine Podbojnec in župana Piergiorgia Domenisa za-

Aleksander Ipavec

misllil projekt, ki bi ovrednotil ta dragulj. V ta namen sta beneški harmonikarski orkester "Accordion orchestra 4-8-8-16" in priznani "Etnoploč trio" zaigrala v Landarski jami in koncert posnela na DVD.

Ob čezmejnem sodelovanju komornega zbora Musica viva iz Tolmina in režiji Martine Kafol je v njem našla prostor tudi beseda, in sicer domača ljudska pravljica o kraljici Vidi. Povezovalna nit izdelka so torej beneški motivi v prepletanju glasbe in besedila. Ipavec je za to priložnost napisal nekaj avtorskih skladb za harmonikarski orkester, ki dvakrat nastopi ob boku z zborom. Koncert uvede ljudska "Ko je zvonček bil", branje pa se izvaja v treh jezikih, ki si jih lahko gledalec DVD-ja samovoljno izbere: slovenščina, italijanščina in angleščina.

/ stran 16 JS

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Današnji Neruda

Danes mi je tržaška Slovenka, ki se je izselila iz Trsta, povedala stavek, ob katerem sem se zamislila. "Tolikokrat v Italiji govorimo o vseh, ki se izseljujejo drugam edinole kot o osebah v iskanju profesionalnega zadoščenja, predvsem pa dostojanstva. In vendar sem prepričana, da prezremo neko drugo plat, ki je gotovo prisotna: te osebe si žele nekega novega družbenega duha (in si tudi prizadevajo za njegovo udeležanje), resnične svobode in predvsem vrednotenja misli, govora, pogledov. Ne uspejo se več videti v družbi, ki ima mladega (morda) le zmagovalce natečajev lahke glasbe, povsod pa zatohli konformizem". Zamislila sem se ob dejstvu, da mlade generacije očitajo starejšim ne le finančno kolapsiranje, veliko bolj jih skeli stavek, v katerega so se (pre) številni že vdali: "Itak se nič ne sprejmi, itak ni prostora za nič novega". In vendar ne želim biti ponovno kritična, ponovno denimo pisati o potrebi po družbeni prenovi, o dejstvu, da bi se morali resnično odločiti za dejansko (in ne le načelno) predajo vodilnih mest (strokovno usposobljeni) mlajši generaciji. Ne, o tem ne bom razpredala, ker bi to bilo ponavljanje že tolikokrat zapisanega. Rada bi se zaustavila ob lepoti svobodne in odprte misli, ki se je večkrat tako bojimo. Ob inovaciji, ki jo tako cenimo v tehnologiji in

znanosti in od katere se tako ograjujemo v umetnosti, predvsem pa v splošnem družbenem diskurzu.

Rada bi pokazala, koliko lepote je lahko v resničnem dialogu in koliko neživega v monologu, koliko možnosti osebne rasti izgubljam, če sami sebi ne dovoljujemo (začasnega) skoka v "neznano". Priznam, da me včasih spreleti srh, ko ugotavljam, da včasih šola otroka zelo vztrajno in zelo učinkovito plazmirajo po modelu konformirane osebe. Dobro vem, da so

ministrski programi taki in taki, da je manevrskega prostora skorajda nič. In vendar... se kljub vsemu bojim, da je včasih pot k oblikovanju vedno iste "poslušne, ubogljive, standardne" osebnosti zelo jasno začrtana in vedno ista. Vztrajno se urimo v kastraciji vsega inovativnega, ustvarjalnega, svobodnega, kar lahko izražamo, potem

pa se veliko let kasneje, neke sredi življenjske poti vprašamo: "In zdaj? Kdo sem jaz?"

Danes sem naletela na Nerudovo pocizjo: "Počasi umira, kdor opusti načrt še preden ga poskusi izvesti, kdor ne sprašuje o tistem, česar ne ve (...)

..... Počasi umira, kdor postane suženj navad, ki si vsak dan postavlja iste omejitve, kdor ne zamenja rutine, kdor si ne upa zamenjati barv, kdor ne govori s tistimi, ki jih ne pozna"...

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (30)

Mariza Perat

Msgr. dr. Rudolf Klincec

Kot je že bilo omenjeno, je pri sv. Ivanu leta 1949 bil ustanovljen prvi dekliški krožek, in sicer na pobudo dr. Rudolfa Klinca, ki je postal tudi njegov duhovni asistent. Dr. Rudolf Klincec, škofijski kancler in zgodovinar, je bil rojen v Vipolzah leta 1912. Nardarjenega, marljivega in pobožnega dečka so po osnovni šoli, v kateri je takrat učni jezik še bil slovenski, poslali v šolo v Gorico. Tu je najprej obiskoval pripravnico v Alojzijevišču, leta 1925 pa je stopil v goriško malo semenišče. Tu se je vključil v mladinsko gibanje, ki ga je vodil poznejši podravnatelj semenišča

dr. Ivo Juvančič. Ideali, ki jih je to gibanje gojilo, so bili: samovzgoja, preprostost, ljubezen do narave, zlasti do gora, do domovine in do Cerkve. Med šolanjem v Malem semenišču je mladi študent nekaj let vodil krožek za krščanski Vzhod. Nekaj časa je bil tudi prednik Marijine kongregacije, ki so jo ustanovili v semenišču. Po končani gimnaziji je leta 1933 stopil v goriško bogoslovje. Na željo nadškofa Margottija je mladi bogoslovec z bogoslovnim študijem nadaljeval v Bologni. V duhovnika je bil posvečen v Gorici 18. decembra 1937.

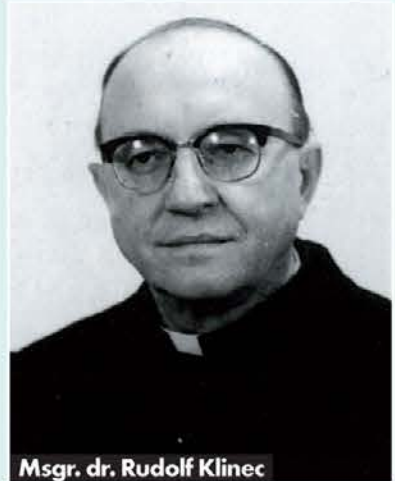
Nadškof Margotti ga je takoj zatem imenoval za župnika v Velikih Žabljah na Vipavskem. Na nadškofovo priprošnjo se je mladi duhovnik istočasno vpisal na Lateransko univerzo v Rimu, kjer je študiral cerkveno pravo. V času, ko je g. Klincec župnikoval v Velikih Žabljah, je od junija 1943 do avgusta 1945 pisal dnevnik, v katerem od blizu in neposredno spremlja dogodke tistih težkih dni slovenske zgodovine. Dnevnik je z naslovom "Dnevniški zapisi" izšel leta 2010 pri Goriški Mohorjevi družbi kot 21. zvezek zbirke "Naše korenine".

Dne 1. aprila 1945 je nadškof Margotti dr. Rudolfa Klinca imenoval za goriškega nadškofijskega kanclerja. Dr. Klincec je med svojimi župljani želel preživeti še mesec maj, da bi z njimi obhajal šmarnično pobožnost, a je zaradi neredov, ki so nastali ob koncu vojne, iz Velikih Žabelj moral oditi že ob koncu aprila. Prišel je v Gorico, od koder se je z begunci umaknil v notranjost Italije. Službo kanclerja je nastopil septembra 1945 in jo je nato opravljal do smrti leta 1977.

Delo, ki ga je dr. Klincec opravil, je zelo raznoliko in zelo pomembno.

Bil je goreč dušni pastir. V Velikih Žabljah je vodil fantovsko in dekliško Marijino družbo. Svojim župljanom je stal ob strani v vseh potrebah, z njimi trpel in jim pomagal, kar in kjer je mogel.

Kot kanclerja so ga zaradi strokovnega znanja, vestnosti in zvestobe do predstojnikov, cenili vsi goriški nadškofje, ob katerih je deloval, saj so v njem našli zanesljivega tolmača svojih ukrepov. Prav zato je ostal na svojem mestu pod štirimi škofi: Karlom Margottijem (1945-51), Hijacintom Ambrosijem (1952-1962), Andrejem Pangraziem (1962-1967) in Petrom Cocolinom (1967-1982).

Msgr. dr. Rudolf Klincec

Ko je dr. Mihael Toroš zastopil mesto profesorja v bogoslovnem semenišču, so to mesto podelili dr. Klincu, ki je tu predaval cerkveno pravo. Bil je tudi član cerkvenega sodišča v Gorici in Benetkah.

Zelo se je tudi zavzemal za slovenske goriške ustanove. Bil je dolgo let tajnik pri Goriški Mohorjevi družbi in je kot tak skrbel za publikacije in za iskanje sotrudnikov. Prav v času, ko je bil njen tajnik, je Goriška Mohorjeva družba zasnovala najbolj zahtevno delo, namreč izdajanje

Slovenskega primorskega biografskega leksikona, ki prikazuje življenje in delo raznih primorskih osebnosti. Tudi dr. Klincec sam je za to delo prispeval veliko gradiva. Kot odbornik je deloval tudi pri KTD in pri Katoliški knjigarni. Z nekaterimi drugimi sodelavci je v Gorici obnovil Apostolstvo sv. Cirila in Metoda. Bil je član odbora Alojzijevišča in pozneje predsednik tega odbora. Vsa leta si je neutrudno prizadeval, da bi ta vzgojni zavod bil vrnjen postavnim lastnikom, vendar brez velikega uspeha.

Dr. Klincu je bilo zelo pri srcu tudi Slovensko Sirotišče in pozneje njegov naslednik, Zavod Sv. Družine. Pri gradnji slednjega je bil član njegovega upravnega odbora. Tu je šolskim sestram nudil svojo pomoč zlasti kot izveden pravnik, saj je bilo treba rešiti marsikatero zapleteno zadevo.

Msgr. Klincec je tudi odločilno vplival, da je prišlo do Slovenskega pastoralnega središča v Gorici, za ustanovitev katerega je dal pobudo. Več let je tudi skrbel za bogoslužje pri Marijinih sestrah Čudodelne svetinje v Gorici, hodil pa je tudi v zavod Contavalle, kjer so svoj dom imeli osiroteli otroci.

/ dalje

Kratke

Turk piše Profumu o slovenski šoli na Videmskem

Minister za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS dr. Žiga Turk je italijanskemu ministru za šolstvo Francescu Profumu poslal pismo v zvezi z dvojezičnim šolskim centrom v Špetru po nedavnem junijskem obisku. Opozoril je na stanje zasilnosti tega "izvirnega didaktičnega modela", primerno bi bilo, da bi se slovenske šole zaradi njihove specifik izvzelo iz reforme šolskega sistema, prosil je tudi za podporo uvedbi dvojezičnega pouka v občinah Bardo in Tipana ter večjezičnega pouka v Kanalski dolini.

Festival lutk v Nadiških dolinah

Lutkovni gledališki center CTA iz Gorice je pripravil program letošnjega festivala lutk v Nadiških dolinah "Marionette e burattini nelle Valli del Natissone". Po lanskem premoru se bo 19. izvedba odvijala od petka, 20. julija do nedelje, 22. julija s številnimi dogodki v Dreki, Grmku, Praprotnem, Podbonescu, Sv. Lenartu, Špetru, Sovodnji, Tavorjani in Sriednjem.

Predsednik dr. Danilo Türk in premier Janez Janša polemično o razmerah v Sloveniji

V Sloveniji opozicija napoveduje vladi nezaupnico

Velesposlanika ZDA v Sloveniji Josepha Mussomelija politiki iz strank tako imenovane leve in del javnosti kritizirajo, da se s svojimi stališči in razlagami o stanju v Sloveniji, posebej z razmišljanji o spravi, vmešava v notranje zadeve samostojne in suverene države. Na spletu je deležen tudi žalitev in zlobnih izbruhov posameznikov, češ da naj se raje zanima za kršenje človekovih pravic doma, ker da le-te ogrožajo njegovo domovino. Pa vendar je velesposlanik v pogovoru na komercialni POP TV in na slovesnosti ob 4. juliju, prazniku neodvisnosti ZDA, našim politikom in ljudem povedal, "da je ameriška raznolikost pri njih privedla do večje enotnosti, v primeru Slovenije pa se zdi skoraj ironično, da so lahko ljudje, ki imajo toliko skupnega, tako globoko razdeljeni".

Velesposlanik ZDA Joseph Mussomeli spet ni bil razumljen. V Sloveniji se ideološka in politična obračunavanja med strankami levega in desnosredinskega tabora, pa tudi med politiki, začeni od predsednika države, poglabljajo in dobivajo značaj ter razsežnosti skrajno sovražnega govora. Za primer navajamo polemiko med predsednikom države dr. Danilom Türkem in premierjem Janezom Janšo o vrašanjih, ki so ta čas aktualna in pereča v Sloveniji. Državni poglavar je javno kritiziral predsednika vlade zaradi njegove izjave, da država nima denarja za plačilo

odškodnin tako imenovanih izbrisanih osebam. Velik del javnosti bi sicer pričakoval, da se dr. Danilo Türk opredeli do dokazov, da si nekateri tako imenovani izbrisani svojega statusa pri nas niso želeli urediti zato, ker so špekulirali in niso verjeli v novo slovensko državo. Zaradi tega v javnosti prevladuje prepričanje, da bo pri uresničevanju sklepov evropskega sodišča glede izbrisanih potrebno preučiti položaj vsake take osebe

Joseph Mussomeli

posebej. Predsednik države nasploh pogosto nastopa v javnosti s stališči in izjavami, ki morda presegajo njegove z ustavo določene pristojnosti. Kritiziral je tudi znižanje pokojnin tistim posameznikom, ki niso plačevali prispevkov v pokojninsko blagajno: država pa je nekatere izmed njih zaradi različnih razlogov nagrajevala z visokimi, a nezaslужenimi pokojninami. Predsednik vlade Janez Janša, ki ga v nekaterih javnih občilih,

tedniku Mladina in na spletu kar naprej blatijo in mu pripisujejo najbolj nizkotne človeške in značajske lastnosti, se je odzval na stališča in trditve državnega poglavarja, izrečene na osrednji proslavi ob nedavnem Dnevu državnosti. Janez Janša je v intervjuju, objavljenem v novi številki tednika Demokracija, dejal, "da delitve v naši državi povzročata tisti, ki vsiljuje simbole, ki narod močno delijo". Govor predsednika dr. Danila Türka je bil razdiralen, namesto da bi bil povezovalen. V isti sapi je govoril o nevarnosti nekakšnega novega totalitarizma, hkrati pa z vsem žarom povečeval simbol enega najbolj okrutnih totalitarizmov v vsej zgodovini človeštva. Pod njim je bilo v prejšnjem stoletju pobitih več kot 70 milijonov ljudi. Pa še svetohlinski je bil povrh. Majniška deklaracija je nastala v pisarni pobudnika dr. Dimitrija Rupla, ki ga je sedanji predsednik države poniglavo izločil iz postopka za ambasadorsko mesto".

Aktualni predsednik države v svojih ravnanjih in izjavah zagotovo nastopa kot kandidat za nov mandat, o čemer bodo odločali na predsedniških volitvah jeseni. Za zdaj kaže, da njegovo kandidaturu najbolj podpira trdi deli politične leve, ki jo predstavlja stranka Pozitivna Slovenija s predsednikom Zoranom Jankovičem. Bolj umirjen nastopa predsedniški kandidat stranke Socialnih demokratov, Borut Pahor, ki poudarja, da je

strankarske interese potrebno podrediti koristim države in celotne družbe. S podobnimi tezami vodi svojo kampanjo tudi predsedniški kandidat SDS in Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke, dr. Milan Zver. Pomenljive postajajo napovedi Zorana Jankoviča, predsednika stranke Pozitivna Slovenija in ljubljanskega župana, "da bo v naslednjih štirih mesecih osvobodil Slovenijo". Predstavniki te stranke so sporočili, da vlada deluje hitro in tudi uspešno, kljub oviram in bojkotu, ki jih povzročata obe opozicijski stranki.

In še zanimiva izjava znanega arhitekta Janeza Suhadolca, ki je zapustil mesto profesorja fakultete za arhitekturo v Ljubljani in se upokojil. Zavrnil je stalno zatiranje ljubljanskega župana Zorana Jankoviča, da je to mesto najlepša prestolnica na svetu. "Tako govorjenje je brez smisla, ter nedopustno celo v evforičnih in čustvenih razmerjih. Vse, kar je pomembnega in velikega v Ljubljani, je ustvaril arhitekt in urbanist Jože Plečnik. Bil je morda največji Slovenec vseh časov. Pri razvoju Ljubljane pa je sodeloval tudi arhitekt Maks Fabiani".

Marjan Drobež

Gospodarska bremena za slovensko bančništvo

5 pošasti za slovensko gospodarstvo

V prejšnjem tednu smo predstavili zelo nepodobno stanje v slovenskem bančnem sektorju oziroma v njenem samem osrčju v banki NLB. Danes bomo pogledali še nekoliko na drugo stran pregrade. Katera so tista podjetja, zaradi katerih je prihodnost NLB tako vprašljiva? Tudi na to vprašanje smo v določeni meri odgovorili že zadnjič: našli smo nekaj podjetij, ki dolgujejo največji slovenski banki nekaj deset oz. celo nekaj stotin milijonov evrov. Gre vsekakor za podjetja, nad katero je NLB že postavila velik črn križ. So pa tudi taka podjetja, ki so formalno še pri življenju, a je njihovo zdravstveno stanje zelo zaskrbljujoče. Z njihovimi dolgovi se bo morala NLB v prihodnosti še spopasti. Pri vseh različnih podjetjih, ki vam jih bomo predstavili, je sicer približno jasno, "koliko je ura". Dejstvo pa je, da bi njihova morebitna insolventnost sprožila nove hude finančne probleme ne samo za NLB, ampak za vse slovenske banke.

1) Merkur: O tem podjetju smo obsežneje pisali že pred kakim tednom. Preživelo je sicer postopek prisilne poravnave, a je še zelo daleč od tega, da bi ga lahko razglasili za rešenega. Spomnimo na kratko: podjetje si je z me-

dedžerskim prevzemom želel prilastiti Bine Kordež. Posojilo je najel (po družbi Merfin) pri konzorciju bank in za to posojilo zastavil delnice, ki jih je z denarjem od posojila kupil. Prevzemniki (Kordežev Merfin je v novem Merkurju imel 67 odstotkov) so prevzem plačali 340 milijonov evrov. Največja slovenska banka, NLB, ima do Merkurja terjatev v vrednosti približno 50 milijonov evrov. Skupno pa ima danes Merkur za 860 milijonov evrov obveznosti do bank in poslovnih partnerjev.

2) Sava Kranj: Gre za družbo, ki je danes prisotna na številnih trgih. Kljub raznovrstnosti ponudbe, pa se družba nahaja v globokih rdečih številkah. Tudi v tem primeru je bil izvorni greh v Merkurju. Sava Kranj pod vodstvom Janeza Bohoriča je bila namreč med pomembnejšimi akterji pri menedžerskem prevzemu, ki se je prelevil v menedžersko katastrofo. Bohorič je z investicijo v Merkur naredil veliko napako, njegova firma pa je samo v tem poslu zabeležila več deset milijonov evrov izgube. Bohorič pa je bil zaradi tega ob mesto predsednika uprave. Danes so številke zelo zaskrbljujoče. Dolgoročnih posojil je za 55,5 milijonov evrov, kratkoročnih (njihov rok vračila je med enim in dvema letoma) pa je za 317 mi-

lijonov evrov. Za sanacijo take luknje so v kranjskem podjetju začeli s postopkom dezinvestiranja. Najprej bo na vrsti gumarska dejavnost, ki naj bi neuradno prinesla med 60 in 80 milijonov evrov svežega kapitala. V načrtu naj bi bila tudi prodaja hotelirske dejavnosti, potem ko so že prodali hčerinsko podjetje za proizvodnjo prevlek valjev in nepremičninsko hčerinsko družbo.

3) Intereuropa: Intereuropa je še ena od žalostnih zgodb. V času prve Janševe vlade je takratni direktor Andrej Lovšin izvedel nekaj spornih investicij, med njimi posebej naložbo v ruski logistični center Čehov. Zaradi takih poslov je logistični velikan na Obali zašel v hude težave: danes ima za 163 milijonov evrov kratkoročnih dolgov do bank. Danes je edina realna rešilna bilka za Intereuropa konverzija posojil v lastniške deleže upnikov. Vprašanje seveda je, ali bodo upniki tako rešitev sprejeli, saj jim kakih takojšnjih ugodnosti ne bo prinesla. Ključni datum naj bi bil konec septembra, ko se izteče rok za odplačilo glavnice. Podjetje mora kljub temu skozi boleč postopek sanacije oziroma prodaje vsega premoženja, ki ni nujno potrebno za obstoj samega podjetja. V ta kontekst moramo vrst-

ti prodajo štirinajstih nepremičnin.

4) Adria Airways: Slovenski letalski prevoznik je prav tako v zelo hudi godlji. Že vrsto let posluje z izgubo, lani v višini 12 milijonov evrov. Kratkoročnih dolgov do banke je v tem trenutku za 40 milijonov evrov, ob tem pa je še 6 milijonov dolgoročnih dolgov. Ob tem je treba poudariti, da je bila Adria Airways že lani deležna znatnega posojila iz državne blagajne. Vlada je namreč sredi leta 2011 odobrila 50 milijonov evrov veliko dokapitalizacijo, s katero je Adria rešila pred neizbežnim stečajem.

5) Pivovarna Laško: V zelo slabem stanju je nazadnje tudi Pivovarna Laško. Neizpolnjene obveznosti znašajo 365 milijonov kratkoročnih in 30 milijonov dolgoročnih bančnih posojil. Problemov pri Pivovarni Laško je več: prednjači nezmožnost prodaje odvisnih družb. Za četrtski delež Pivovarne Laško v Mercatorju se je pred časom že našel investitor, Agrokor, ki pa je predvsem zaradi protestov znotraj Mercatorja odstopil od prevzemne namere. Pivovarna Laško ne uspe prodati niti dveh časopisov v njeni lasti, Dela in Večera. Postala je najbolj razvpit primer tajkunskega lastništva in je zaradi velikosti verjetno tudi preživela. Že od leta 2008 pa diha na škrge in se pred stečajem rešuje samo po zaslugi reprograma posojil.

Andrej Černic

Kratke

Miren / Grem jaz!

Junakinja letošnjega oratorija na Mirenskem Gradu, ki ga nestrpno pričakuje kar 150 otrok, je sv. Marija Dominika Mazzarello, ustanoviteljica Hčera Marije Pomočnice. Veseli teden druženja, molitve, poglobljanja vere, učenja vrednot, ustvarjanja in marsičesa drugega letos poteka med 9. in 14. julijem. Da vse teče gladko in bo otrokom njegova vsebina ostala v spominu za življenje, skrbi 60 animatorjev in pomočnikov.

Zakaj pa bo udeležence nagovarjala prav Marija Dominika? Kaj je bilo v njenem življenju tako izjemnega, da lahko vpliva tudi na njihova mlada življenja? Vsi predobro vemo, kako je, ko nam starši naročijo, naj pospravimo sobo, odnesemo smeti, napravimo domačo nalogo, pomagamo bratcu... Ali takrat ne rečemo: "Zakaj jaz"? Marija Dominika pa je rekla: "Grem jaz"! Vsa opravila na domači kmetiji je opravljala z veliko vnemo in veseljem. Njeno navdušenje je bilo nalezljivo. Tudi ko je bilo v igri njeno lastno zdravje, se ni umaknila, ampak je šla streč družini, ki je zbolela za tifusom. Po vrnitvi domov je tudi sama zbolela in, čeprav je preživela, se ji prejšnje moči niso nikdar več vrnile. A Marija Dominika ni izgubljala časa z objokovanjem preteklosti. V Gospodu, h kateremu se je redno zatekala, je našla moč in navdih, kako naprej. Odprla je šiviljsko delavnico za revna dekleta, jih učila te obrti in jim tako dala možnost, da so si v tistih težkih časih služile kruh. Sveti Mariji Dominiki in drug drugemu bodo v oratoriju pomahali v slovo v soboto, 14. julija, ob 18. uri pred cerkvijo na Mirenskem Gradu, ko bodo teden sklenili s sveto mašo in zaključno prireditvijo. Marijin svetel zgled pa bo ostal v zavesti otrok in jih vodil, da bodo Gospodu vsak dan rekli: "Grem jaz, kamor koli me kličeš, ne glede na ovire in žrtve".

Minister dr. Turk pisal italijanskemu ministru v zvezi s šolami slovenske manjšine v Italiji

Minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Žiga Turk je italijanskemu ministru za šolstvo Francescu Profumu poslal pismo v zvezi z dvojezičnim šolskim centrom v Špetru v Beneški Sloveniji. Minister je namreč v začetku junija med obiskom v Čedadu obiskal tudi ta šolski center in se seznanil z nekaterimi vprašanji, ki otežujejo redni potek pouka. V pismu ugotavlja, da ta šola "predstavlja izviren didaktični model in je na ozemlju Videmske pokrajine edina šolska ustanova, ki spodbuja k ohranjanju in

razvijanju pouka v italijanskem in slovenskem jeziku, ob spoštovanju krajevne kulture" in da njeno uspešnost potrjuje porast vpisov otrok. Glede na dejstvo, da je bila pred več kot dvema letoma šola iz varnostnih razlogov na podlagi odredbe župana izpraznjena, poteka pouk na treh različnih sedežih. Obstajajo zagotovila, da se bodo dela za obnovo šolskega posloja pričela ob koncu letošnjega leta, pri čemer pa starši in učno osebje izpostavljajo, da obnova ne bo ustrezna, ker se bo zmanjšal obseg prostorov, poleg tega pa naj bi bila izvedba nekaterih del opravljena na škodo kvalitete. "Stanje začasnosti, ki traja že več kot dve leti in se bo predvidoma nadaljevalo še vsaj naslednji dve leti, močno ovira delovanje šole, zaradi prostorske razpršenosti, pa tudi zaradi dejanske pomanjkljivosti prostora, ki vpliva na možnosti diferenciacije pouka, pomoči šibkejšim učencem, uporabe didaktičnih pripomočkov in ostalih didaktičnih prijemov, pa tudi na samo varnost otrok in osebja. Učno osebje in starši otrok doživljajo položaj kot neenakopraven v primerjavi z ostalimi šolami na teritoriju, še posebej pa izpostavljajo neodzivnost Občine Špetar na njihove prošnje in priporočila", je še zapisal minister dr. Turk, ki je italijanskega ministra zaprosil za pomoč in podporo pri uresničevanju pravic slovenske manjšine na področju vzgoje in izobraževanja. V pismu se je minister dotaknil še dveh vprašanj s področja slovenskega šolstva v Italiji: opozoril je, da bi bilo primerno, če bi bile slovenske šole zaradi svoje specifične izvedbe iz reforme šolskega sistema, ki bi lahko negativno vplivala na kvaliteto, ozemeljsko pokritost in vsebinsko pestrost šolske ponudbe, prošil pa je tudi za podporo uvedbi dvojezičnega pouka v občini Bardo in Tipana ter večjezičnega pouka v Kanalski dolini. "Prepričan sem, da so omenjeni večjezični šolski centri model šolanja, s katerimi se lahko Slovenija in Italija skupaj promovirata in s tem prispevata k večji razpoznavnosti obmejnega prostora, tudi na področju šolstva", je še zapisal slovenski minister za šolstvo.

1. Narodnozabavni Vikend v Tolminu

Od petka, 20. julija, do nedelje, 22. julija 2012, prireja Zabaviščni center Paradiso - Sotočje Tolmin 1. Narodnozabavni Vikend v Tolminu, na sotočju rek Tolmnik in Soče. V treh dneh poskočne slovenske glasbe se bo na prireditvenem prostoru zvrstila vrsta znanih in manj znanih ansamblov slovenske narodnozabavne glasbe. Mladim bo namenjena posebna pozornost, saj jih organizatorja vabita na podaljšan adrenalinski vikend na Sotočje v Tolmin. Ostale generacije pa bodo lahko svoje veselje sprostile ob dobri narodnozabavni glasbi, z odličnimi lokalnimi jedmi in predobro slovensko pijačo. Vsi obiskovalci pa bodo lahko ob tem uživali še v adrenalinskih športih, ki jih v izobilju ponuja zgornje Soška dolina, ter v raziskovanju bogate kulturne in zgodovinske dediščine področja. Vstopnina znaša 8 evrov na osebo pri redni prodaji, predprodaja pa znaša 6 evrov na osebo. Dodatne informacije so dostopne na Facebooku in Googlu.

Ob začetku sezonskih popustov

Kako se lahko izognemo poletnim prevaram

Zaradi hude gospodarske krize, visokih davkov in vedno višjih cen vseh dobrin večina potrošnikov nestrno pričakujemo poletne popuste. V tem obdobju si bomo lahko privoščili oblačila ali obutev, ki bi jih drugače lahko le občudovali v izložbah trgovin ali na spletnih straneh največjih e-commerce. Tudi trgovci upajo, da bodo z vabljenimi popusti prodali izdelke, ki jim sedaj ležijo v skladišču in spadajo v starejše modne kolekcije.

V večini italijanskih dežel so se poletni popusti začeli 7. julija, nekatere občinske uprave so dovolile začetek popustov že z 2. julijem, v veliko trgovinah pa so še prej uvedli razne ugodne akcije, seveda z nižjim odstotkom popusta. V velikih mestih se v tem času veča tudi naval turistov, ki organizirajo svoje počitnice tako, da se ujemajo s sezonskim znižanjem cen, med katerim si privoščijo luksuzne izdelke italijanskih modnih oblikovalcev.

Preden začnemo z nakupovanjem, je pomembno, da smo obveščeni o vseh pravih, ki jih moramo upoštevati, če se hočemo izogniti prevaram.

- Vedno moramo ohraniti listek z računom, saj po zakonu lahko tudi izdelke s popustom, ki imajo katero koli napako, v trgovini zamenjamo. V vsakem primeru je trgovec dolžan zamenjati izdelek ali, če to ni mogoče, vrniti denarni znesek. Čeprav v večini trgovin tega ne upoštevajo, imamo dva meseca časa (ne 7-8 dni!!!), da se zavemo napake na izdelku in to sporočimo v trgovini.

- Izdelki s popustom morajo biti resnično tisti, ki spadajo v komaj končano sezono, in ne stare zaloge iz skladišč. Pametno je, da se izognemo trgovinam, ki so imele pred sezonskimi popusti prazne police in so jih sedaj "napolnile" z najrazličnejšimi izdelki. Paziti moramo tudi, da se med blagom s popustom ne "skriva" kak izdelek iz nove kolekcije in s polno ceno.

- Na listku, ki je izobešen na modnem izdelku, morajo biti jasno navedeni cena pred popustom, odstotek popusta in končna cena izdelka. Pred začetkom popustov je dobro, da si vzamemo čas za sprehod po trgovinah in si zapišemo originalne cene izdelkov, ki

ki skušajo posnemati imena ali logotipe slavnih modnih hiš.

- Večkrat so popusti, ki presegajo 50%, lahko zavajajoči: trgovci dvignejo staro ceno izdelka, tako da lahko povečajo tudi odstotek popusta in s tem spodbudijo nakup. - Potrošnik ima vedno pravico, da oblačila ali obutev pred nakupom pomeni.

- Med sezonskimi popusti vložimo nekaj denarja v nakup modnih dodatkov, ki niso tesno vezani na letni čas in jih ponavadi lahko uporabljamo čez celo leto!

Ob koncu še nekaj nasvetov, kako potrositi prihranke, da bomo poleti, tako na plaži kot v mestu, lahko vedno zelo "fashion". Letos nam modne hiše priporočajo izdelke, ki posnemajo oblačila in motive iz petdesetih let: kopalke z natisnjenimi pois v kontrastnih barvah, kot tiste angleške modne oblikovalke Stelle McCartney, sončna očala z velikim plastičnim okvirom, ki posnemajo oblike starih ameriških avtomobilov (Prada), velike, praktične torbe za

nas zanimajo. Tako lahko tudi preverimo, v katerih trgovinah so cene ugodnejše.

- Preden se odpravimo na shopping, moramo imeti jasne pojme o tem, kaj nameravamo kupiti; samo tako bomo lahko kos "prodajni spretnosti" trgovca, ki nam bo hotel vsiliti stvari, ki jih resnično ne potrebujemo in za nakup katerih bi se doma kesali. Upoštevati moramo tudi značilnosti izdelka, saj visoka cena ni vedno sinonim za visoko kakovost in bolje je, da se izognemo blagovnim znamkam,

čez dan in male torbice za večer, vedno v zelo pisanih barvah (Bottega veneta, Coccinelle, Diane von Furstenberg...). Poletni vročini se lahko stavimo po robu z lahkotnimi oblekicami z natisnjenimi motivi rož (Blugid) ali z lanenimi srajčkami, ki jih lahko nosimo s hlačami model "capri" in z udobnimi espadrillas na nogah. Zvečer se nikakor ne smemo odreči visokim petam v pisanih barvah in z zlatimi ali srebrnimi detajli!

Katja Ferletič

In memoriam (16.6.1928 - 4.5.2012)

Dr. Janko Kralj

Te dni so mi sporočili, da je prof. dr. Janko Kralj umrl dne 4.5.2012 v Radvljici. Njegovo ime, delo in ustvarjalnost v gospodarstvu in na fakultetah v domovini in tujini so znani, cenjeni in spoštovani. Malo je takih ustvarjalcev, ki so dosegli tako pomembne reference in dosežke, kot jih je prof. Janko Kralj. Za Goriško je zaslužen prav z vidika izobraževanja in mentorstva na dodiplomskem in podiplomskem študiju. Napisal in izdal je obilico strokovnih in znanstvenih knjig, od katerih smo najpomembnejše promovirali tudi na Goriškem. Njegova bibliografija obsega nad 1000 bibliografskih enot, znanstvenih, strokovnih in drugih del.

Janko Kralj je bil rojen 16.6.1928 v Ljubljani, kjer je maturiral in končal trgovsko akademijo. Po zaposlitvi v Iskri Kranj si je ustvaril družino in postal Kranjčan. V omenjenem podjetju je opravljal najzahtevnejša strokovna in vodstvena dela kot finančni direktor, svetovalec generalnega direktorja in še kaj. Bil je ugleden vrhunski strokovnjak za finance, računovodstvo in management. Njegova strokovna in znanstvena pot se je nadaljevala po diplomiranju in magistriranju na Ekonomski fakulteti v Ljubljani. Podiplomski študij managementa je nadaljeval v Angliji in ZDA. Vse to je pripomoglo, da so ga povabili kot profesorja na več slovenskih fakultet. Veliko ustvarjalnih dosežkov je pokazal kot redni profesor na Ekonomsko poslovni fakulteti v Mariboru, od vsega začetka je predaval na fakulteti za management v Kopru in številnih drugih fakultetah nekdanje Jugoslavije, kakor tudi na tujih (Cambridge, Boston, New York in drugod). Bil je mentor več kot 150 dodi-

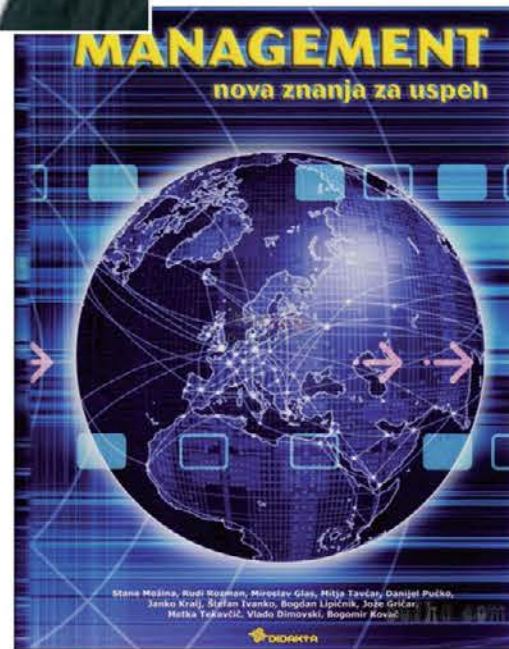
plomskim študentom, 16 magistratom in 6 doktorjem, od katerih so mnogi dobili priznanja

in nagrade v gospodarstvu in pri pedagoškem delu. Upokojil se je leta 1990 in že naslednje leto mu je Univerza v Mariboru podelila najvišji naziv "zaslužni profesor". Posebej velja poudariti, da mu je v letu 2005 podelila WACRA s sedežem v Bostonu častni naslov *Case Method Ambassador* kot priznanje za dosežke na področju raziskav in uporabe metode primera. Njegov poseben prispevek je v soustvarjanju sodobnega koncepta računovodstva in financ v Sloveniji in v takratni Jugoslaviji, v temeljnih zasnovah poslovne kibernetike, interesni teoriji politike organizacije, vključno z metodo za presojanje inovacije v metodah poučevanja in učenja v živu. Sodeloval je kot poročevalec, predsedujoči, snovalec in organizator na več kot 150

simpozijih, konferencah ipd. Odmeven je bil njegov referat o managementu v septembru 1986, na Jugoslovanskem strokovnem posvetovanju v Novi Gorici. Je avtor 11 knjig o managementu, poslovnih financah ter soavtor več kot 10 knjig na področju ekonomike, trajnostnega razvoja itd. Za znanstveno, ustvarjalno in strokovno delo je prejel veliko nagrad in priznanj domačih in tujih uglednih institucij.

Profesor Kralj je amaterski slikar in hrani v svoji osebni galeriji več kot 120 akvarelov iz mladostnega in zrelega obdobja, v zadnjem času s motivi za promocijo Slovenije po samoosvojitvi. Upodobil je tudi vsa mesta, s katerimi je bil

službeno povezan. Poleg tega je upodobil značilnosti Slovenije. Predvsem občutene so njegove slike krajine, ki posredujejo vzdušje prostora, letnega časa in razpoloženja. Idej in veselja do umetnosti mu ni nikoli zmanjkalo.

Njegova dela in znanstveni strokovni prispevek nam bodo ostali trajno v spominu s hvaležnostjo, da je veliko prispeval k razvoju gospodarstva, managementa in drugih področij. **Gabrijel Devetak**

Prireditev malčkov iz sovodenjskega vrtca Mačke in mačkoni so navdušili gledalce

Leto je naokrog in otroci sovodenjskega vrtca so spet stopili na oder in na končni prireditvi pokazali, kaj vsega so se naučili med šolskim letom.

Večer se je začel z uvodnim pozdravom predstavnice staršev Martine Šolc, ki je spregovorila o vzgojno-didaktični ponudbi vrtca. Nato se je rdeča zavesa dvignila, luči so ugasnile in predstava se je začela.

Letos je bilo "mačje leto", saj so se učili vse o mucah: vzgojiteljci sta kot rdečo nit učnega programa izbrali muce. Obravnavali so jih z vseh mogočih vidikov, resničnih in pravljicnih.

Vzgojiteljci Irena Raseni in Magda Nadlišek sta pripravili čudovito predstavo, na kateri so nastopali tako otroci kot učno in neučno osebje; v njej so prikazali, kako poteka življenje v mačjem vrtcu.

Zjutraj odklene vhodna vrata Renata, nato prihitita kuharica Kristina in še vzgojiteljica. Za dobro jutro si pripravijo kavo, prelistajo časopis, pokramljajo in že pozvoni prvi malček. Sledijo si drug za drugim; do devetih se igrajo, rišejo in listajo po knjižnicah. Večji otroci pa pridno pomagajo svojim mlajšim prijateljem. Sledi jutranje razgibanje, ki ni le dolgočasna telovadba. Vzgojiteljci otrokom navodila zapojejo. Tako vse dobesedno "zvoni" veliko bolj prijetno in otroci radi sprejemajo vsa navodila. Razgibanje pomeni v mačjem vrtcu tudi ples in vesele glasbene igrice.

Po igri je treba na delo in mladi mačkoni in muce se učijo lep-

ega slovenskega jezika, števil in matematike, petja, plesa, risanja in še veliko drugih veščin.

Vzdušje na prireditvi je bilo veselo, razigrano in dogajanje je bilo tekoče: otroci so se izredno izkazali v petju, recitiranju, računanju in v plesnih točkah. Gledalce so tako prevzeli, da so jim med predstavo velikokrat zaploskali.

V dvorani je bila tudi županja Alenka Florenin, ki je "malim maturantom" podelila diplomo in jim zaželela veliko uspehov in veselja na šolski poti. Nazadnje se je Martina Šolc zah-

valila vzgojiteljicam in neučnemu osebju za ves trud in požrtvovalnost, učiteljci glasbe Jani Drašič za razpoložljivost, Zadrudni banki Doberdob in

Sovodnje, Občini Sovodnje, didaktičnemu ravnateljstvu ter staršem in vsem, ki so na katerikoli način pomagali sovodenjskemu vrtcu.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebnostne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 10. julija, ob 14. uri.

POTOVANJE Z OKUSOM

Slavica Radinja

Falafel (arabski recept)
(Recept je primeren za vegetarijance in vegance)

Sestavine:
250 gr čičerke
150 gr čičerkine moke
1 čebula
1 Šopek peteršilja
3 stroki česna
1 žlička mletih koriandrovih semen
2 žlički mlete kumine
sol
poper
olje (za cvrtje)

Suho čičerko pustimo 24 ur v vodi. Nato jo odcedimo, dodamo sesekljano čebulo, česen, peteršilj, kumino, koriander, sol, poper in 100 gr čičerkine moke. Vse skupaj damo v mikser in iz sestavin naredimo gosto maso, ki jo pustimo počivati v

hladilniku nekaj ur. Iz mase tvorimo kroglice, ki jih nato povaljamo v čičerkini moki, zato da se ne bi med cvrtjem zdrobile. Kroglice damo v hladil-

nik eno uro, da postanejo obstojnejše; ob pomankanju časa pa jih lahko cvremo tudi takoj. Olje segreemo in s semenom kumine preverimo, ali

je dovolj vroče. Kroglice pečemo, dokler ne postanejo svetlo rjave barve. Ko jih odstranimo, jih popivkamo s kuhinjskim papirjem, da odstranimo čim več olja. Serviramo jih lahko tople ali mrzle, s kruhom in zelenjavo.

Tako malo je včasih potrebno...

Samo zemljevid

V tej poletni vročini, ko se vsi držijo doma in klime, je meni v naravi lepo, uživam nebo, veselim se vetra, kradem sonce in nabiram plodove, ki so dar Matere Zemlje. Letos smo bili pravzaprav zelo malo na njivi, okoliščine pač in dogodki, ki so nam vzeli nekaj veselja do vrta in obdelovanja in zaradi katerih smo se raje podali v objem gozdov in gora. Včasih potrebujemo samoto, tudi tisti, ki imamo radi ljudi.....Zemlja pa je razumela našo bol in razočaranje in naju je z močnem navdse radodarno obdarovala s sladkimi in sočnimi sadovi. Imeli smo graha za nas in za prijatelje, sedaj pa zori v našem sadovnjaku toliko marelic, da ne vemo kam z njimi. Nosim jih prijateljem in sosedom, predvsem starejšim sosedom, takim, ki nimajo več zdravja, da bi obdelovali vrt in so sami.

Tako sem šla pred dnevi s polnim pladnjem do gospe Fríde, rada jo imam, ker je vedno nasmejana, ker zna kljub težavam ljubiti življenje, ker je pametna in razgledana, pa ker ima tako prijetno in število družino. Pri njej se zbirajo tudi drugi sosedi, no predvsem sosede, ko greš tja k njej, si moraš pač odtrgati vsaj pol ure časa in posedeti ob pijaci. Navadno se pridruži še kdo iz sosesčine, beseda steče o tem in onem, o življenju na vasi, o zdravju, o denarju, ki ga je

vse manj in o politikih, v kateri ne verjamemo več. Tudi tokrat nas je bilo več v prijetni kraški kuhinji, ki nas je skupaj s pijačo nekako varovala pred prijeko in soparnim popoldnevom. Poslavljala sem se že, ker sem pač meščanka in pri klepetu ne morem obsedeti prav dolgo, pa tudi rada delam, na vrtu ter pri živalih pa me vedno čaka še kako opravilo. Pisanje seveda pride v poštev šele pozno zvečer, ko je zunaj že tema. No, ko sem bila s pladnjem že na vratih, je nežna ženska roka začela trkati po roletah. Videle smo, da je zunaj blondinka srednjih let. Sramežljivo je stala na borjaču in od časa do časa skoraj neslišno popraskala po roletah. Takoj smo razumele, da ni domačinka, pri nas na vasi imajo pač navado, da brez posebnih predpriprav glasno in pogumno vstopijo v vsako hišo. Šla sem ven, gospa se mi je posmejala ter kazajoč proti morju ponavljala "lofran, lofran". Čisto brez veze sem najprej pomislila, da je Francozinja in da nam govori o Franciji, nato mi je ne vem zakaj prišlo na misel, da sprašuje po kakem Francetu, veliko jih je na vasi. Na običajno vprašanje "Do you speak english" je samo zmajala z glavo. Seveda, malo Nemcev govori kak tujezik. Sosedi sta se zaprepadeni umaknila v senco in vso stvar prepri-

čili so warm". Ja, res je bilo vroče tiste dneve pri nas in sploh ne vem, kako sta utrujena Nemca zašla v našo zakotno vas brez plaže in brez kakršnekoli vode primerne za kopanje. Ker nista imela pri sebi karte, sklepam, da ju je v Kostanjevico privedel cenen navigacijski sistem. Vprašala sem ju, ali res nimata s seboj nobenega zemljevida, da bi jima pokazala pot, zmajala

sta z glavo in že smo bili pri meni doma, kjer kart, avtomobilskih in izletniških, oziroma pohodniških, res ne manjka. Poiskala sem zemljevid Hrvaške, ga potisnila gospe v roko, skupaj sva ga razgrnila in pokazala sem ji pot, ki ju je še čakala. Ko mi je hotela karto vrtniti, sem ji rekla, naj jo kar vzame, saj iz Kostanjevice za tujca ni enostavno najti pot do Kozine in nato do Reke. Posebno s pomočjo takega navigacijskega sistema, kot sta ga imela onadva. Pogledala je karto, jo obračala, vzela denarnico, "Nein", sem rekla smeje in ji jo še enkrat potisnila v roko. "Die karte ist deine, ist for you", sem iskala pot med nemščino in angleščino, razumela me je, umolknila in me za nekaj sekund presenečeno gledala. Potem se ji čez obraz razle-

gel širok nasmeh, zadržanost jo je minila, razprla je roki in me objela, kot me že dolgo časa ni nihče objel. "Du, danke, du", je govorila in me na koncu še dvakrat poljubila. Ko sta z možem odhajala, sta dolgo mahala v slovo, jaz s sosedama tudi. Tako malo je včasih potrebno, da ti postane poletno toplo tudi pri srcu, da se tudi tam nekaj zgane, da zasije sonce v tiste globine, ki so že otopele zaradi sebičnosti, zavisti, zaradi odnosov med nami, ki vse manj človeški, vse manj dobri in lepi. "Še dobro, da imamo Suzano, saj nas vsakič, ko sem zaidejo tujci, reši zagate", pravi soseda Frida. Smejem se, vem, da sem sedaj revnejša za zemljevid Hrvaške, a bogatejša za objem in človeško toplino, ki sem jo v zadnjih časih že močno pogrešala. Tako malo je včasih potrebno, da nekoga osrečimo in z najlepšimi barvami topline obarvamo naš togi, zasiveli vsakdan.

Suzy Pertot

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ? 118

"Non scholae, sed vitae discimus!" - Ne učimo se za šolo, ampak za življenje! " je eden tistih latinskih rekov, ki so jih za vodilo vzele šole široko po svetu in najbrž ga ni med nami, ki ga ne bi med šolanjem "hranili" s tem ali podobnim geslom. Marsikatera šola, še posebej v ZDA, ima ta latinski izrek za motto šole, pa čeprav je to narobe obrnjena žalostna in grenka ugotovitev velikega latinskega stoičnega filozofa in pisca, prav Seneca je namreč zapisal to misel bistveno drugače, in sicer: "Non vitae, sed scho-lae discimus!" - Ne učimo se za življenje, ampak za šolo! " Na to misel sem naletel pred dnevi med branjem življenjepisov starogrških mislecev, ko Diogen Laert v svojem delu Življenje mislecev položi v usta filozofa Aristotela besede, da je učenje najboljša zagotovilo, da se bo v starosti nekemu dobro godilo.

Na šolo in izobraževanje pa me je prisilil pogovor z znanko, ki me je med pogovorom na obisku pri nas doma zagrenjeno vprašala, če sem res prepričan, da imam prav, ko svoje otroke učim veselja do branja in jih dnevno opozarjam, naj se učijo, naj berejo in zopet berejo, saj je študij edina stvar, ki jima z ženo lahko dava.

Predvsem dejstvo, da me je nič kaj galantno, a zato zelo jasno, opozorila na to, da ni rečeno, da tisti, ki bere, v življenju kasneje tudi uspe, me je zbolelo, a tega sam nikdar nisem mislil, saj sem najlepšo in najbogatejšo knjižnico videl pred veliko leti pri nekem preprodajalcu vsega mogočega, a nič točno določenega (izraz italijanskih Tržačanov za takega človeka "trapoler" se odlično ujema s srbskim "mutivoda"), kot sem v tisti knjižnici tudi bil neizmer-no srečen, ko sem videl, da je večina knjig nedotaknjenih: nihče ni segal po njih, nihče jih ni bral, bile so mrtev kapital, ki je čakal na smrt gospodarja, da bo v rokah vedoželjnih ljudi ponovno oživel. Že takrat sem namreč vedel, da se tako bogatih knjižnic skorajda ne da več razbiti, vedno končajo v javno dobro, tako ali drugače, tudi takrat, ko si grabežljivi dediči s pomočjo odvjetnikov in sodnikov delijo dediščino, se taka knjižnica ponavadi reši.

Znanki, ki ne bere več, razočarana je nad sabo in svetom okrog nje, kar pa ji ne preprečuje, da za svojega otroka ne bi naredila vsega, da bi dokončal odlične prav zato izjemno drage zasebne šole, sem rekel, da drugega svojim otrokom preprosto ne morem dati kot to, da sem jih z malega naučil ljubiti knjige, da sem jih od malega "zastupil" s knjigami", po načelu, da noben otrok ne bo bral knjig, če ne bo videl svojih staršev brati. Njen otrok ne bere, kot ne bere ona, v zameno ima od malih nog "playstation" zadnje generacije, vse mogoče elektronske vragolije, take elektronske igre in drugačne, v njenem stanovanju imata v dnevnih petdesetpalčno televizijo zadnje generacije in tako naprej. Opozoril sem jo na to in mirno mi je odvrnila, da je sama preveč utrujena, da bi poslušala otroka, kako jo vsak dan "masira", ko pride domov iz šole. Otroci znajo biti trdi sogovorniki, ta njihov "drugi imajo, zakaj nimam še jaz" je včasih nemo-goč.

"Ne vem, kako je tebi uspelo, da pri treh otrocih nisi popustil in doma nimate nobene elektronske igre", je rekla in mirno sem odvrnil, da je bilo to zelo težko, še posebej zaradi sina, kajti dejansko je na srednji šoli sedaj eden redkih, ki nima teh naprav za videoigre.

"Pa saj najde včasih video igre tudi na svetovnem spletu!" sem rekel. Odvrnila je, da ni isto, ker da moji berejo, njen otrok pa noče brati knjig.

"En sam dolgčas, da so knjige, mi pravi!" je bila kratka.

Svetoval sem ji, naj mu kupi, že ker mu vse kupi, ta-

blični računalnik, morda bo pa na njem bral kako knjigo, ko pa sedaj govorijo, da bo elektronska knjiga nadomestila na papirju tiskano. Stori la je že to, bral pa seveda ni, iskal je igrice. Tako je najbrž tudi drag tablični računalnik obležal nekje na divanu, kot "playstation", "wii", "x-box", kot vse te elektronske naprave za zabavo.

Spominjam se, da sem si kot otrok v tisti sivi in trpkji revščini, ki je bila na začetku šestdesetih let minulega stoletja na majhnih kmetijah širom po Sloveniji, želel imeti pravo košarkarsko žogo, a sem si jo šele kot najstnik moral sam zaslužiti, da sem jo potem lahko presrečen nekoga poldneva vrgel med prijatelje, ko smo na steptani zemlji zraven našega hleva zaigrali "tri proti trem" in zraven dodali še, "da ne velja igra na bodički!"

In sem sam zato še dosti bolj ranljiv na tem področju, ker bi svojim otrokom zares dal vse tisto, česar sam v otroštvu in mladosti nisem imel, pa vem, da tega ne smem početi.

In sem po dvasetih letih, odkar so trije otroci z nama, vesol predvsem tega, da so pri nas doma najlepši zimski, a tudi poletni nedeljski popoldnevi, ko ostanemo doma in se porazgubimo na raznih koncih doma, vsak s svojo knjigo in računalnikom. Takrat, ko je v hiši tišina, vem, da je vse v redu, ker vem, da vsi beremo.

"Ni to dosti, a nekaj je", si rečem na tiho in vsakokrat prelišim žene grožnje, da sem s knjigami že skoraj napolnil garažo in se bo tega odločiti in odbrati nekaj sto knjig in jih dati kako knjižnici, če jih bo seveda hotela.

"Na odpad jih ne bom peljal, bodi gotova", sem kratak in ona odide drugam, sledi tista tišina, ki je ni-mam rad, kot je nima ona.

Navadno rečem, da so Furlani bolj trmast, kot smo Slovenci, s čimer se seveda ne strinja, a nekako vedno urediva tako, da jaz posvetim popoldan novi razporeditvi knjig in ona nato presenečeno ugotovi, kje vse so lahko knjige umeščene, ter vzdihne: "Ma ne še na stopnice, dej no, saj veš, da s tem ne boš rešil ničesar!"

Slavni ruski pisatelj Vladimir Nabokov je neke zapisal, da je "samota najljubše igrišče Satana". Ko sem to misel te dni prebral, sem se nasmehnil, saj s knjigo v roki nikjer in nikdar nisem sam. Tudi takrat ne, ko se mi zgodi, hvala Bogu, da se mi to redko dogaja, da ne morem brati. Pridejo namreč obdobja, ko enostavno knjig ne morem brati. Vzamem neko knjigo v roko, pa ne gre, zamenjam jo z drugo in spet ne gre, zvečer ponovno poskusim in ne gre, navadno takrat obiščem knjigarno in povprašam, "če je kaj novega izšlo, takega, kar bi bilo vredno prebrati", a mi tudi dober prodajalec ponavadi ne zna svetovati.

Pred dnevi mi je v lepi goriški knjigarni prijaznih prodajalk in prodajalcev, kar Qubik na Korzu gotovo je, mlada prodajalka, ki je pravi knjigožer, prostodušno priznala, da se ji je pri prebiranju Franzenove Svobode "zalomilo": "Začela sem vsaj petkrat, se silila in silila, a ni šlo, vem, da ga vi cenite, a meni ni šlo in sem omagala, knjigo sem odložila na polico."

"Tudi meni se to zgodi", sem priznal, "poredko, a se".

"In kaj storiš tedaj?" je vprašala čez goro knjig. "Isto, kar ste storili vi, a vedno tako knjigo odložim na vidno mesto, da ne pozabim nanjo", sem bil iskren.

"Knjige so zveste, vedno počakajo gospa", sem rekel in dobil nazaj širok, osvobajajoč nasmeh.

In mi je bilo zato zares iskreno žal znanje, ki je ob slovesu na obisku pri nas doma z vidnim odporom premerila mojo veliko skladovnico takih knjig na skrinji v dnevnem prostoru.

Deželna košarka

Tržaška posebneža pod prvoligaškima košema

V vsedravnem merilu že celo desetletje izstopata dva tržaška košarkařa, Andrea Pecile, letnik 1980, in Daniele Cavaliero, rojen 1984. Nekoč so bili Tržčanani in sploh igralci iz naše dežele izjemno relevantna komponenta v italijanski košarki, danes pa jih je - odkar se je izpela generacija evropskih prvakov iz leta 1999 Pozzeca, Fućke in De Pola (pa čeprav je bil slednji doma iz Kranja) - ostalo le še bore malo. Med prvoligaši se v ospredju kretata še Videmčan Antonutti in Porde-nončan Cusin, ki je tako kot Cavaliero tudi med kandidati za re-

koša ima v krvi, spominjamo se zanimivih dvobojev proti Jadranu Christiana Slavca v mladinskih prvenstvih, ko je trpal koš s po 40 točkami na tekmo. Njegova sreča je bil prestop v Gorico, tedaj še v A1 ligo (!), kjer se je afirmiral pri sedemnajstih in začel profesionalno pot. V reprezentanci je odigral 78 tekem, oblekel je tudi dres najboljšega kluba v državi - Montepaschia iz Siene, prav kmalu pa se je nekako odločil za malce manjšo športno obveznost. Odšel je v sončno Španijo, kjer je lahko udeležil svoj »easy« slog življenja. Rad ima zabavo, druženje z ljudmi, vrhunski šport zagotovo ni njegovo življenje. S prijatelji tudi v publikacijah goji tržaško narečje, organizira tekmovanja v skokih v vodo v slovitim tržaškem slogu »clanfa«, preko spleta, kjer je znan kot Sunshine (žarek sonca), pa razvija miselnost o »vedrini«. Skratka, veseljak, poln življenja. Ni pa zato površen športnik, z dobrimi pogodbami v najboljših letih si je zagotovo zajamčil brezskrbno prihodnost. V nižjih tekmovanjih pa še vedno navdušuje, nazadnje je igral v drugi ligo v Bologni.

Drugačna je Cavalierova zgodba. Že od malih nog je sicer imel lepo mero tehničnega talenta, vendar je bil od vselej predvsem garač. Hitrost in športno postavo je nadreniral, kot najstnik je neurtudno sprintal po Napoleonski cesti, mama pa je merila čas s štoparico. Fanatičen garač je še danes. Začel je pri Ginnastici (kjer se je spopadal s Poletom Kristja-

na Ferfogle in Borom Diega Posarja), naravno nadaljevanje pa je bil Pallacanestro Trieste v zadnjih letih A lige pred bankrotom. Odtlej je igral v pomembnih italijanskih klubih v prvi ligo, trenerji ga namreč cenijo, ker je pameten, zanesljiv, skromen - ni zvezdnik. Njegov cilj je bil postati rutiniran igralec za A1 ligo in z izjemno vztrajnostjo mu je uspelo. Praviloma je v ekipi menjava

Andrea Pecile

za ameriškega play-makerja, vendar je njegov doprinos vseeno pomemben, stalno je tako tudi na širšem seznamu reprezentance, v kateri sicer doslej ni imel - in najbrž tudi ne bo imel - prave možnosti. Je pa bil nenazadnje veliko minut na igrišču tudi v nedavnem polfinalu play-offa za naslov v dresu Pesara proti Milanu, za katerega je v preteklosti že nastopal. Če je Pecile malce posplošeno sproščeni murenček, je Cavaliero pridna mrvljica. To ne pomeni, da se ne zna zabavati (v Trstu se ga ob vrnitvi vsako leto letje razveseli ogromno prijateljev), je pa izredno odgovorna oseba, kot odrasel je v bistvu deloval že pri osemnajstih. Odveč je dodati, da je tudi sam brzkone spravil h kraju dovolj sredstev za navdse dostojno življenje po končani karieri. Dva obraza, dve zgodbi, dve življenjski filozofiji. Brez dvoma velika športnika in zanimivi osebnosti, posebneža, ne na igrišču ne zunaj njega, pa prav gotovo ne povprečneža.

HC

Daniele Cavaliero

prezentanco, delež Furlanije Juljske krajine pa je resnici na lju-bo izjemno skromen. Prav gotovo ne na ravni slovesa, ki ga je igra pod košema pod Svetim Justom imela v preteklosti. Omenjena Pecile in Cavaliero pa kot zanimivi osebnosti vendarle zaslužita določeno pozornost. Oba sta organizatorja igre, oba izjemno pozitivna značaja in preprosta fanta. Do vrhunškega športa sta se prebila na povsem različni način. Pecile je bil že kot pionirček pri Don Boscu strahovit košarkarski talent, doseganje

S 1. strani

Janez Janša: "Slovenci ..."

"Ta položaj je v nemškem izseljeniškem okolju privedel do polarizacije stališč", je dejal Štrubelj in omenil nenadomestljivo duhovno in kulturno vlogo izseljeniških duhovnikov pri ohranjanju slovenske identitete in jezika. Druga generacija 'nemških' Slovencev (ki so danes stari od 35 do 45 let) je zaradi omenjene polarizacije odnosov znotraj slovenske diaspore bila prikrajšana dialoško dimenzije. Njeni člani so bili potemtakem prisiljeni poiskati to dimenzijo v neslovenskem okolju: v nemški šoli, v laični in sekularni družbi. Danes so zato predstavniki druge izseljeniške generacije odsotni v cerkvi in daleč od ožjega slovenskega izhodišnega prostora. "Kot razumljiva reakcija na pomanjkanje dialoga znotraj slovenskega okolja so se razkropili po Evropi in slovensko izseljeniško izhodišče doživljajo kot folkloro." Zadeve so se krepko spremenile pri mlajši generaciji. Na njihovo doživljanje slovenstva je močno vplivala osamosvojitve matične domovine ter posledično delovanje diplomatskih izpostav, ki spodbujajo slovenski etos. Sočasno pa je tudi Cerkev stopila na pot drugačnega dialoga, ki temelji na izsledkih 2. Vatikanskega koncila. Zvone Štrubelj je zato spregovoril o dialogu med krščanskimi cerkvami na podlagi ekumenskega temelja in vključil v svoje razmišljanje tudi množice pripadnikov drugih veroizpovedi in drugače verujočih. To je skupna platforma, na kateri se lahko razvije medverski in medkulturni dialog; danes moramo v času globalnosti pozorno slediti premikom tudi na področju drugačnih oblik religioznosti in polreligioznega čutenja. Le tako bo Cerkev znala v sozvočju z vsemi temi dejavniki utrjevati dostojanstvo človeške osebe, resničnosti in solidarnost ter pravi čut do narave.

V drugem delu razprave so se oglašili Florjan Auser, član Sveta Vlade RS za Slovence po svetu, sicer član avstralske slovenske izseljeniške družine, ki je predlagal, naj Arhiv RS bolj pozorno sledi bogastvu slovenskih izseljeniških arhivov, dr. Matevž Košir iz Arhiva RS, ki je gospodu Auserju zagotovil prizadevanje ustanove za snovanje pojma t. i. celostnega arhiva, in dr. Oto Luthar iz ZRC SAU, ki je glede medgeneracijskega dialoga izpostavil tekmovalnost: ta večkrat - ali bolje vselej - zaznamuje ta odnos. Podjetnik Simon Pribac iz Kanade je predlagal neko tvornejšo sistemsko mrežo odnosov med izseljeniški Slovenci (zlasti mlajše generacije) in matično domovino. Redni izobraževalni sistem je bil predmet tudi nagovora dr. Jerneja Zupančiča s Filozofske fakultete ljubljanske univerze: ta sistem pa ne sme spodbujati le jezikovne kompetence in splošni slovenski kulturni čut, temveč celosten spekter praks, ki jih zahteva sedanji trg dela. Dopoldanko zasedanje je obogatilo tudi kulturni spored, ki ga je na začetku uvedel tenorist Tim Ribič z občuteno interpretacijo slovenske himne. Dvorano DZ je nato preplavila radoživost malih članov Teatra Zora, ki so pod vodstvom režiserja Marjana Štikarja z gibom in besedo povezovali izbor narečnih, nemških in pisno slovenskih besedil Andreja Kokota. Sklepni del jutranjega zasedanja so prireditelji zaupali članom Kranjskega okteta. V nadaljevanju sta kulturni pridih dogodka v DZ vlila še Rok Terkaj, slovenski raper, novinar in popotnik ter ambasador medgeneracijskega dialoga, ki je med dru-

gim predstavil videospot o slovenskih lepotaх z naslovom Tu smo doma, in odprtje razstave slikarke Vesne Lenič v predverju velike dvorane slovenskega parlamenta. Popoldanski del srečanja je uveljavil nagovor slovenskega vladnega predsednika Janeza Janše. Slovenski premier se je zahvalil za pomoč, ki so ga rojaki izven državnih meja v obdobju osamosvojitve ponudili Sloveniji. "Ta spomin sproža danes odkrito veselje, obenem pa je priložnost, da se spomnimo povezanosti tistih junijskih dni leta 1991", je dejal. Spomnil se je obenem obiska članov Svetovnega slovenskega kongresa ravno v obdobju, ko je slovenska država postajala samostojna. Premier Janša je izpostavil, da srečanja, kot sta Dodrodošli doma in Vseslovensko srečanje v DZ, dokazujeta, da Slovenija ni zgolj državoupravna tvorba, da srečanja, kot sta Dodrodošli doma in Vseslovensko srečanje v DZ, dokazujeta, da Slovenija ni zgolj državoupravna tvorba, "a je skupnost ljudi, tudi rojakov in rojakinj, ki živite izven meja". Število slovenske diaspore je Janez Janša začrtal v polmilijonski enoti. O njej je dejal, da je dodana moč, ki jo danes Slovenija potrebuje. Citiral je nato besede očeta slovenske države, dr. Jožeta Pučnika, ki je pred 25 leti zapisal, da je merilo za določanje slovenstva stopnja zavezanosti slovenski kulturi, življenjskim vprašanjem ljudi te kulture in boju, prizadevanju za osnovne možnosti njenega utrjevanja in razvoja. Pučnikove misli so še danes aktualne tudi za rojake izven državnih meja. Državljeni Slovenije budno spremljajo usodo sobratov v diaspori: "Vaše težave so tudi naše težave, ki nas žalostijo; vaši uspehi so pa tudi naši

osamosvojitvi. Ta čas je Slovenija dosegla več od tega, kar so si v obdobju osamosvajanja pričakovali. Današnja prizadevanja pa so usmerjena v iskanje izhoda iz recesije in gospodarskega zastojanja: to je vlada storila s ključnimi potezami za uravnoteženje financ in znižanjem davčnih obveznosti za podjetja ter s splošnim izboljšanjem poslovnega okolja. Vlada si obenem prizadeva za tvornejše sodelovanje z gospodarskimi partnerji v Evropi in po svetu: pomembno vlogo lahko pri tem odigra pomoč Slovencev iz diaspore. Vlada obenem tesno sodeluje z Uradom za Slovence v zamejstvu in po svetu za snovanje stikov s slovenskimi znanstveniki in strokovnjaki ter gospodarskimi partnerji na tujem. Vladni predsednik je obenem zagotovil, da je prizadevanje za izboljšanje stanja rojakov na tujem sestavni del slovenske zunanje politike: v ta sklop sodi skrb za kulturno sodelovanje, negovanje slovenskega jezika in podpora za vplivanje v visokošolske zavode, okrepitev stikov na področju športa, kmetijstva in drugih nivojih ter pomoč pri koriščenju evropskih sredstev za čezmejne projekte. Kljub temu da je gospodarska kriza tudi v Sloveniji izredno huda, je vlada v rebalansu proračuna skoraj v celoti ohranila polno financiranje za Slovence izven matičnih meja. Tako politika sicer sodi v koalicijsko pogodbo, jeseni pa bo zažvela dva organa, namenjena rojakom

prihodnostjo". Predsednik Štoka je prisotnim predložil zaskrbljujoč podatek, da so mladi oddaljeni od političnega dogajanja. Anketi, ki raziskujejo te dinamike, vselej potrjujejo podatke, ki pričajo, da mladi dejansko nimajo nikakršnega zaupanja v politiko. Če pa se ta razdalja veča, se posledično veča tudi razdalja med mladimi in demokratičnim sistemom: to je še danes edina družbena ureditev, ki nas ščiti pred nasilnimi totalitarnimi režimi. "V skladu s temi prepričanji smo

tičnega društva Edinost, ki je predstavil medgeneracijsko solidarnost pri avtohtonih manjšinah, in Julijan Čavdek, goriški pokrajinski tajnik stranke Slovenska skupnost. Čavdek je izpostavil pomen SSK kot edine zbirne stranke Slovencev v Italiji. "Manjšina brez svoje politične organizacije je manjšina, ki nima razmišljajoče glave." Dejal je, da je politika kljub svojim pomanjkljivostim še vedno arena, v kateri se odloča o marsičem, tudi o usodi slovenske manjšine v Ita-

nil je potrebo, da bi več storili na področju arhivistike. To naj bi v skupni režiji počeli pristojni organi Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu in ministrstvo za izobraževanje in šport. Cilj je namreč razširiti fond Arhiva Slovenije tudi na arhivsko gradivo rojakov izven meja RS. Uradu pa so predlagali, naj organizira medresorsko delovno telo za proučitev tega materiala. Zasedanje v DZ je obenem obrodilo še prepričanje, da je za enoten odnos do Slovencev v zamejstvu in po

svetu potrebno nameniti enako pozornost tudi gospodarskemu in znanstvenemu področju, ne samo kulturi in jeziku. Sprejet je bil tudi predlog za ustanovitev vseslovenske poletne univerze za rojake zunaj državnih meja. "Ta posvet naj bo torej popotnica za nadaljnje delo naše komisije in ostalih matičnih odborov DZ", je sklenil Franc Pukšič.

Sočasno z Vseslovenskim srečanjem je v dvorani Držav-

Claudia Vončina (foto IG)

pri Svetu slovenskih organizacij odločili vključiti mlade v odbore vseh naših članic. To smo postopoma uvajali tako, da smo prisotnost mladih podprli v samem izvršnem odboru naše organizacije in jim dodelili tudi odgovorne funkcije. SSO meni, da so mladi največja investicija za prihodnost", je dejal predsednik Štoka, ki je sklepanje del svojega posega namenil želji, da bi po zgledu naše domicilne države tudi naša matična domovina sprejela v svoj parlament po enega predstavnika zamejskih Slovencev in predstavnika rojakov izven meja RS (v repliki je predsednik Pukšič najavil, da je RS na to pripravljena). Predsednik SSO se je nato še spomnil, da tradicionalno srečanje v DZ letos sovпада z jubilejno obletnico samostojnosti slovenske države: "Ta dogodek so pričakovale generacije in generacije Slovencev". Zaželel je, da bi slovenski narod znal tudi v prihodnje iskati vsestranski dialog, in sklenil: "Iskreno, naprej, draga Slovenija!" Poleg predstavnikov Svetovnega slovenskega kongresa in izseljeniškega društva Slovenija v svetu je Ines Stupica v imenu Slovenske gospo-

darske zveze iz Celovca spregovorila o primerih dobre prakse mladih v gospodarskih čezmejnih procesih, dr. Janko Malle pa je kot predstavnik Slovenske prosvetne zveze iz Celovca obravnaval temo vključevanja mladih v projekte na področju kulture. Martin Kuchling, tajnik Krščanske kulturne zveze, je izpostavil dejavnosti svoje organizacije na področju povezovanja z mladimi, Jerneja Jezernik iz Slovenske študijske knjižnice iz Celovca pa je orisala knjižnično vprašanje mlajših generacij. O delu pedagoških ustanov v celovškem Mladinskem domu je v imenu Društva ABC in Mladinskega doma iz Celovca spregovoril mag. Anton Schellander, Trudi Wieser-Moschitz, poslovodja Kulturnega in komunikacijskega centra (k&k) v kraju Šentjaž v Rožu, pa je članom plenarnega zasedanja predavala na temo Upamo si sanjati z mladimi. Vesna Tomšič z Urada za Gorico pri Zvezi slovenskih kulturnih društev je spregovorila o medgeneracijskem dialogu in povezovanju z mladimi. Na razpravo so se prijavili tudi Samo Pahor v imenu družbenega poli-

negi: politika namreč obravnava vrsto ključnih vprašanj glede upravljanja demografije in teritorija, na katerem je manjšina naseljena. Pričakovati bi zato bilo, da bi predstavniki manjšine imeli zagotovljeno predstavnitvo v izvoljenih telesih, kar pa še danes ni mogoče: "Naše predstavnike si moramo zato sami izvoliti", je dejal. Poudaril je, da ima SSK svoj podmladek: to so člani skupine Mladi za Prihodnost. "To je dokaz, da je stranki lipove vejice uspelo privleči mlajše generacije k prizadevanju za skupno dobro. "Mladim je potrebno zagotoviti možnost politične rasti z nabiranjem izkušnje v izvoljenih telesih: "Žal pa je ta izkušnja okrnjena zaradi vse večjega ukinjanja nekaterih osnovnih in zato pomembnih organov", je dejal in obžaloval ukinitve rajonskih svetov v Gorici, ki so bili prava talovadnica za mlade politične kadre. Čavdek se je obenem navezal na zgodovinske stike, ki jih SSK ima z Enotno listo na Koroskem in slovenskimi pomladnimi strankami ter navezo v Bruslju v sklopu European Free Alliance, to je organizacijo, ki združuje manjšinske stranke v Evropi.

Predsednik parlamentarne komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu Franc Pukšič je ob sklepu dolgega delovnega dne podal še sklepne izsledke zasedanja. Ome-

negi sveta bilo istega dne tudi zasedanje članov mlajše generacije izseljeniških in manjšinskih Slovencev, ki so ustanovili 'prvi mladinski parlament Slovencev iz zamejstva in po svetu'. Dogodka se je udeležilo sedemdeset članov, ki so prav tako ob koncu del v dvorani DZ nakazali izsledke svojega snidenja. Poudarili so, da so mladi dokaj enotni in da mora Slovenija izkoristiti njihov potencial. Pri tem se mora matična država izogibati stereotipom, ki običajno veljajo za tuje. Glede medgeneracijskega dialoga so poudarili, da ni podvržen nikakršnemu konfliktu: izboljšati je potrebno le soocenje med mlajšimi in starejšimi in skupno delovati v prihodnje. Enotno so zagovarjali negovanje slovenskega jezika, kulture, zgodovine in teritorija, na katerem so Slovenci naseljeni, in generacijsko zavnanje v politični sferi. Zaželeli so večje število podobnih srečanj, saj je to temelj pri zastavljanju skupnih ciljev. Dan pred zasedanjem Vseslovenskega srečanja je v organizaciji Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Izseljenškega društva Slovenija v svetu, Svetovnega slovenskega kongresa, Rafaelove družbe in Združenja Slovenska izseljenška matica bilo na nabrežju Ljubljane tudi srečanje vseh Slovencev Dobrodošli doma 2012.

Julijan Čavdek (foto IG)

uspehi" bodisi na področju tehnologije, misijonarske dejavnosti v Afriki in Aziji, športnih in kulturnih uspehov, pomembnih gospodarskih in političnih zadolžitve. Slovence v raznih zamejstvih in po svetu matična domovina ceni ne samo zaradi vsega naštetega, ampak predvsem zato, ker "niste nikoli izgubili vere v domovino". Janez Janša se je spomnil tudi razlogov, ki so prednike sedanjih rojakov silili v svet (gospodarske krivice, grožnja fašističnega in povojnega obdobja, "na katerega naš narod ne bo mogel biti nikoli ponosen"): "Takih razmer ne bomo nikoli več pustili, da se ponovno zgodijo!" Slovenski premier se je še enkrat navezal na osamosvojitveno obdobje, pri katerem je bil neposredno soudeležen kot obrambni minister: slovenski rojaki po svetu so matični domovini vlivali upanje, ki je izhajalo iz demokratične pluralnosti in občutka svobode. "Vesel sem bil tedaj tudi pomoči, ki so nam jo rojaki ponudili v osamosvojitvenem obdobju. Odihranili ste nenadomestljivo vlogo." Nadaljnji del svojega posega je Janez Janša namenil obdobju po

v zamejstvu in po svetu: "Še nikoli ni bilo v Sloveniji toliko normativnih osnov za napredek življa naših rojakov na tujem", je sklenil predsednik Janša. V nadaljnji razpravi je bilo ponovno v ospredju poglobljanje osrednje teme dneva, ki so jo obravnavali predstavniki zamejskih organizacij. Delovanje Slovenske kulturno-gospodarske zveze in njeno vprašanje v manjšinsko tkivo je predstavil Martin Lissach, Drago Štoka pa je spregovoril o pomlajevanju kadrov Sveta slovenskih organizacij. Izhajal je iz nezavidljivega "gerontološkega" primata sedanjih italijanske družbe, v kateri mladi težko pridejo do vodilnih mest v politiki, sindikalnih organizacijah, gospodarstvu. Ta generacijski zastoj nosi vrsto posledic, ki pogojujejo družbo, "v kateri živi tudi naša slovenska narodna skupnost". Predsednik SSO je ugotavljal, da državljeni mlajše generacije drugače razmišljajo in komunicirajo. V tem vidiku je nastop socialnih omrežij predstavljal temeljno revolucijo. Prav zato bi "z izključitvijo mladih iz naših organov izgubili stik s

zamejstvu in po svetu: "Še nikoli ni bilo v Sloveniji toliko normativnih osnov za napredek življa naših rojakov na tujem", je sklenil predsednik Janša. V nadaljnji razpravi je bilo ponovno v ospredju poglobljanje osrednje teme dneva, ki so jo obravnavali predstavniki zamejskih organizacij. Delovanje Slovenske kulturno-gospodarske zveze in njeno vprašanje v manjšinsko tkivo je predstavil Martin Lissach, Drago Štoka pa je spregovoril o pomlajevanju kadrov Sveta slovenskih organizacij. Izhajal je iz nezavidljivega "gerontološkega" primata sedanjih italijanske družbe, v kateri mladi težko pridejo do vodilnih mest v politiki, sindikalnih organizacijah, gospodarstvu. Ta generacijski zastoj nosi vrsto posledic, ki pogojujejo družbo, "v kateri živi tudi naša slovenska narodna skupnost". Predsednik SSO je ugotavljal, da državljeni mlajše generacije drugače razmišljajo in komunicirajo. V tem vidiku je nastop socialnih omrežij predstavljal temeljno revolucijo. Prav zato bi "z izključitvijo mladih iz naših organov izgubili stik s

Z 12. strani

Vida se vrača...

Pravljica o kraljici Vidi je za Landarsko jamo zelo pomembna, saj opisuje, kako se je delala norca s hunskega vojskovodje Atile ter ljudi iz Nadiških dolin rešila pred njegovimi razbojniki. Kultura in turizem stopita končno na isto pot, saj bo lahko odslej občina Podbošec obogatila promocijo svojega teritorija. Katere kraje pa se DVD dotakne? V njem boste našli čisto reko Nadižo, znamenite votivne cerkvice z zlatimi oltarji, naravno bogatost Matajurja, medvedjo vas na Štupci in še kaj. Ob dragocenem izdelku pa promocija dodatno krepi preko umetnosti in

glasbe, saj se harmonikarski orkester "Accordion orchestra 4-8-8-16" podaja na pot s koncerti od Bologne do Pordenona, nastopili so že v San Giorgiu di Nogaro, Novi Gorici, dvakrat v Avstriji. Umetniški vodja Aleksander Ipavec je izrazil zadovoljstvo nad kvaliteto polnoletnih harmonikarjev, ki so se večinoma kalili v glasbeni šoli v Špetru, in poudaril kulturno-turistični pomen projekta "Landar an Vida", ki kaže na nove, prerrojene čase za Beneške Slovence.